

STRATEGIA DE DEZVOLTARE INTEGRATĂ A COMUNEI MALNAȘ

2021-2027

DG CONSULTING

Malnaș, iunie 2021

www.dgroupconsulting.ro

Cuprins

1. SINTEZA COORDONATORULUI	4
2. METODOLOGIA APLICATĂ	6
3. ANALIZA DE MEDIU	8
3.1. Prezentarea comunei	8
3.1.1. Așezarea geografică	8
3.1.2. Scurt istoric	9
3.1.3. Clima	11
3.1.4. Mediu și riscuri naturale	11
3.1.5. Relații în teritoriu	14
3.2. Rețeaua stradală	16
3.2.1. Infrastructura rutieră	16
3.2.2. Transport public	19
3.3. Utilizarea teritoriului	21
3.4. Locuințe	26
3.5. Infrastructura tehnico-edilitară	29
3.5.1. Alimentarea cu apă	29
3.5.2. Rețeaua de canalizare	30
3.5.3. Alimentarea cu energie	32
3.5.4. Iluminat public	32
3.5.5. Telecomunicații	32
3.5.6. Gestionarea deșeurilor	33
3.6. Probleme de mediu	33
4. VIAȚA COMUNITARĂ-CULTURALĂ	36
4.1. Procese demografice	36
4.2. Situația învățământului local	43
4.3. Locații culturale și comunitare, evenimente, personaje	49
4.3.1. Entități culturale	50
4.3.2. Oportunități de recreație, sport	53
4.3.3. Viața religioasă	53
4.4. Sistemul social și de sănătate local	54
5. SITUAȚIA ECONOMICĂ ȘI PROCESE ECONOMICE	55
5.1. Geografie economică - context și resurse	55

5.2. Resursele naturale și exploatarea acestora	58
5.2.1. Terenuri agricole și utilizarea actuală a acestora	58
5.2.2. Silvicultura	63
5.2.3. Turism	64
5.3. Activitate antreprenorială și procese economice	73
5.3.1. Situația pieței forței de muncă și procesele de pe piața forței de muncă	78
5.4. Managementul administrației publice locale	81
5.4.1. Bugetul local	81
5.4.2. Proiecte de dezvoltare	81
6. ANALIZA SWOT	82
7. VIZIUNEA STRATEGICĂ 2027	86
8. OBIECTIVELE STRATEGICE	88
9. AXELE PRIORITARE ALE STRATEGIEI	89
9.1. Domeniul de intervenție 1: Dezvoltarea infrastructurii de bază și a serviciilor comunitare de utilități publice	90
9.1.1. Măsura 1.1 Dezvoltarea, întreținerea și modernizarea infrastructurii rutiere	91
9.1.2. Măsura 1.2 Asigurarea serviciilor comunitare de utilități publice (apă, canalizare, iluminat public, gaz, electricitate) moderne și accesibile	94
9.1.3. Măsura 1.3 Dezvoltarea imaginii comunei, reabilitarea spațiilor și clădirilor publice din Malnaș	98
9.2. Domeniul de intervenție 2: Asigurarea condițiilor necesare dezvoltării coeziunii comunitare	101
9.2.1. Măsura 2.1: Servicii de sănătate, sociale și locative	102
9.2.2. Măsura 2.2: Educație și cultură	106
9.2.3. Măsura 2.3: Programele comunitare	110
9.3. Domeniul de intervenție 3: Dezvoltarea economiei locale și a mediului de afaceri din comuna Malnaș	114
9.3.1. Măsura 3.1 Dezvoltarea sectorului agricol și silvic	116
9.3.2. Măsura 3.2: Malnaș – trecut, prezent și viitor în turism	119
9.3.3. Măsura 3.3: Dezvoltarea mediului de afaceri local din Malnaș și dezvoltarea serviciilor administrației locale	123
10. LISTA PROIECTELOR ȘI CATALOGUL SURSELOR DE FINANȚARE	126
11. MONITORIZARE ȘI EVALUARE	131
11.1. Activități de monitorizare	131
11.2. Evaluarea	131

1. SINTEZA COORDONATORULUI

Conform argumentelor opiniei publice, strategiile de dezvoltare locală reprezintă avantaje sau chiar condiții în accesarea fondurilor nerambursabile. Acest beneficiu practic al acestor documente nu poate fi pus la îndoială, însă pot avea numeroase alte beneficii asupra conducerii locale sau a întregii comunități. Strategia susține valorificarea resurselor locale în scopul atingerii obiectivelor comune și ajută la sincronizarea inițiativelor locale, multiplicând astfel forța și efectul acestora. În tot acest timp strategia comunică și mobilizează. Mobilizează membrii comunității locale spre participarea în procesul de planificare locală, aducând astfel la suprafață voința și ideile comunității locale în formarea mediului în care aceasta funcționează.

Posibilitatea de exprimare a voinței și exigenței locale reprezintă una dintre cele mai mari valori ale democrației la nivel local. În România obligația consultării publice este reglementată prin legislație, în practică, în cele mai multe cazuri pe plan local democrația se întinde până la funcționarea sistemului reprezentativ. Sunt puține acele cazuri în care pentru planificarea viitorului conducerea locală organizează forumuri, dezbateri publice pentru recunoașterea și integrarea în viziunea de viitor a exigențelor diferitelor grupuri sociale de pe plan local. Datorită convingerilor istorice principiul și viziunea subsidiarității se integrează îngreunat în sistemul administrației publice, totodată nevoia populației și al societății civile în luarea deciziilor se conturează în mod progresiv. Astfel numai datorită presiunii metodologice se conturează tehnicile care sprijină luarea deciziilor de jos în sus în vederea planificării viitorului și elaborării proiectelor de dezvoltare.

Ar fi deosebit de important să se recunoască faptul că dezbaterile, consultarea publică nu este numai o obligativitate a metodologiei aplicate sau un pas spre îndeplinirea democrației, ci un aspect important al oportunității, planificării și eficacității. Problemele unei comunități se recunosc cel mai bine pe plan local și în cele mai multe cazuri și soluțiile de rezolvare a acestora sunt accesibile tot la acest nivel. Planificarea bazată pe participare este un proces și un rezultat în același timp, având beneficii duble: asigură cadrul sistematizării și corelării diferitelor interese și puncte de vedere, pe de altă parte trasează calea valorificării sistematizate și eficiente a resurselor locale. Imaginea de viitor până în anul 2027 a comunei Malnaș poate fi rezumat astfel:

Comuna Malnaș, în anul 2027 va fi o comună cu o infrastructură rutieră și tehnico-edilitară bine dezvoltată, întreținută permanent, agenții economici producând valoare adăugată mare, iar turismul va intra pe o cale de relansare totală. Toate acestea vor avea o contribuție semnificativă asupra apariției de noi întreprinderi și locuri de muncă, și implicit asupra dezvoltării calității vieții locale, Malnaș devenind o comună cu o vitalitate ridicată.

Obiectivele de dezvoltare ale localității **Malnaș** până în anul 2027 sunt următoarele:

- **01** - Îmbunătățirea calității vieții și a confortului populației locale prin dezvoltarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de bază și a serviciilor de utilități publice accesibile și de înaltă calitate
- **02** - Creșterea viabilității comunei Malnaș, prin dezvoltarea și diversificarea economiei locale bazată pe consolidarea întreprinderilor locale și atragerea de investitori;
- **03** - Dezvoltarea solidarității comunitare și a coeziunii sociale prin asigurarea unei oferte socio-culturale și sanitare care garantează buna funcționare pe termen lung a comunității locale
- **04** - Asigurarea comunității și mediului de afaceri local a unor servicii moderne și eficiente de către administrația publică locală
- **05** - Dezvoltarea sectorului turistic pentru a reobține statutul de stațiune turistică de renume național

Domeniile de intervenție a comunei **Malnaș** sunt următoarele:

- 1. DI 1: Dezvoltarea infrastructurii de bază și a serviciilor comunitare de utilități publice**
- 2. DI 2: Asigurarea condițiilor necesare dezvoltării coeziunii comunitare**
- 3. DI 3: Dezvoltarea economiei locale și a mediului de afaceri din comuna Malnaș**

2. METODOLOGIA APLICATĂ

Strategia de dezvoltare locală, ca manifestare a voinței și a încrederii în viitor a comunității locale, bazându-se pe exigențele locale, formulează sarcini pentru nivelul local și, în vederea îndeplinirii scopurilor propuse, încearcă să pună în mișcare resursele locale. Acest lucru înseamnă, că în dirijarea procesului de planificare este binevenit ca pe scară largă să se țină seama de competențele locale. Toate acestea aduc după sine un șir de întrebări metodologice. Cum pot fi evaluate în mod eficient exigențele locale? Cum să fie concepute obiectivele de dezvoltare și sarcinile privind îndeplinirea obiectivelor? Cum putem valorifica resursele intelectuale locale în cursul procesului de planificare? etc. sunt numai câteva dintre întrebările mai importante, la care, pe baza diferitelor poziții metodologice, se pot da răspunsuri diferite.

În cursul elaborării strategiei de dezvoltare a comunei Malnaș am urmat abordarea planificării comunitare și am ales din bara ei de instrumente. Lista beneficiilor asigurate de planificarea comunitară este una cât se poate de lungă, dintre acestea trebuie evidențiate următoarele:

- Susține evaluarea, cunoașterea exactă și reală a situației, asigură o bază solidă pentru procesul de proiectare
- În cursul proiectării aduce în mod continuu în prim plan exigențele și punctele de vedere locale
- Face acceptabile necesitatea, obiectivele și direcția proiectării, îndeamnă spre o proiectare în viitor la nivel individual și organizațional
- Mobilizează resurse încă din etapa timpurie, respectiv le pregătește pentru perioada următoare, cea de executare
- Poate lua seamă despre existența unor conflicte sociale latente, respectiv poate genera noi consensuri în legătură cu câte o problemă.

Elementul central al planificării comunitare este principiul participării publice, conform căreia trebuie asigurată tuturor grupurilor sociale interesate și vizate posibilitatea de participare la procesul de proiectare. Nici din punctul de vedere al rezultatelor proiectării, nici din cel al gradului de impunere a beneficiilor de mai sus nu-i indiferent ce fel de metode de participare se pun în aplicare.

Pe lângă coordonarea tehnicilor de participare, printre sarcinile grupului de specialiști care a elaborat strategia s-a aflat și ordonarea și prelucrarea datelor din evidențele locale și de la diferitele instituții județene (ORC, APIA, APDRP, Direcția Generală a Finanțelor Publice, AJOFM etc.), precum și cunoașterea pe bază de experiență a terenului. În scopul cunoașterii terenului au avut loc de mai multe ori vizite pe teren, în cadrul cărora, pe lângă colectarea informațiilor pe

bază de date concrete, am încercat să ne concentrăm și asupra diferitelor impresii, experiențe și sentimente. Toate acestea le-am rezumat în primul capitol al strategiei, având titlul „Analiza situației”. Din punct de vedere tematic, capitolul care evaluează situația se construiește de-a lungul a trei dimensiuni, astfel am analizat în cadrul unor subcapitole independente condițiile de mediu al comunei, caracteristicile vieții comunitare locale și principalele caracteristici ale proceselor economice. După toate acestea, grupate tematic în tabelul SWOT, am evidențiat acei factori locali precum și acele condiții externe, la care am fost atenți și în timpul formulării obiectivelor și priorităților care reprezintă drumul spre imaginea de viitor. În cadrul formulării obiectivelor am fost atenți de asemenea și la sistemele de obiective ale documentelor de proiectare de la nivel mai înalt. Pe lângă compatibilitatea cu politicile de cadru (politica agrară, politica de mediu, politica economică) ale Uniunii Europene referitoare la perioada 2021-2027, am pus accent și pe conformitatea cu obiectivele de dezvoltare naționale și județene. Putem deci spune că documentul se încadrează în ierarhia sistemului nivelurilor de planificare, aflându-se la nivelul cel mai apropiat de comunitate. În ceea ce privește structura strategiei, aceasta îndeplinește cele formulate de reglementările comune referitoare ale Parlamentului și Consiliului European (COM 2011/618 FINAL 2).

Planul de acțiune formulat sub formă de obiective și măsuri prezentat în capitolul Strategie converge cu Imaginea de viitor. Între acestea pot fi descoperite mai multe puncte de legătură, măsurile și submăsurile – care abordează prin prisma „localitatea, ca un sistem holistic” – au fost elaborate construindu-se unele pe altele, sprijinindu-se reciproc, mărin în acest fel eficiența intervențiilor și sinergia efectelor așteptate. În cadrul capitolului Evaluare și Monitorizare facem propuneri pentru urmărirea și prelucrarea acestor efecte și intervenții.

Deși considerăm ca fiind prea simplistă și cu orizontul prea îngustat abordarea, conform căreia strategia de dezvoltare este în primul rând instrumentul pentru atragere de resurse exterioare, însă este clar că acest rol a crescut foarte mult odată cu aplicarea politicilor de dezvoltare și de finanțare a Uniunii Europene în țara noastră. Tocmai de aceea am elaborat **strategia de dezvoltare a comunei Malnaș** luând în considerare previziunile politicilor de finanțare pe următorii șapte ani. Posibilele surse de finanțare legate de unele măsuri/proiecte sunt prezentate în Catalogul surselor de finanțare.

Măsurile de dezvoltare formulate pe parcursul planificării strategice au fost elaborate în conformitate cu parametri impuși de domeniul elaborării proiectelor de finanțare, contribuind astfel la facilitarea convertirii măsurilor în proiecte de finanțare. Pe parcursul realizării portofoliului de proiecte nu am avut ca obiectiv integralitatea, am luat în considerare importanța, realizabilitatea unor măsuri, pe care le-am convertit în schițe de proiecte, cu scopul de a prezenta logica procesului de elaborare a proiectelor de finanțare.

3. ANALIZA DE MEDIU

Prezentul capitol vizează prezentarea comunei Malnaș din perspectiva mediului, trecând treptat peste prezentarea așezării geografice, a condițiilor de climă și sol, a caracteristicilor urbanistice, infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare, a gestionării deșeurilor valorilor și resurselor naturale cât și a riscurilor de mediu.

Domenii precum infrastructura locală, sistemul de salubritate, condițiile naturale, riscurile de mediu sunt acele domenii, care pe lângă mediul socio-economic au o influență deosebită asupra vieții comunităților locale, asupra calității și nivelului de trai din comuna Malnaș. Astfel, pe baza situației actuale, din domeniile enumerate, care se va contura din analiza datelor accesibile din evidențe locale, din prelucrarea datelor oficiale ale **Recensământului din anul 2011**, a **Planului de Urbanism General** în vigoare, și pe cunoștințele și experiențele dobândite pe parcursul **activităților de teren** (interviuri, dezbateri publice, observații de teren) realizate în vara anului 2021, vom cuprinde domeniul mediului în analiza SWOT, în viziunea de viitor a comunei născându-se în acest fel obiectivele, prioritățile, măsurile și proiectele de dezvoltare ce necesită implementare până în anul 2027, cu scopul de a contribui la îndeplinirea viziunii de viitor formulate împreună cu comunitatea locală.

3.1. Prezentarea comunei

3.1.1. Așezarea geografică

Malnaș (în traducere din limba maghiară: Zmeuriș = Málnás) este o comună situată în partea nordică a județului Covasna. Comuna este compusă din trei sate: Malnaș, Malnaș-Băi și Valea Zălanului. În urma reorganizării teritoriale din anul 2004 din comună s-au desprins satele Bixad și Micfalău, care au devenit reședințele comunelor nou formate comuna Bixad, respectiv comuna Micfalău.

Teritoriul comunei Malnaș are o suprafață de 39,3 km pătrați, pe toate cele trei sate componente și anume:

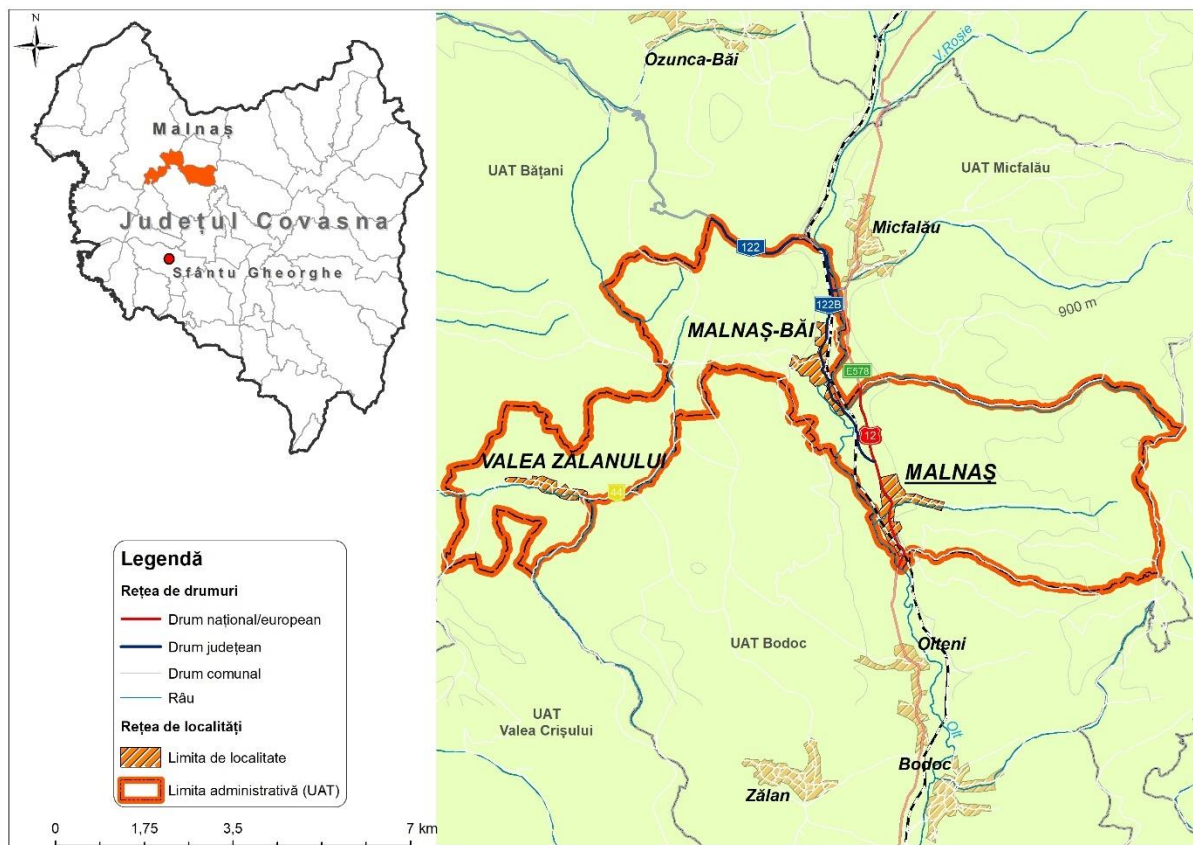
- Malnaș - satul de reședință,
- Malnaș-Băi și
- Valea Zălanului.

Comuna Malnaș este amplasată în extremitatea nordică a județului Covasna, în depresiunea Sfântu Gheorghe și are următoarele coordonate geografice: 46° 01' 00" latitudine nordică și 25° 50' 00" longitudine estică. Aceasta este intersectată de drumul național 12 (DN 12 - E 578). De asemenea, comuna Malnaș este intersectată în direcția Nord - Sud de magistrala 400, care trece paralel cu drumul național.

Comuna Malnaș se învecinează cu următoarele localități:

- La Nord – comuna Micfalău;
- La Nord-Vest – comuna Bățani;
- La Est – comuna Turia;
- La Sud – comuna Bodoc și comuna Valea Crișului

Grafic nr. 1: Poziția localității în județul Covasna

Sursa: Redactare proprie

Satul Malnaș este situat pe versantul al Munților Bodocului, la zona de contact cu terasele și lunca Oltului. Vatra satului este orientată spre Sud - Sud Vest. Satul Malnaș-Băi este amplasat la contactul dintre versanții estici ai Munților Baraoltului și terasele Oltului și este orientat spre Est, Sud - Est. Satul Valea Zălanului este amplasat dincolo de culmea principală a Munților Baraolt, de-a lungul văii Mestecănișului.

3.1.2. Scurt istoric

Satul Malnaș a fost menționat pentru prima dată în anul 1366. În prezent acesta aparține Ținutului Trei Scaune și este situat pe malul stâng, pe terasele râului Olt. Satul Malnaș-Băi s-a format în mijlocul secolului al XIX - lea și se găsește pe malul drept al râului Olt la o înălțime de 566 m, fiind limitat de Munții Baraolt și Bodoc. La mijlocul secolului al XIX-lea teritoriul băii a constituit proprietatea familiei Imreh din Malnaș și a fost cunoscută sub numele Baia Malnaș.

Renumele stațiunii se consolidează abia după jumătatea secolului al XIX-lea. În anul 1850, un fost ofițer din armata magiară, Semsey Tamás, a deschis drumul investițiilor de la Malnaș prin crearea primului izvor amenajat pentru tratamente, numit „Bulbucelul Doamnei Semsey”, urmat de baia de terapie cu aer și baia rece Herkules.

În anul 1891 au fost construite primele băi cu apă caldă, de asemenea a fost construit un restaurant și au fost amenajate izvoarele. Începând cu anul 1904 a funcționat și un punct de îmbuteliere a apei minerale cu efect terapeutic extrase din Izvorul Mária.

La sfârșitul secolului al XIX-lea cele mai exploatate izvoare de ape minerale au fost: Főkút, Neptun, Mária și Padi. Cea mai populară baie a fost Baia Herkules, care datorită apei sale cu clăbuc a fost cunoscută și sub numele Baia Lobogó. De asemenea, în aceeași perioadă, în partea de nord a Satului Malnaș s-au deschis cariere de piatră, unde s-au extras roci de andezit folosite în construcții.

Istoria micului așezământ de la **Malnaș-Băi**, o localitate aflată la confluența pârâului Somoș cu râul Olt, începe din anul 1460 î.Hr., cultura apelor din această zonă este strâns legată de cea a locuitorilor încă de la începuturi. Situl arheologic descoperit aici în anul 1909 a scos la suprafață nu doar ruinele unei civilizații timpurii, ci și o serie de artefacte aparținând culturilor Coțofeni și Wietenberg. Acești oameni ai apelor au dăinuit timp de șase milenii.

Comunei îi aparține și **satul Valea Zălanului**, aceasta fiind o localitate mai tânără, fiind consemnată pentru prima oară în anul 1740 cu numele Zalányi Evegcsür. Acest sat are o amplasare izolată, în mijlocul Munților Baraolt.

Satul Valea Zălanului s-a constituit din muncitorii veniți la prima fabrică de sticlă din Transilvania, în anul 1694. Fabrica de sticlă s-a înființat la inițiativa familiei nobiliare din Ardeal, Kálnoky. Fabrica producea vitralii destinate bisericilor catolice printre care se numără și biserica Sfântul Mihai din orașul Cluj Napoca și Biserica Neagră din Brașov.

Pe lângă renumitele vitralii, fabrica producea și recipiente din sticlă folosite la îmbutelierea apei minerale din Izvorul Mária. După două secole de activitate, fabrica a fost distrusă de un incendiu, iar producția sticlelor a fost preluată de atelierul contelui Mikes de la Bixad, la 40 km distanță de izvor. În prezent multe alte obiecte din sticlă fabricate în furnalul menționat se pot vedea în colecția aflată în Muzeul Național Secuiesc.

În prezent, în Satul Valea Zălanului se găsește una dintre proprietățile Prințului Regatului Unit - Charles Philip Arthur George Mountbatten - Windsor. În anul 2008 Prințul de Wales a cumpărat proprietatea, care era compusă din mai multe clădiri și este înconjurată de dealuri pline de flori și păduri.

3.1.3. Clima

Clima comunei Malnaș este continental – moderată cu veri relativ bogate în precipitații și ierni friguroase. Circulația generală a atmosferei este caracterizată prin frecvența mare a curenților de aer temperat - oceanic dinspre vest (în special în sezonul cald) și pătrunderi frecvente de aer temperat - continental dinspre este (mai ales în sezonul rece).

De menționat este faptul că intensitatea mișcării de aer este relativ redusă, pe partea cea mai joasă a văii Oltului se pot identifica vânturi cu direcția Nord - Sud. De asemenea, comuna se află sub influența maselor de aer vestice, iar în timpul iernii se modifică în direcție estică. Cantitatea medie de precipitații este de 580 ml. Cele mai multe precipitații cad în luna iunie, iar cele mai puține în luna februarie.

Temperatura zilelor de vară nu atinge valori extreme, microregiunea fiind evitată de orice exces climatic. Temperatura medie anuală a aerului este de 7.2°C, media lunară cea mai ridicată este de 18°C (în luna iulie), iar cea mai scăzută este de -8°C (ianuarie). Diferențele de temperatură între vară și iarnă se încadrează în limita valorilor normale specific climatului continental moderat.

Data medie de producere a primei zile de îngheț la sol este 1 octombrie. În cea mai mare parte a zonei, primul îngheț se produce în intervalul 1 - 11 octombrie. Data medie de producere a ultimului îngheț la sol are aceeași desfășurare spațială ca și primul îngheț, astfel încât în cea mai mare parte aceasta întârzie după data de 1 mai.

Procese adevective și radiative în interacțiune cu formele locale de relief crează condiții de răcire deosebite iarna pe culoarele de vale în situațiile de calm atmosferic frecvente în regim aticiclonic. De asemenea, aceste condiții determină formarea brizelor de munte precum și a proceselor de canalizare a maselor de aer în culoarele de vale în ambele sensuri.

3.1.4. Mediu și riscuri naturale

Relieful

Comuna Malnaș prezintă pante line, având înălțimi cuprinse între 500 - 800 metri. Comuna se află între reliefurile Tușnad și Malnaș, partea centrală a comunei aflându-se în cavitatea depresiunii de la Bixad, având înălțimi cuprinse între 570 - 650 metri. În partea vestică a comunei se întinde grupul nordic al munților Bodocului cu înălțimea de aproximativ 1200 metri. Satul Valea Zălanului este așezat de-a lungul pârâului Tekse și este înconjurat de culmile înalte de 800 metri ale Munților Baraoltului.

Soluri

În comuna Malnaș predomină solurile brune mezobazice, solurile brune acide și solurile brune luvice. Din punct de vedere litografic terenurile sunt alcătuite din praf nisipos argilos, predomină argila nisipoasă gălbuie sau cenușie.

Resurse naturale și rețea hidrografică

Teritoriul Comunei Malnaș este foarte bogat în rezerve de andezit și zăcămintele de nisip și pietriș care se exploatează în carierele de piatră ce se întind de-a lungul comunei. De asemenea, comuna este bogată în izvoare de ape minerale și izvoare cu valori curative, datorită apelor cu mineralizație ridicată.

O resursă importantă pe raza comunei este Izvorul Mária, care se formează la mare adâncime, în profunzimea scoarței terestre, în decursul a mii de ani. Apa ia naștere în urma condensării vaporilor de apă din aerul care circulă prin porii și crăpăturile rocilor. În straturile acvifere cu structură de origine vulcanică, apa urcă spre suprafață prin fisuri și porozități, absorbind în calea sa dioxid de carbon natural, săruri și minerale.

La sol, apa ia forma unui izvor artezian, evitând astfel contactul cu apa de suprafață sau alți factori poluanți. Așadar, apa minerală ajunsă la suprafață este pură din punct de vedere microbiologic.

Apa Izvorului Mária se diferențiază prin bogăția de săruri și minerale, care îi conferă proprietatea de a alcaliniza. Forma ionică a mineralelor determină absorbția lor mai eficientă în organism – aspect semnificativ, mai ales că este vorba de minerale esențiale sănătății: potasiu, sodiu, calciu, fier și magneziu.

Apele de suprafață din comuna Malnaș sunt reprezentate în primul rând de Râul Olt, respectiv de câțiva afluenți direcți, cu bazine hidrografice cu o lungime cuprinsă între 5 - 10 km. Cele mai importante pârâuri sunt: Mestecăniș, Gohan, Pietrei, Poiana Vinului, Somoș și numărătorii, Sadobos și Malnaș.

Arii protejate

O parte din suprafața administrativă a comunei Malnaș este inclus în **situl Natura 2000 ROSPA0082 Munții Bodoc-Baraolt**, care a fost aprobat prin Hotărâre nr. 1284 din 24/10/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, respectiv situl **Natura 2000 ROSCI0329 Oltul Superior**.

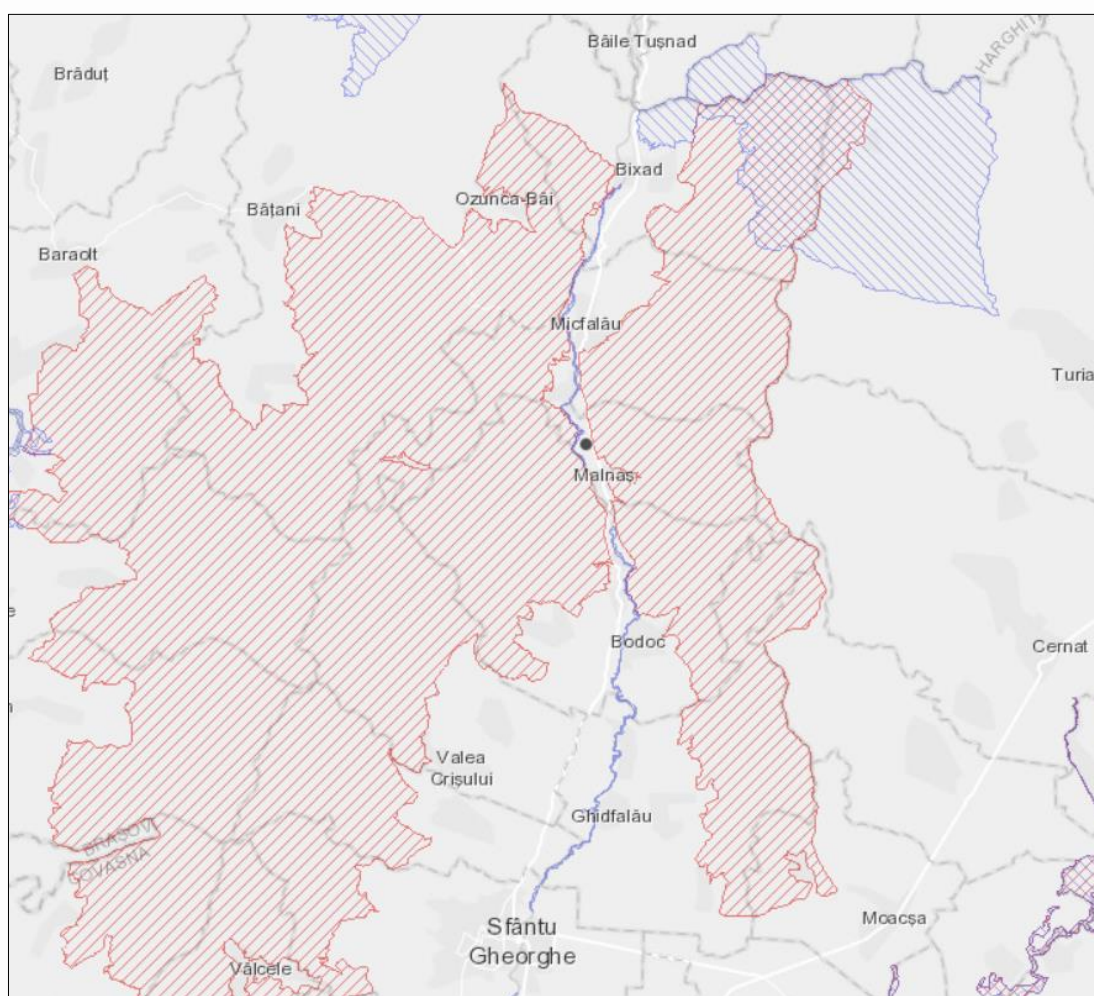
Suprafața totală a sitului este de 58.021 ha, din care 58.013 ha se află în județul Covasna. Situl a căpătat regim de protecție, încadrat în categoria de management, ca arie de protecție specială avifaunistică, pe baza identificării a 21 de specii de păsări ocrotite.

Situl cuprinde în întregime munții Baraolt și parțial munții Bodoc. Pădurile acoperă cca. 70% din suprafața sitului, în trupuri compacte. Este o zonă relativ izolată datorită accesibilității reduse în zona munților Baraolt. Relieful este caracteristic zonelor de dealuri înalte. Toate pâraiele de pe teritoriul sitului sunt afluenții râului Olt.

Situl Natura 2000 ROSPA0082 Munții Bodoc-Baraolt este o zonă cu un real potențial turistic dat de valori naturale și culturale. Distanța mare de centrele urbane, dezvoltarea redusă a infrastructurii de până acum și acoperirea redusă a căilor de comunicație au determinat o dezvoltare foarte încetă a acestei ramuri economice în acest spațiu.

ROSCI0329 Oltul Superior are o configurație preponderent liniară, desfășurându-se în lungul cursului râului Olt și al afluentului său Ciucaș, iar numărul de localități pe al căror teritoriu se delimitează este ridicat. Oltul Superior are o suprafață de 1508 ha. Aria naturală protejată ROSCI0329 Oltul Superior se suprapune cu mai multe arii naturale protejate. Suprapunerea este pe o suprafață de 188,70 ha pentru ROSPA0082 Munții Bodoc – Baraolt, respectiv 12,51% din suprafața totală.

Grafic nr. 2: Ariile protejate Natura 2000 situate pe teritoriul comunei

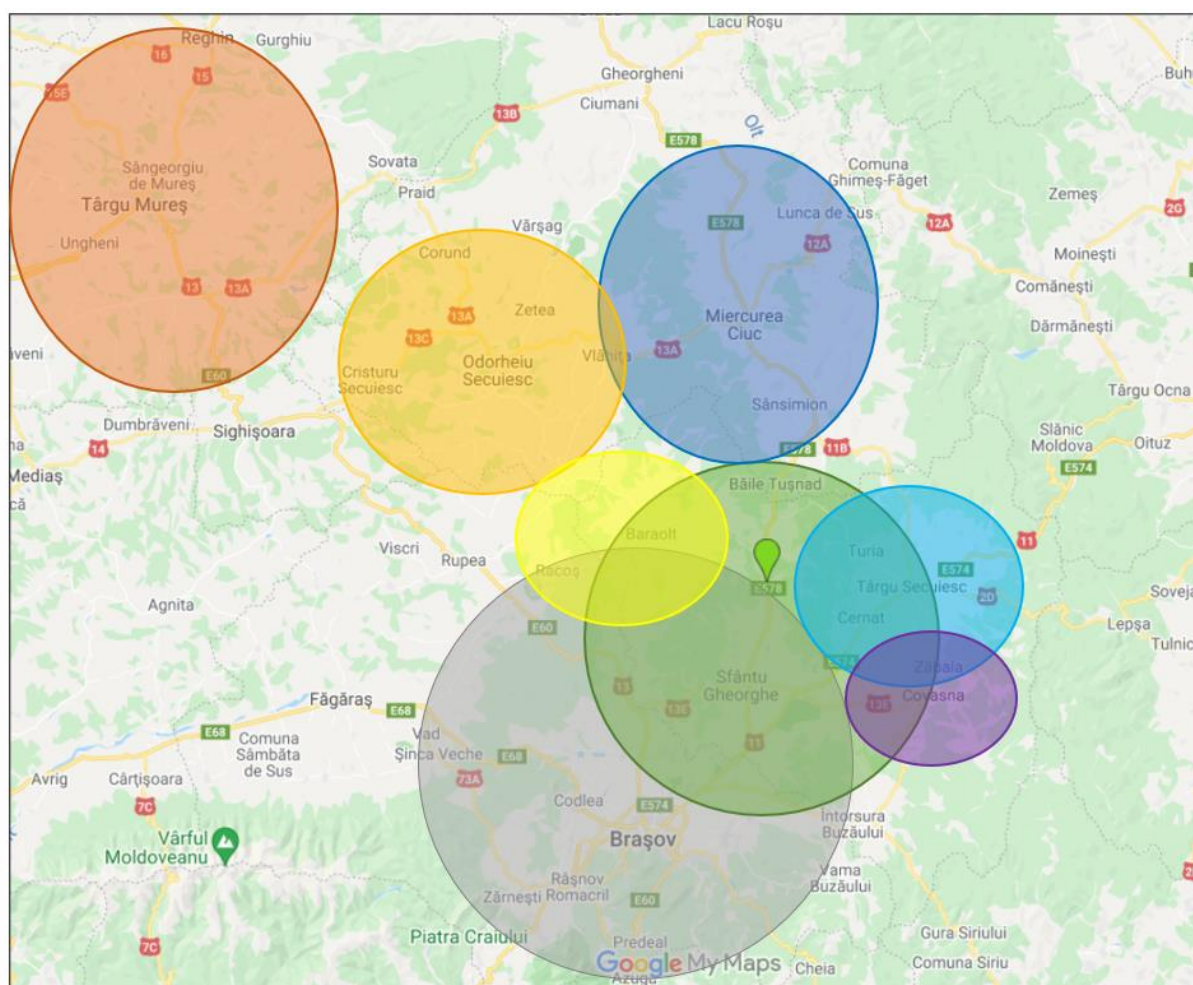
Sursa: natura2000.eea.europa.eu

3.1.5. Relatii în teritoriu

Comuna Malnaș se situează pe valea râului Olt și a pârâului Malnaș, la poalele Munților Bodoc. Reședința comunei Malnaș, satul Malnaș, este situată pe malul Oltului, între Munții Baraolt și Munții Bodoc, de a lungul drumului european E578 (DN12).

Comuna Malnaș se află la o distanță de 18 km de municipiul Sfântu Gheorghe. Având în vedere că distanța între reședință de județ și comuna Malnaș este mică puterea de polarizare a municipiului Sfântu Gheorghe cuprinde majoritatea comunei.

Grafic nr. 3: Zone de influență orășenesti

Sursa: redactare proprie pe baza Google Maps

Așa cum am menționat și în prezentarea geografică, comuna Malnaș este situată în partea nordică a județului Covasna. Din punct de vedere a accesibilității comuna este traversată de DN12 ce leagă Sfântu Gheorghe de Miercurea Ciuc, respectiv de DJ122B ce leagă **Malnaș-Băi** de DN12. Drumul național DN12 a fost reabilitat în totalitate și este în stare foarte bună, în timp ce DJ122B aparține de rețeaua județeană de drumuri.

Calea principală de circulație pentru localitatea **Valea Zălanului** este drumul comunal DC44, care se ramifică din DJ122B.

Centrele urbane, cele mai apropiate de comuna Malnaș sunt:

- **municipiul Sfântu Gheroghe** (reședința de județ) – la o distanță de 18 km;
- **orașul Băile Tușnad** - la o distanță de 17 km;
- **orașul Baraolt** - la o distanță de 28 km;
- **municipiul Târgu Secuiesc** - la o distanță de 48 km;
- **municipiul Miercurea Ciuc** - la o distanță de 50 km;
- **municipiul Brașov** - la o distanță de 50 km;
- **orașul Covasna** - la o distanță de 58 km;
- **municipiul Odorheiu Secuiesc** - la o distanță de 78 km;

Municipiul București este situat la o distanță de 230 km de comuna Malnaș.

Cele mai apropiate aeroporturi de localitățile comunei sunt Aeroportul Internațional "George Enescu", Bacău (170 km) și Aeroportul Internațional "Henri Coandă", București (198 km), însă după finalizarea construcțiilor de la Aeroportul Internațional Brașov (Ghimbav – 60 km) turiștii și locuitorii comunei vor avea acces la serviciile acestuia în aproximativ 60 de minute, fapt ce va contribui deosebit de mult la creșterea accesibilității comunei.

Tabel nr. 1: Distanța localității Malnaș față de aeroporturile internaționale

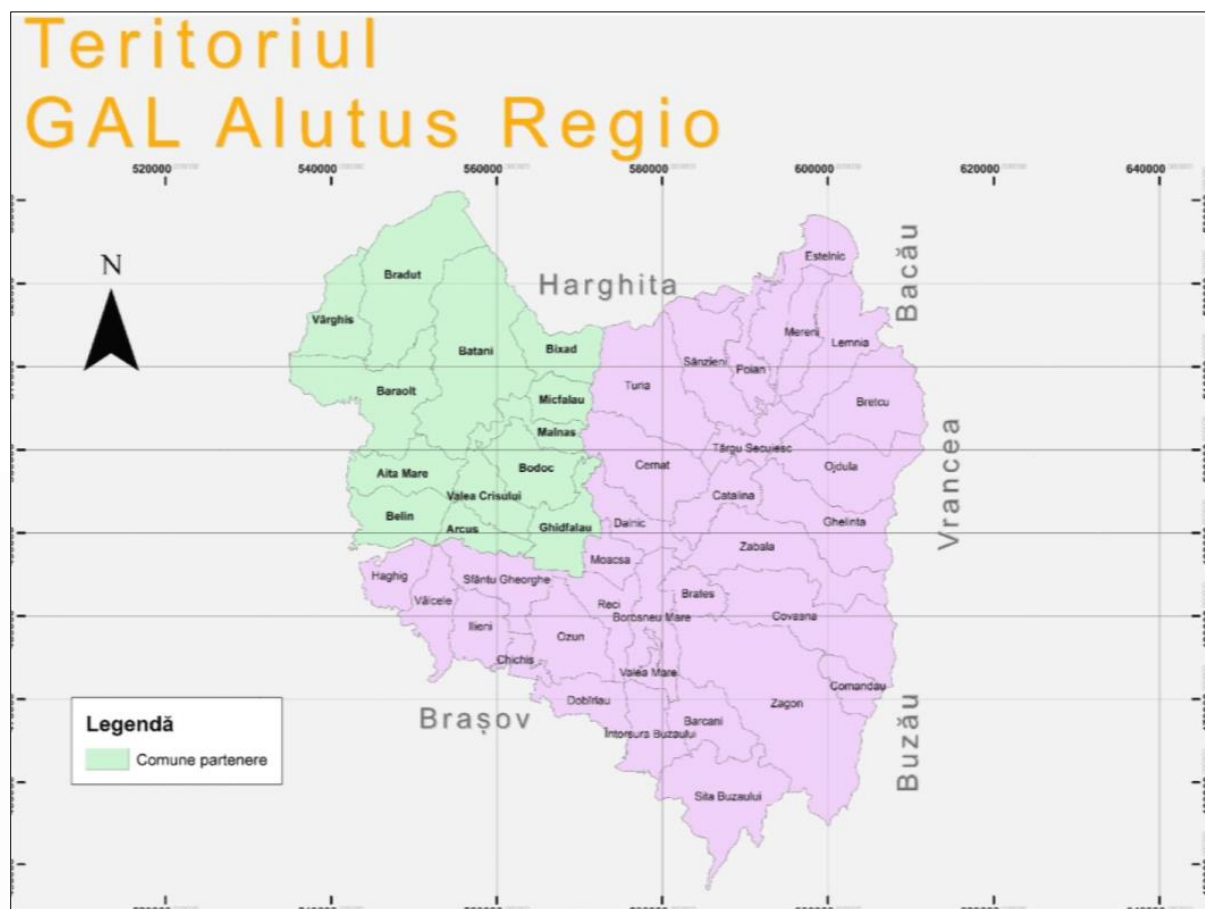
Locația	Distanța (km)	Durata călătoriei cu autoturism
Aeroportul Internațional "George Enescu", Bacău	170	2:53
Aeroportul Internațional "Henri Coandă", București	198	2:50
Aeroportul Internațional "Transilvania", Târgu Mureș	199	3:10
Aeroportul Internațional Sibiu	200	3:05
Aeroportul Internațional „Avram Iancu”, Cluj Napoca	300	4:30
<i>Aeroportul Internațional Brașov-Ghimbav¹</i>	<i>60</i>	<i>1:05</i>

Sursa: redactare proprie pe baza distanta.ro

Comuna face parte a **Grupul de Acțiune Locală Asociația Alutus Regio Egyesület** (GAL Alutus), care este alcătuită din 13 localități din județul Covasna: orașul Baraolt, cinci comune din Depresiunea Baraoltului (Aita Mare, Bățani, Belin, Brăduț, Vârghiș) și șapte din Valea Oltului (Arcuș, Bixad, Bodoc, Ghidfalău, Malnaș, Micfalău, Valea Crișului). În total aceste unități administrative reprezintă 35 de localități.

¹ Este un aeroport în construcție la Ghimbav, la o distanță de 12 km de Brașov.

Grafic nr. 4: Teritoriul GAL Alutus Regio

Sursa: alutusregio.ro

3.2. Rețeaua stradală

3.2.1. Infrastructura rutieră

Infrastructura rutieră este elementul central într-un sistem de transport rutier. Aceasta poate fi definită ca fiind alcătuită din facilitățile, serviciile și instalațiile de bază necesare pentru funcționarea transportului pe autostrăzi, șosele și străzi. Între infrastructura rutieră a unei regiuni și dezvoltarea sa economică există o relație biunivocă.

Rețeaua de infrastructură rutieră în comuna se prezintă astfel:

- **Drumul comunal DC 44** care face legătură dintre satele Malnaș-Băi și Valea Zălanului pe o distanță între sate de 7 km, cu o suprafață de 0,6 km asfaltat și 6,4 km pietruit;
- **Drumul județean DJ 122B** cu o distanță dintre sate de 3 km asfaltat.
- **Drumul național DN 12** cu o distanță dintre sate de 2,4 km asfaltat.

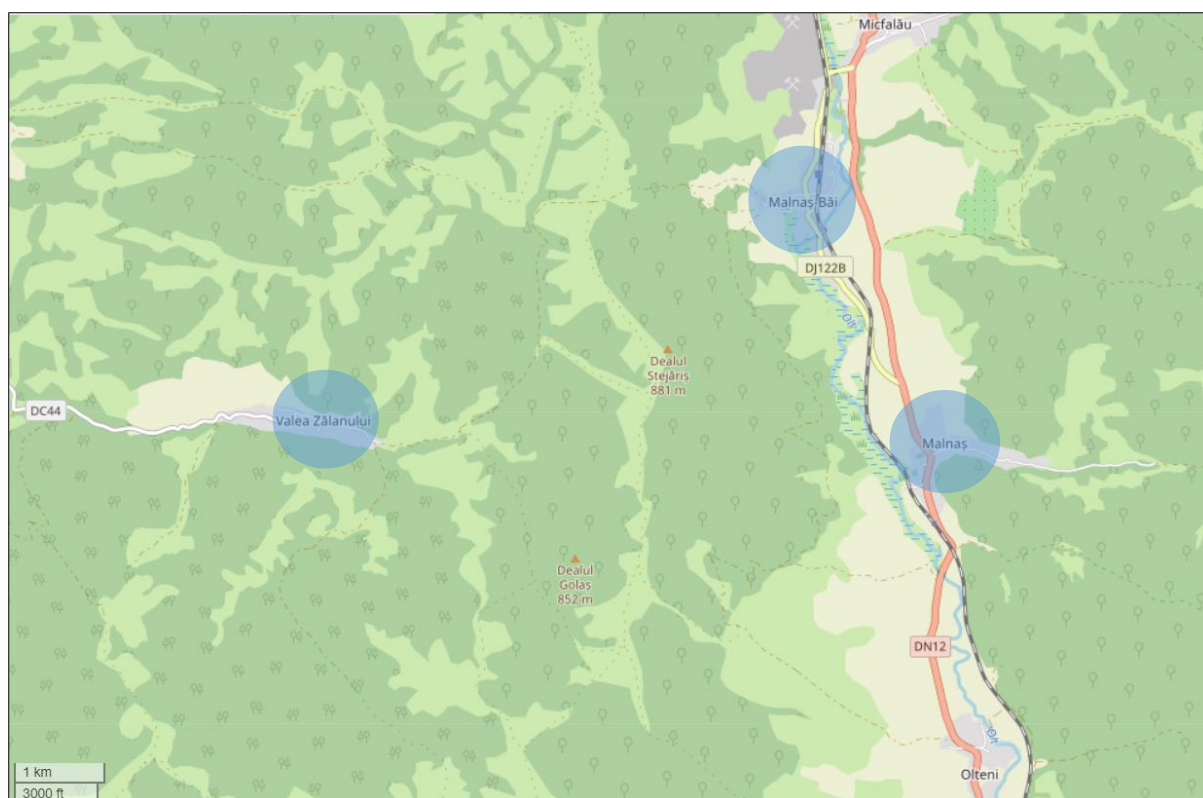
În ceea ce privește **drumurile sătești și de exploatare**, acestea au o lungime totală de 25,96 km.

Comuna este străbătută de **drumul județean DJ122B** cu lungimea de 3 km asfaltat și în curs de reabilitare prin Programul Operațional Regional. **Străzi comunale** au o lungime de 5,95 km, din care strada Felszeg a fost modernizată și asfaltată în anul 2019.

Teritoriul administrativ al comunei este străbătut și de **drumul național DN12** cu o lungime de 2,4 km, care este modernizat (asfaltat), în bună stare de funcționare și constituie principalul mod de legătură cu zonele învecinate.

De asemenea, pe raza comunei există **drumuri forestiere** cu o lungime de 12,2 km. Aceste drumuri sunt de pământ în proporție de 60%, fiind necesare investiții în proporție de 40%.

Grafic nr. 5: Infrastructura rutieră în comuna

Sursa: redactare proprie pe baza openstreetmap.org

Rețeaua stradală locală este în general satisfăcătoare din punct de vedere al capacității însă insuficient amenajată pentru parcare și trafic pietonal. Rețeaua secundară se compune din accese locale cu una sau două benzi de circulație care în general se înfundă sau se racordează la străzile principale. Starea drumurilor este corespunzătoare. Drumurile comunale se încadrează în clasa tehnică IV, cu 2 benzi de circulație a câte 3 metri lățime și corespunde unei străzi principale în localități rurale. Drumurile comunale sunt majoritatea de pământ acestea necesitând lucrări de amenajare și modernizare. Îmbunătățirea stării de viabilitate se propune a se realiza prin consolidarea și amenajarea drumurilor naționale și a drumurilor comunale componente.

DG CONSULTING

Situația drumurilor din comuna Malnaș este următoarea:

Tabel nr. 2: Lungimea drumurilor în comuna (km)

Denumire stradă	Lungime (m) (pe raza teritoriul comunei)	din care modernizat (m) (asfaltat)	Nepavat (proporție) (%)
DN 12	5000	5000	0%
DJ 122B	3000	3000	0%
DC 44 (spre Valea Zălanului)	11200	600	95%
Străzi comunale (din 3 sate componente)	5950	1140 (strada Felszeg)	19%
Drumuri forestiere din care:	12200	0	100%
Herec	3800	0	100%
Malnaș	2400	0	100%
Ivánpatak	2200	0	100%
Anasz	3800	0	100%

Sursa: redactare proprie pe baza datelor locale

În localitatea Malnaș lipsesc trotuarele pavate, pistele de biciclete, aliniamente de arbuști. Pe lângă acestea, lipsa locurilor de parcare în fața caselor este o problemă din cauza volumului crescut de mașini și a sistemului de șanțuri de drenaj neconstruite.

Figură nr. 1: Starea străzii Felszeg, anul 2021

Drumurile agricole și forestiere din sat sunt neasfaltate, iar cele mai multe dintre ele nici nu sunt pietruite. Ar fi necesară conectarea carosabilului în teren în vederea dezvoltării unei rețele paralele cu drumul DN12, astfel încât utilajele agricole să poată evita drumul național. Renovarea drumurilor forestiere este îngreunată de faptul că situația drepturilor de proprietate a terenurilor nu este rezolvată și, prin urmare, este dificil să se atragă finanțare externă nerambursabilă.

De-a lungul drumului DN12, ar fi necesare soluții de trafic care să atenueze viteza (insule de deviere a traficului, treceri sporite etc.), deoarece creșterea traficului de tranzit dăunează caselor de pe marginea drumului. Există treceri de pietoni puține, ceea ce face ca traficul pietonal să fie periculos.

3.2.2. Transport public

Curse de autobuz

Având în vedere că distanța între reședința de județ și comuna Malnaș este mică, dar interesul pentru forța de muncă care provine din Malnaș este ridicată, s-au instalat mai multe curse de autobuze care circulă în fiecare zi a săptămânii, conform unui program stabilit.

Tabel nr. 3: Curse de autobuz, 2021

De la	Până la	Dus		Zile de transport pe săptămână
Miercurea Ciuc - Sfântu Gheorghe		Plecare	Sosire	
Malnaș	Sfântu Gheorghe	9:12	9:40	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
		14:12	14:40	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
		18:12	18:40	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Malnaș	Miercurea Ciuc	6:13	7:25	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
		10:28	11:40	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
		12:46	14:03	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
		15:28	16:40	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Sursa: *autogari.ro*

Naveta este o problemă atât pentru elevi, cât și pentru angajați din cauza rarității serviciilor de autobuz și a stării proaste a autobuzelor. Pe măsură ce serviciile către comună sosesc de la distanță, ei călătoresc prea devreme dimineața și târziu după-amiaza, provocând o pierdere de timp pentru navetiști, care sunt astfel forțați să facă plimbări ocazionale și nesigure. Acest lucru este valabil mai ales în cazul persoanelor în vârstă care doresc să rezolve probleme și să ajungă în oraș în timpul zilei și nu au practic nicio oportunitate de a face acest lucru.

Traficul feroviar

Traficul feroviar în comuna Malnaș se realizează prin intermediul liniei ferate Sfântu Gheorghe-Siculeni-Adjud, populația locală beneficiază zilnic de 10 curse, prin intermediul cărora au legătura cu rețeaua ferată națională. Comuna dispune de o stație în localitatea Malnaș-Băi și o haltă în Malnaș.

Din tabelul de mai jos reiese, că populația activă are posibilitatea de a face naveta în orașele din apropiere (Sfântu Gheorghe și Băile Tușnad).

Tabel nr. 4: Mersul trenurilor spre Sfântu Gheorghe, 2021

De la		Până la	Dus			Întors		
Traseu: Miercurea Ciuc - Sfântu Gheorghe			Plecare		Sosire	Plecare	Sosire	
			Malnaș Băi	Malnaș	Sfântu Gheorghe	Sfântu Gheorghe	Malnaș	Malnaș Băi
Malnaș-Băi	Malnaș	Sfântu Gheorghe	5:20	5:27	5:48	4:52	5:11	5:18
			8:26	8:31	8:48	6:33	6:47	6:53
			15:26	15:31	15:57	13:23	13:39	13:45
			17:20	17:26	17:43	16:58	17:12	17:18
			21:10	21:16	21:37	20:36	20:56	21:04

Sursa: infofer.ro

Figură nr. 2: Gara din Malnas-Băi

Trenurile internaționale și interregionale opresc în gara mai îndepărtată din Băile Tușnad, în timp ce în localitatea Malnaș-Băi oferă doar trenuri rapide, călătorii pot opta numai la acestea. Conform programului, în reședința județului, Sfântu -Gheorghe, naveta zilnică de la aceste stații poate fi rezolvată doar foarte devreme dimineața.

3.3. Utilizarea teritoriului

Comuna Malnaș este situată în zonă de munte, cu terenuri deluroase. Fiecare dintre cele trei sate are caracteristici proprii, astfel încât în timp ce satul Malnaș-Băi a evoluat mai mult ca o așezare balneo-turistică și în care s-au desfășurat activități de exploatare a zăcămintelor de piatră (andezit), satele Valea Zălanului și Malnaș sunt așezări cu caracter forestier-agrar, agricultura și zootehnia fiind principalele activități din comună.

Potrivit Institutului Național de Statistică, la nivelul anului 2014, suprafața fondului funciar din comuna Malnaș a fost de 3930 ha, dintre care 1865 ha reprezintă suprafața agricolă, iar 2065 ha suprafața neagricolă.

Aproximativ jumătate din **suprafața agricolă** a comunei era ocupată de pășuni, iar 27,62% este ocupată de fânețe. De asemenea, suprafața arabilă reprezenta 23,32% din totalul suprafeței agricole, iar suprafața livezilor și a pepenierelor pomicole doar 0.05%. Totodată, din tabelul de mai jos se poate observa faptul că în comuna Malnaș nu există suprafețe ocupate de vii și pepeniere viticole.

Tabel nr. 5: Situația teritoriului administrativ și a folosinței terenurilor din comuna Malnaș

Suprafața agricolă	Suprafață (ha)	%	Suprafața neagricolă	Suprafață (ha)	%
Pășuni	914	49,01%	Păduri și altă vegetație forestieră	1846	89,4%
Fânețe	515	27,62%	Curți – construcții	89	4,3%
Arabilă	435	23,32%	Terenuri degradate și neproductive	88	4,3%
Livezi și pepiniere pomicole	1	0,05%	Ape și bălți	22	1,1%
Vii și pepiniere viticole	-	-	Căi de comunicații și căi ferate	20	0,9%
Total	1865	100%	Total	2065	100%

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

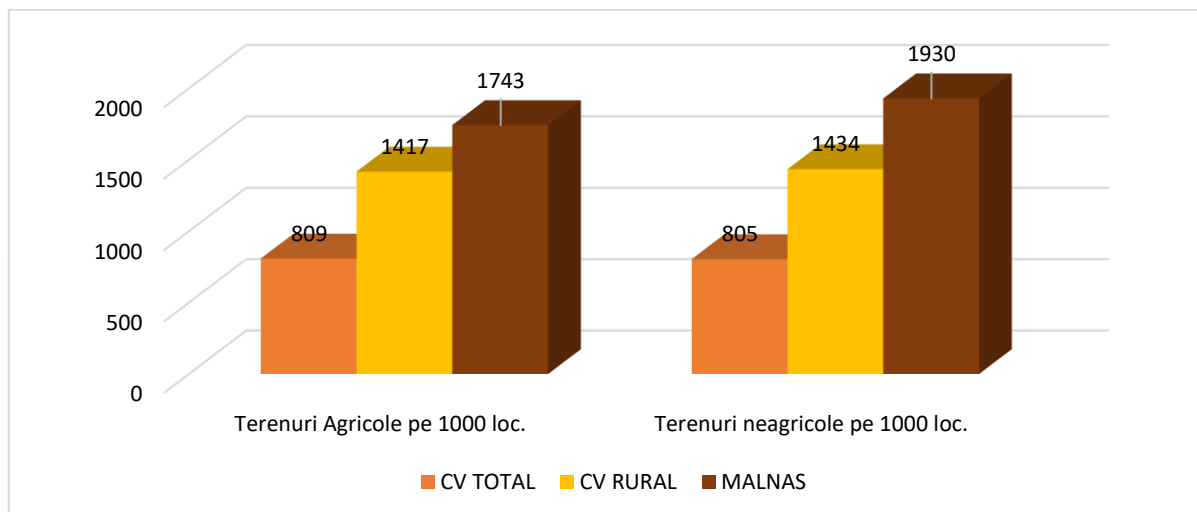
Dacă ne raportăm la **suprafața neagricolă**, în comuna Malnaș, cea mai mare suprafață (89,4%) este ocupată de păduri și altă vegetație forestieră. Aceeași situație se regăsește la nivelul județului Covasna, astfel încât suprafața pădurilor și a vegetației forestiere reprezintă 89,2% din totalul suprafeței neagricole.

Construcțiile și terenurile degradate și neproductive reprezintă câte un procent de 4,3% din totalul suprafeței neagricole. Cel mai mici suprafețe neagricole sunt ocupate ape și bălți, respectiv de căile de comunicații și căi ferate.

Spațiile verzi din jurul intravilanului alcătuite din zonele împădurite (1846 ha păduri și vegetație forestiera), din malul Oltului și din terenuri agricole (1865 ha) formează o centură verde sustenabilă.

În scopul comparabilității cu celelalte localități din județ, pe următoarele două grafice prezentăm datele raportate la o mie de locuitori. Se poate observa, că în această privință comuna Malnaș se evidențiază atât din punct de vedere al terenurilor agricole, cât și al terenurilor neagricole.

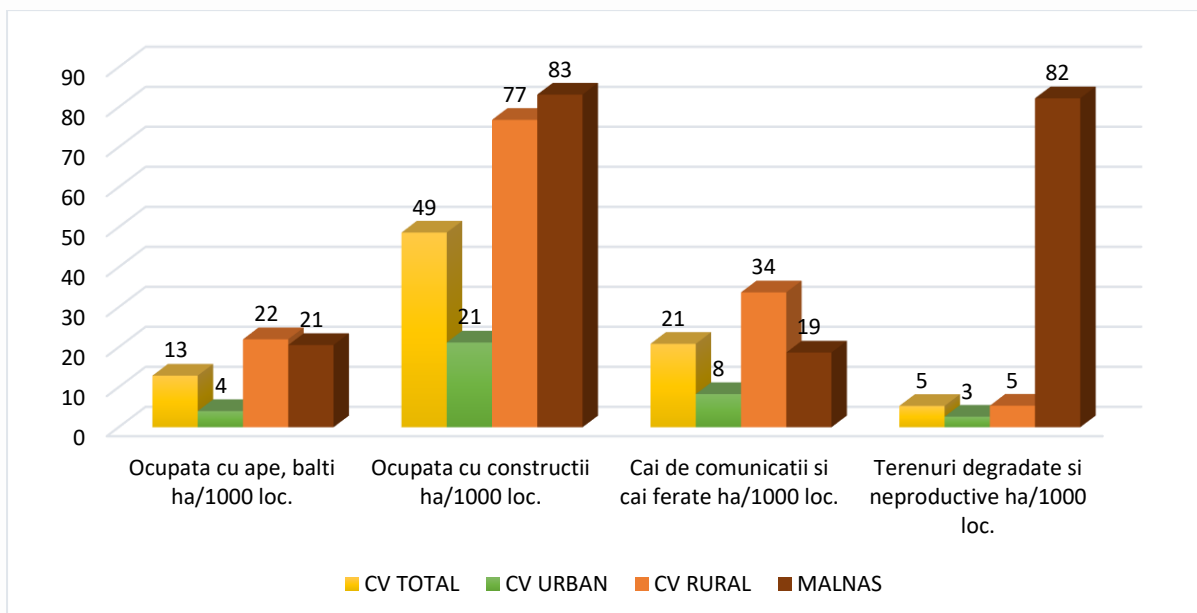
Grafic nr. 6: Suprafața fondului funciar după modul de folosință (hectare/1000 locuitori), 2014

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Din totalul localităților județului Covasna în comuna Malnaș se regăsesc în cea mai mare proporție terenuri degradate și neproductive. Raportat la 1000 de persoane, situația terenurilor neagricole arată următoarea imagine:

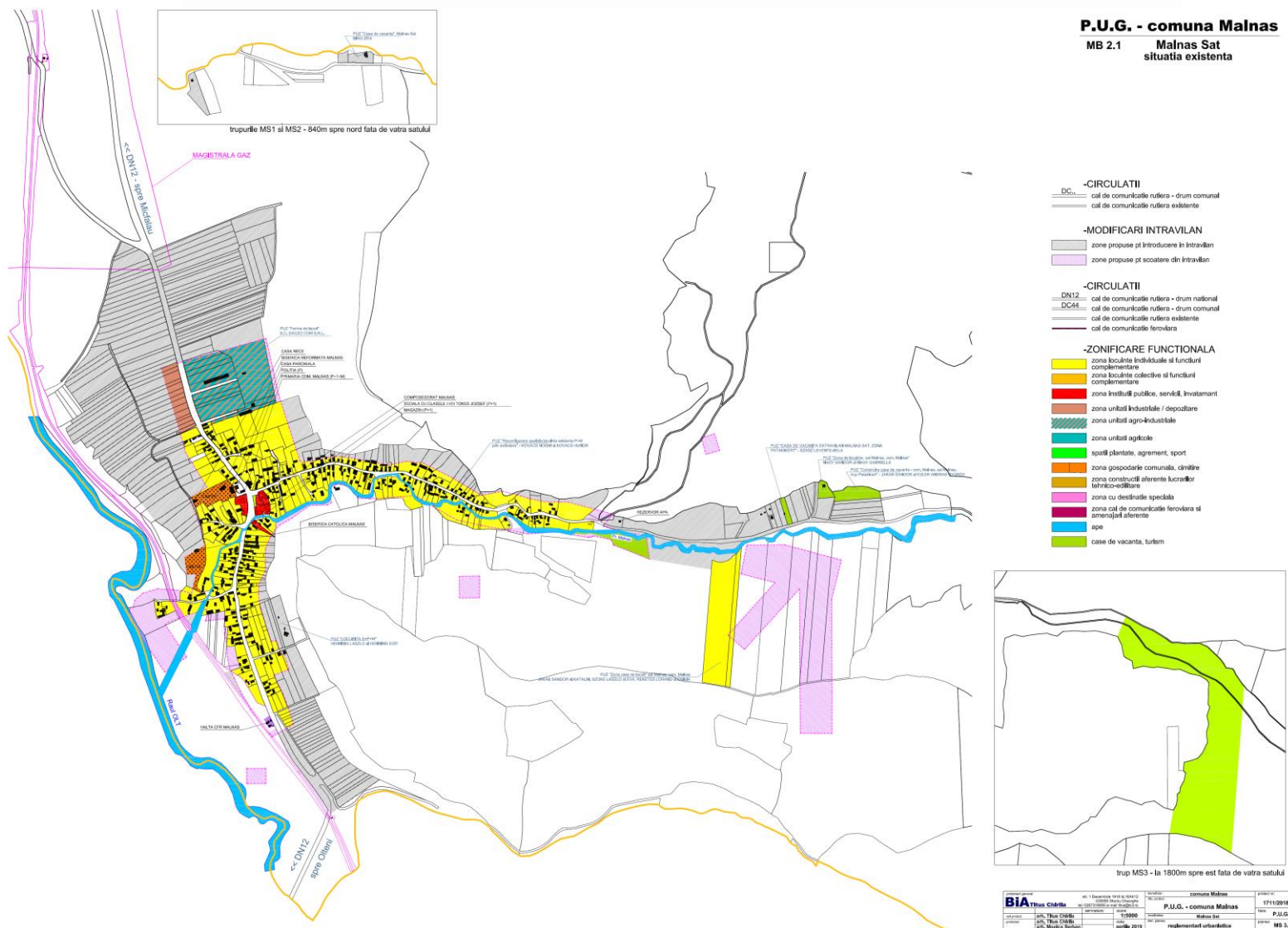
Grafic nr. 7: Terenuri neagricole la o mie de persoane în comuna Malnaș și în județ în 2014, hectare

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Conform PUG-ului localității împărțirea parcelor în satul Malnaș, Malnaș Băi și în localitatea Valea Zălanului este următoarea:

Grafic nr. 8: Împărțirea parcelelor în satul Malnaș

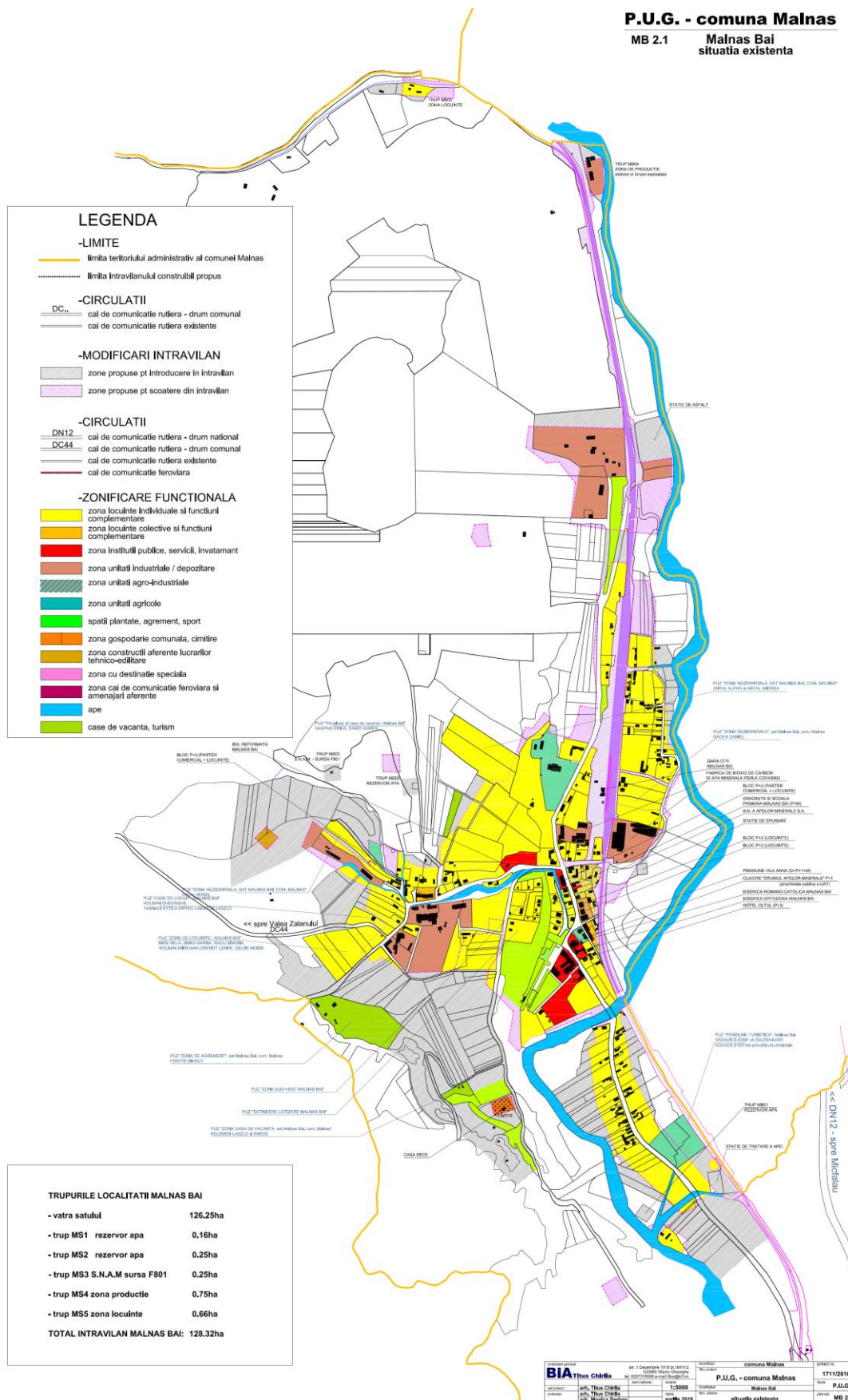
Sursa: PUG

Grafic nr. 9: Împărțirea parcelelor în Malnaș-Băi

P.U.G. - comuna Malnas

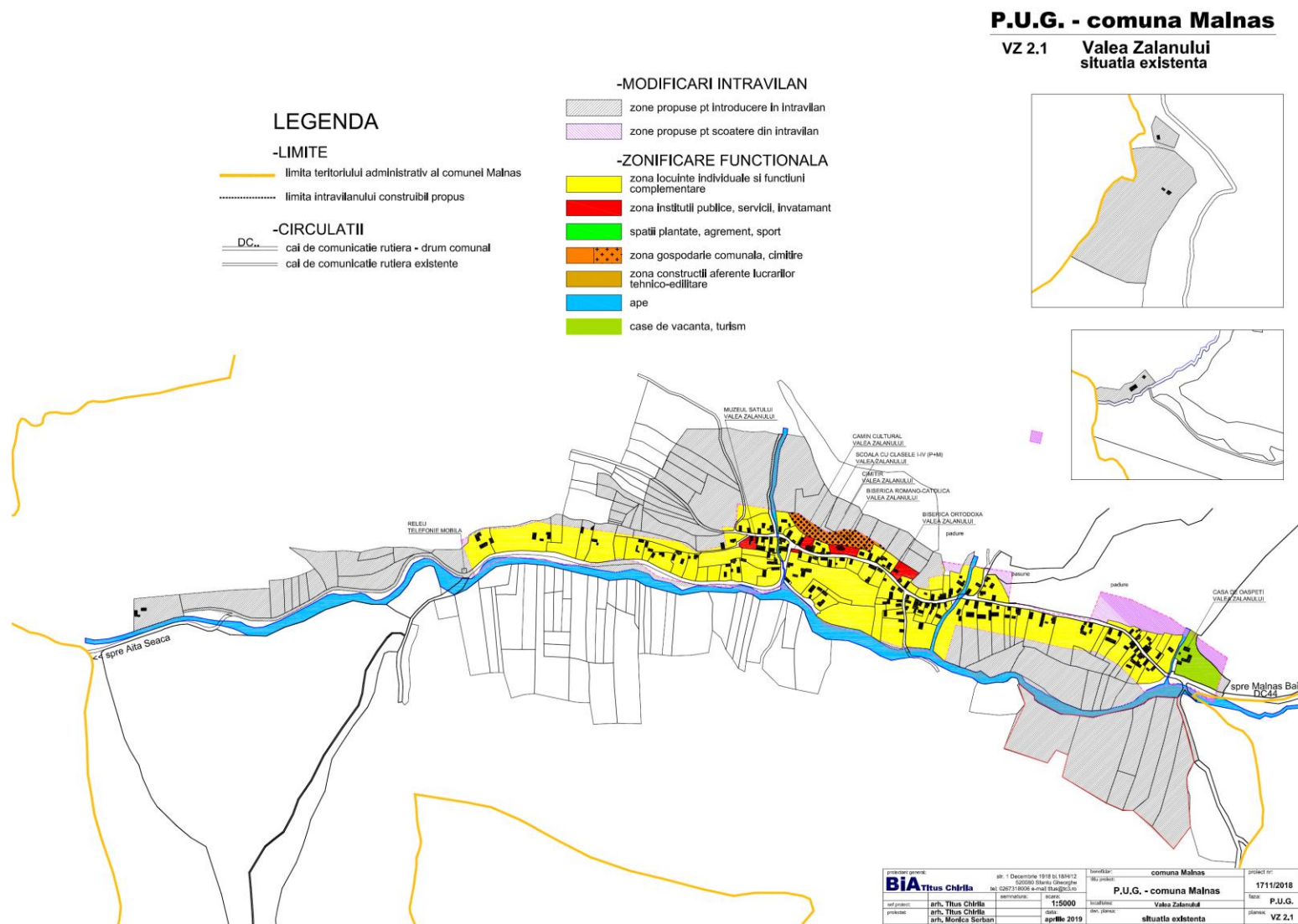
MB 2.1

Malnas Bai
situatia existenta

Sursa: PUG

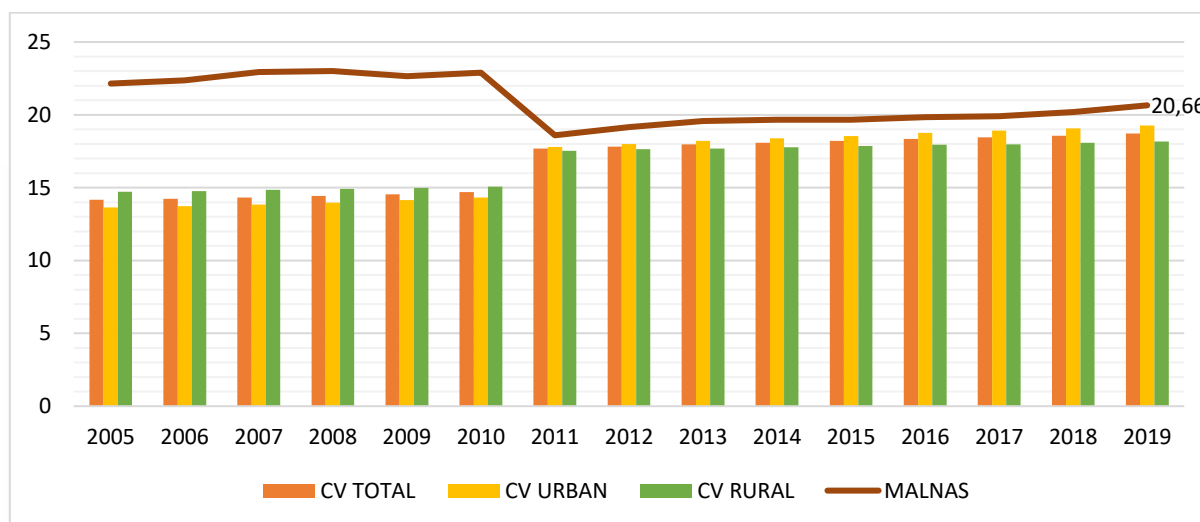
Grafic nr. 10: Împărțirea parcelor în Valea Zălanului

3.4. Locuințe

Următorul grafic prezintă **evoluția suprafeței locuibile** în comuna Malnaș și în comunele din județul Covasna, în anul 2019 ajungând la valoarea de 20,66 de metri pătrați pe locuitor. Cea mai mare scădere a suprafeței locuibile din comuna Malnaș, a fost înregistrată în perioada 2010-2011, în această perioadă suprafața locuibilă fiind mai mică cu 18,5% în anul 2011 față de anul precedent. În următorii ani, creșterea suprafeței locuibile la finele anului a înregistrat creșteri nesemnificative prin comparație cu cea exemplificată mai sus.

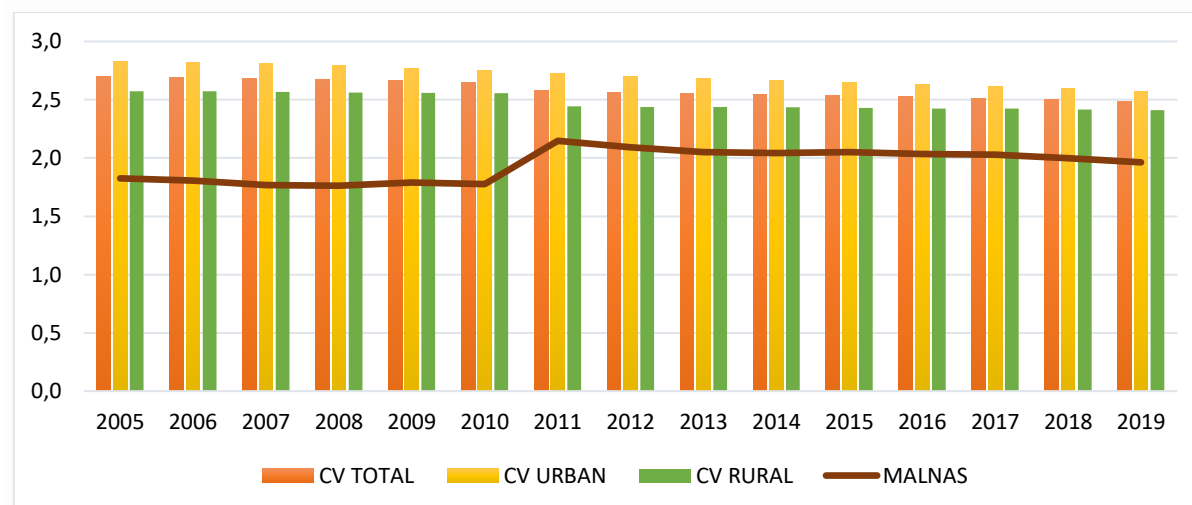
Grafic nr. 11: Evoluția suprafeței locuibile în Malnaș și în județul Covasna pe locuitor 2005-2019, metri pătrați arie desfășurată

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Conform următorului grafic **numărul locuitorilor pe locuințe** stagnează în comuna Malnaș în perioada dintre anii 2005 și 2019, în timp ce în alte localități din județul Covasna această valoare înregistrează o scădere.

Grafic nr. 12: Evoluția numărului locuitorilor pe locuințe, Malnaș, Covasna urban și rural, 2005-2018

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

În perioada 2010-2011 numărul locuințelor existente în Comuna Malnaș scăzut cu un procent de 17.0% (de la 629 la 522 locuințe). În anul 2012, numărul locuințelor existente la finele anului a fost de 523 locuințe, iar în următorul an numărul acestora s-a mărit cu o unitate (524 locuințe).

Numărul total al gospodăriilor din comună în anul 2019 este 525.

Tabel nr. 6: Nr. locuințelor, 2011, 2017, 2019

	2011	2017	2019
Nr. locuințe	522	524	525
Schimbări față de ultimele date (%)	0%	0,4%	0,6%

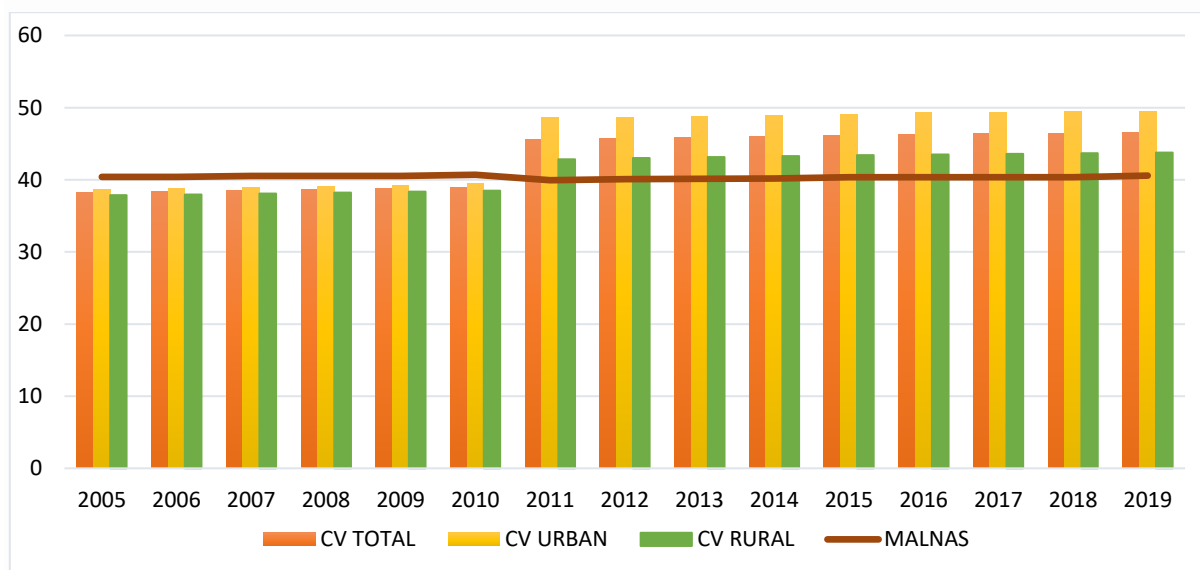
Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

În comuna Malnaș 92,6% dintre locuințele existente sunt **dotate cu bucătărie**. Această valoare este superioară celei înregistrate la nivel județean (91,3%), regional (89,9%) și național (84,6%). De asemenea, rezultatele obținute în urma Recensământului Populației din anul 2011 evidențiază faptul că, numărul locuințelor din comuna Malnaș **dotate cu baie** reprezintă 47,6% din total.

Potrivit Recensământului Populației realizat în anul 2011, în Comuna Malnaș existau 11 locuințe ce beneficiau de termoficare și centrală termică proprie. Ponderea acestora reprezintă 11,1% din totalul locuințelor de pe teritoriul comunei. Această valoare se poziționează mult sub nivelul mediu județean (39,5), regional (49,5%), respectiv sub nivelul național (44,4%).

Dimensiunea medie a locuințelor din comună este constantă, conform statisticilor este de 40,6 m², dar se află pe un trend crescător lent.

Grafic nr. 13: Evoluția suprafața medie pe locuințe, Malnaș, CV urban și rural, județul Covasna, 2005-2019, metri pătrați arie desfășurată

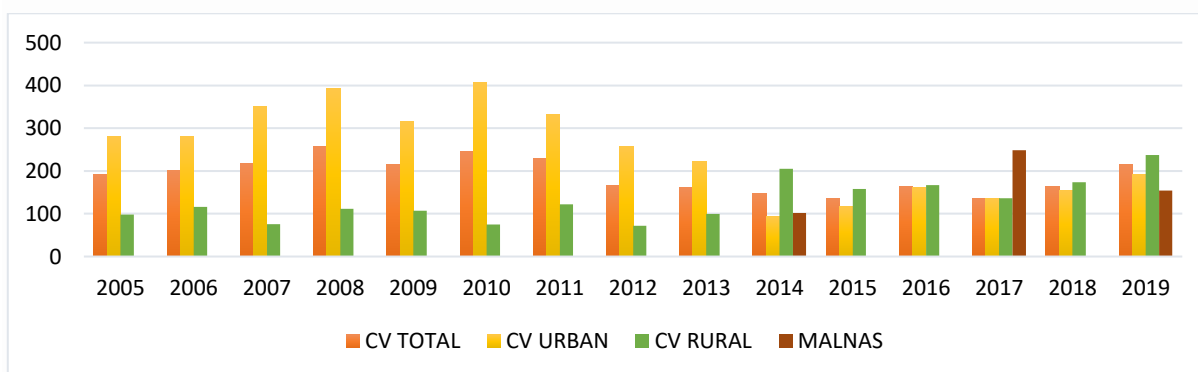
Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

DG CONSULTING

Conform unui studiu realizat în luna august 2018, principala sursă de încălzire a locuințelor din comuna Malnaș este soba pe lemne (89,8%). Populația din mediul rural utilizează cu precădere soba pe lemne în perioadele reci, deoarece lemnul reprezintă resursa cea mai accesibilă pentru populație. Următorul procent (8,5%) este înregistrat în rândul localnicilor din comuna Malnaș care își asigură încălzirea locuinței cu ajutorul unei centrale proprii. La studiu au participat și persoane care să își asigură încălzirea locuinței pe perioadele reci cu echipamente și calorifere electrice. Ponderea persoanelor care utilizează acest mijloc de încălzire a locuinței reprezintă 1.7% din total.

Formarea eliberării a **autorizațiilor de construire pentru clădiri rezidențiale** pentru comuna Malnaș, respectiv dezvoltarea acestora poate fi vizualizat pe următorul grafic în conformitate cu cifrele județului Covasna. Acestea sunt însă date statistice, care nu sunt actualizate permanent. Activitatea de construire - reînnoire a fondului construit existent - poate fi caracterizată în general și prin numărul autorizațiilor de construire eliberate anual.

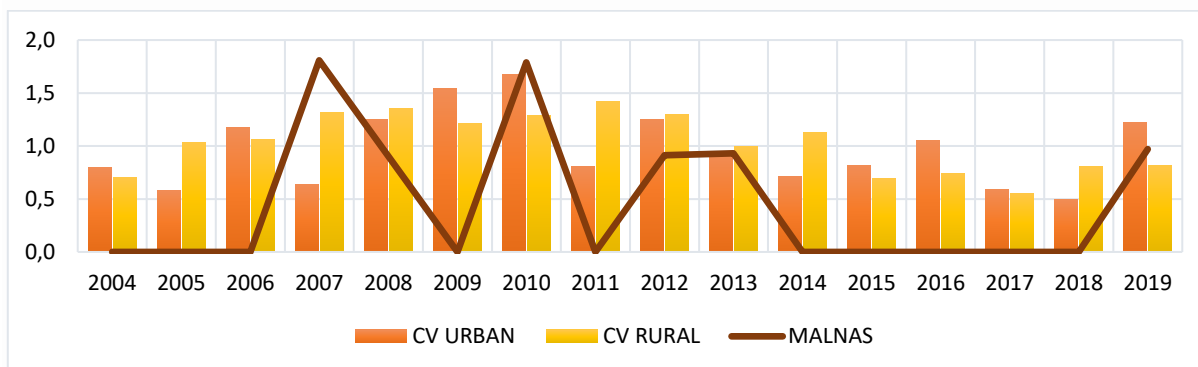
Grafic nr. 14: Schimbări la autorizații de construire pe clădiri REZIDENȚIALE (autorizații eliberate pe suprafața de construire la 1000 de persoane), comuna Malnaș, Județul Covasna, 2005-2019

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

În paralel cu autorizațiile de construire eliberate am făcut și un calcul cu privire la evoluția numărului **locuințelor terminate**. Graficul de mai jos arată că cele mai multe locuințe construite s-au realizat în perioada dintre anii 2007-2010.

Grafic nr. 15: Locuințe terminate pe 1000 locuitori, comuna Malnaș, 2004-2019

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

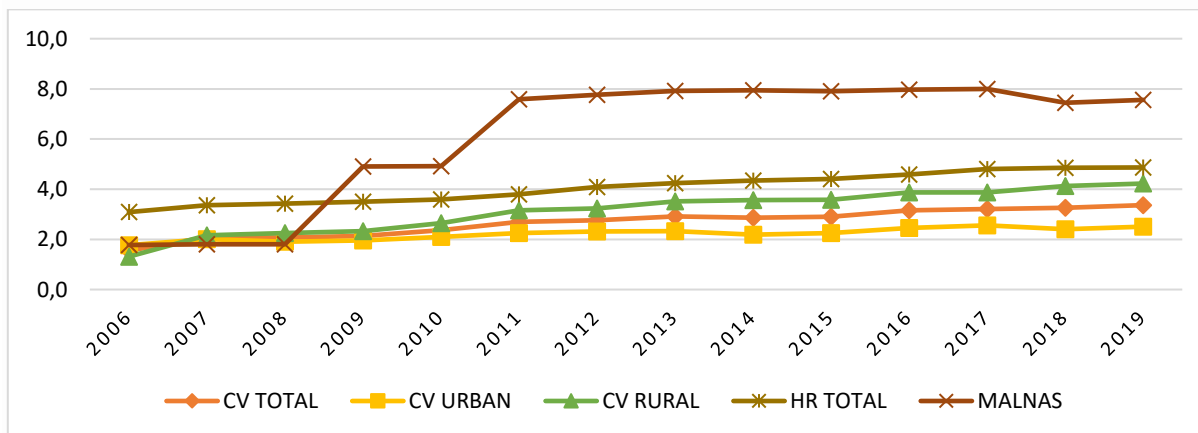
3.5. Infrastructura tehnico-edilitară

3.5.1. Alimentarea cu apă

Accesul la apă potabilă reprezintă o nevoie elementară a omului, calitatea vieții fiind grav afectată de absența acesteia. Potrivit rezultatelor obținute la Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011, la nivelul regiunii Centru, 77,1% dintre gospodăriile erau racordate la rețeaua de apă și 77,4% dintre locuințe erau racordate la rețeaua de canalizare. În județul Covasna, un procent de 70,1% dintre locuințe erau alimentate cu apă potabilă, iar 67,3% erau racordate la rețeaua de canalizare.

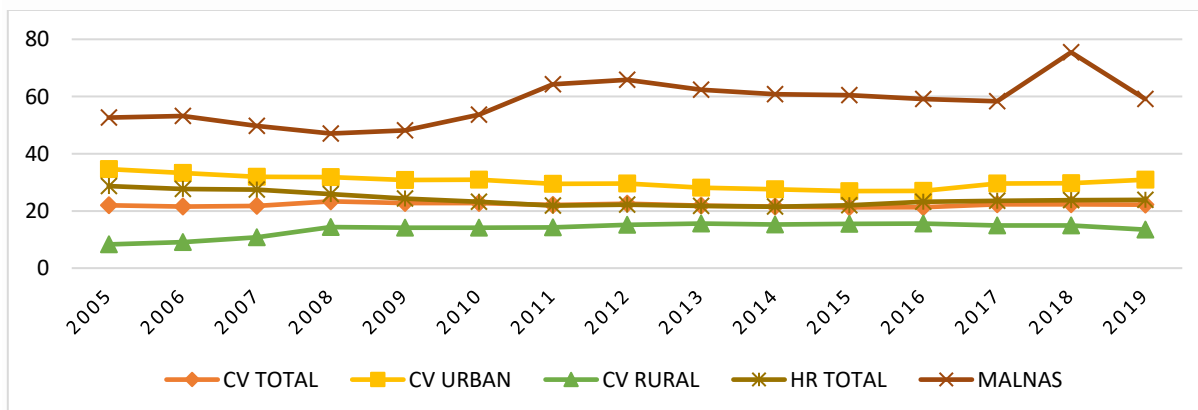
Conform Recensământului Populației realizat în anul 2011, în comuna Malnaș erau înregistrate 290 locuințe alimentate cu apă, ceea ce reprezintă 56,3% din totalul locuințelor. Potrivit aceleiași surse, un procent de 53,2% din totalul locuințelor din comuna Malnaș erau aveau instalație de canalizare, fie că este vorba despre racordarea la sistemul centralizat, fie că este vorba de sistem de canalizare în regie proprie. De asemenea, potrivit INS, în anul 2019 lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile din comuna Malnaș era de 7,8 km, iar cantitatea de apă distribuită consumatorilor comunei a fost de 69.000 metri cubi.

Grafic nr. 16: Lungimea totală a rețelei de distribuție a apei potabile pe 1000 locuitori, 2006-2019, km

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Grafic nr. 17: Cantitatea de apă potabilă distribuită către consumatori, 2005-2019, metri cubi/locuitor

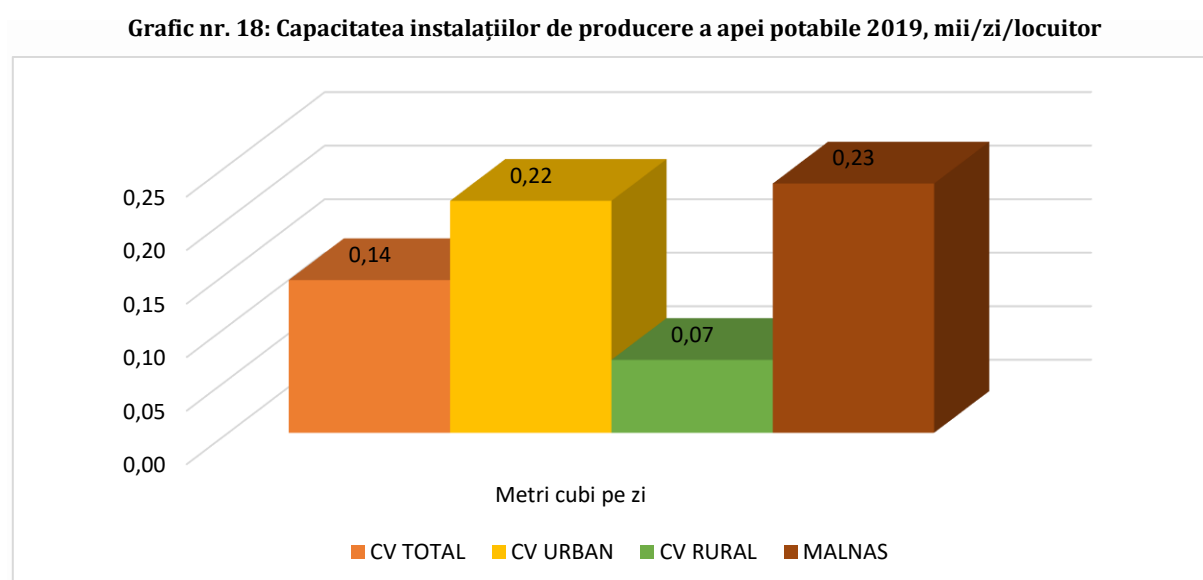

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Conform Hotărârii Consiliului, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aquacov (ADI Aquacov – Hotărârea Consiliul Local Malnaș nr. 28/2018) ar fi trebuit să preia operarea sistemului, însă nici până în ziua de astăzi nu există un furnizor care să reglementeze și să opereze alimentarea cu apă potabilă în comună.

Din datele următorului grafic putem concluziona că raportat la un locuitor capacitatea instalațiilor de furnizarea a apei potabile se evidențiază la nivel județean, totuși din informațiile culese pe teren a reieșit că există probleme privind capacitatea stației de epurare, fiind necesară extinderea acesteia și trebuie întreprinse și lucrări de modernizare în scopul îmbunătățirii calității apei.

Sistemul de alimentare cu apă este construit în localitățile Malnaș și Malnaș-Băi, în localitatea Valea Zălanului lipsește această infrastructură și nu există nici rețea de canalizare.

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

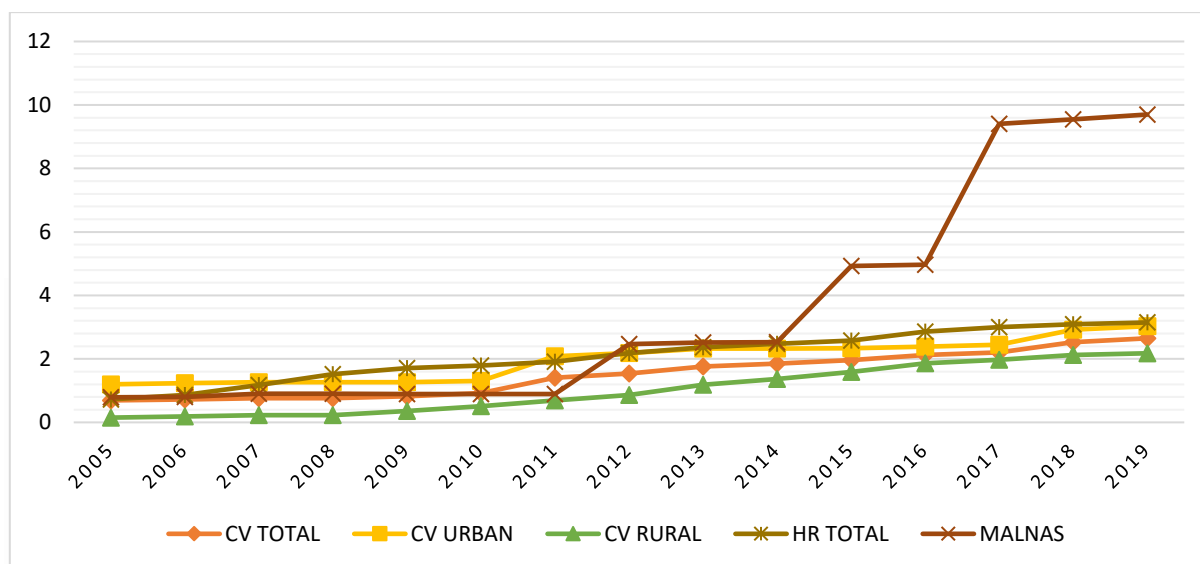
3.5.2. Rețeaua de canalizare

Rețeaua de canalizare este construită în cea mai mare parte a comunei (cu excepția localității Valea Zălanului), dar rata de racordare la rețeaua de canalizare este de 65,1% (sursă date: RPL 2011). Extinderea sistemului este necesar în localitatea Valea Zălanului (documentația tehnică va fi realizată de Fundația Kálnoky, iar prezenta strategie susține realizarea acestei investiții), iar de-a lungul drumului principal căminele de vizitare sunt plasate sub asfalt, ceea ce poate fi o problemă pe termen lung. Totodată, din pricina poarametrilor necorespunzători este necesar extinderea stației de epurare.

Următorul grafic arată lungimea totală simplă a **conductelor de canalizare** pe 1000 locuitori în județul Covasna, evoluția lungimii în perioada dintre anii 2005 și 2019. Putem observa că s-au făcut extinderi la rețeaua de canalizare de la anii 2015-2017 în comuna Malnaș.

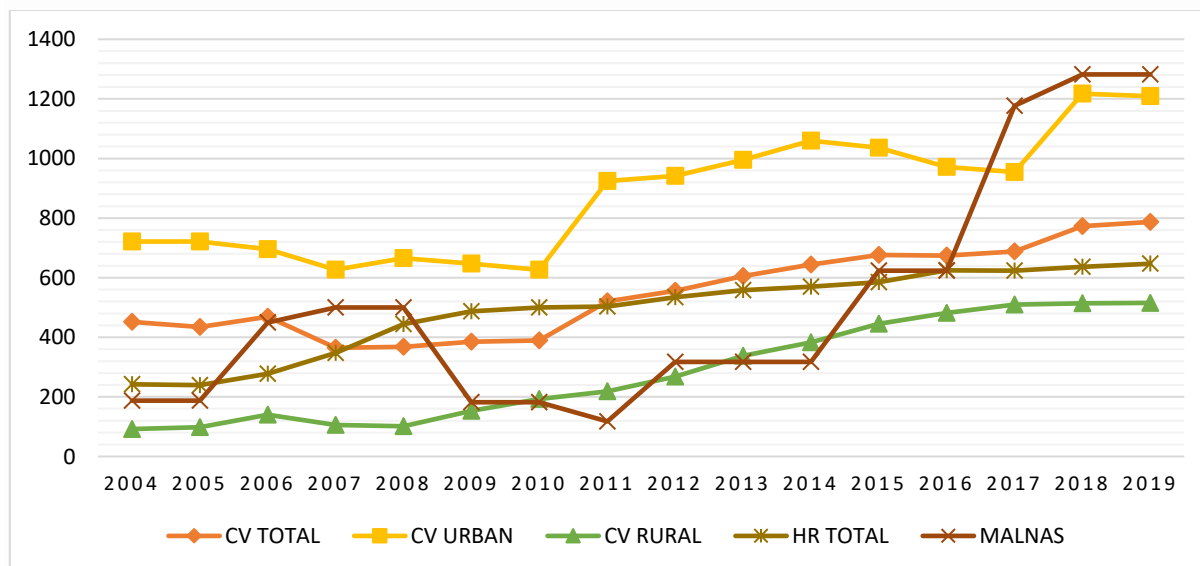
Având în vedere lungimea simplă a conductelor de canalizare din comuna Malnaș, în anul 2020 aceasta măsura 10.022 m.

Grafic nr. 19: Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare pe 1000 locuitori, Malnaș, CV urban și rural, Județul Covasna, 2005-2019, km

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Grafic nr. 20: Lungimea rețelei de canalizare pe un kilometru de rețea de apă potabilă în metri în Malnaș, CV urban și rural, Județul Covasna și Harghita, 2004-2019, km

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

3.5.3. Alimentarea cu energie

Localitatea utilizează Sistemul Energetic Național de la stația de transformare de 110/20 kV, iar alimentarea gospodăriilor se face printr-o rețea de joasă tensiune. Din datele și informațiile culese pe teren a reieșit că există probleme considerabile cu privire la starea și capacitatea rețelei de alimentare cu energie electrică, motiv pentru care în cadrul strategiei se va formula un proiect distinct pentru soluționarea problemelor actuale.

Distribuția se face printr-o rețea de linii de joasă tensiune montate parțial pe stâlpi din beton, parțial pe stâlpi de lemn. Având în vedere dezvoltarea mai lentă a comunei rețeaua de distribuție este satisfăcătoare, în cazul unor necesități (investiții de amploare) se vor amplasa posturi de transformare suplimentare și se va extinde rețeaua existentă.

Comuna **nu dispune de alimentare cu gaze naturale**. Unul din principalele proiecte pentru viitoarea perioadă va consta în construirea rețelei de alimentare cu gaze naturale.

3.5.4. Iluminat public

Tot din rețeaua de distribuție de joasă tensiune este alimentat și iluminatul public. Rețeaua a fost recent renovată, iar extinderea sa este necesară în paralel cu dezvoltarea comunei. Conform datelor furnizate de către Primăria comunei Malnaș, în anul 2017, la nivelul comunei existau 399 stâlpi în stare bună și 164 lămpi de iluminat în stare bună. Aria de acoperire a iluminatului public era de 90%.

Pentru întreținerea sistemului de iluminat public din comuna Malnaș a fost contractat o firmă privată. Lucrările contractului de concesiune s-a referit la: întreținerea sistemului de iluminat public, modernizarea și optimizarea consumurilor energetice din rețeaua existentă și extinderea infrastructurii.

3.5.5. Telecomunicații

În momentul de față toți cei trei operatori de **telefonie mobilă** din România au acoperire în comuna Malnaș, locuitorii putând alege dintre serviciile oferite de companiile Orange, Vodafone și Telekom. Acoperirea rețelei de telefonie mobilă nu este corespunzătoare în comuna Malnaș.

Comuna este echipată și cu centrală telefonică automată digitală. Accesul la **televiziunea prin cablu și internet**, cât și prin satelit, este pusă la dispoziția locuitorilor de firme private. Momentan (vara anului 2021) este în curs de realizare construirea rețelei prin fibră optică, soluționând problemele existente în accesul la internet.

Conform rezultatelor obținute în urma unui studiu asupra opiniei populației din comuna Malnaș, realizat în luna august 2018, **48,2%** dintre respondenți se declară **nemulțumiți** de accesul la serviciile de telefonie.

3.5.6. Gestionarea deșeurilor

Salubritatea centrelor populate nu are numai importanță igienică, ci și economică, deoarece unele reziduuri sunt folosite în calitate de îngrășăminte. Potrivit informațiilor furnizate de către Primăria comunei Malnaș, în comună activează operatorul de salubritate S.C. Tega S.A., valorificarea și colectarea deșeurilor se realizează în mod selectiv.

Potrivit studiului realizat asupra opiniei populației, 93,5% dintre localnicii comunei Malnaș utilizau în anul 2018 un sistem de colectare centralizat, ducând deșeurile rezultate în urma activităților gospodărești la tomberon. Potrivit aceleiași surse, în 96,6% dintre locuințele comunei se practică colectarea selectivă a deșeurilor.

3.6. Probleme de mediu

În acest domeniu se fac referiri privind problemele de calitate a mediului și posibilități de menținere a acestora legate de: cadrul natural, resursele naturale, riscuri naturale, activități productive (economice, în general), căile de comunicație, echiparea tehnico-edilitară.

Pe teritoriul comunei Malnaș se suprapune o parte din rețeaua situri Natura 2000 ROSPA0082 Munții Bodoc-Baraolt, respectiv situl Natura 2000 ROSCI0329 Oltul Superior.

În perioadele cu precipitații mari există situații în care râul și pâraiele locale provoacă inundații considerabile, fiind afectate deseori gospodăriile locale. În special în localitățile Valea Zălanului și Malnaș Băi există riscuri de inundații, deoarece nici șanțurile nici albiile pâraielor nu sunt amenajate corespunzător, să ofere o protecție eficientă împotriva inundațiilor.

Vulnerabilități pentru zonele din extravilan:

- intensificarea agriculturii – schimbarea metodelor de cultivare a terenurilor din cele tradiționale în agricultură intensivă, cu monoculturi mari, folosirea excesivă a chimicalelor, efectuarea lucrărilor numai cu utilaje și mașini;
- schimbarea habitatului semi-natural (fânețe, pășuni) datorită încetării activităților agricole ca cositul sau pășunatul;
- desecarea zonelor umede prin canalizare de-a lungul râurilor, pe zone de șes;
- cositul în perioada de cuibărire;
- distrugerea cuiburilor, a pontei sau a puilor;
- deranjarea păsărilor în timpul cuibăritului (colonii de stârci și ciori);

- cositul prea timpuriu (ex. poate distruge poantele de cristel de câmp);
- arderea vegetației;
- scoaterea puilor pentru comerț ilegal;
- folosirea pesticidelor;
- reglarea cursurilor râurilor;
- electrocutare și coliziune în linii electrice;
- practicarea sporturilor extreme: enduro, motor de cross, mașini de teren;
- înmulțirea necontrolată a speciilor invazive;
- defrișările, tăierile ras și lucrările silvice, care au ca rezultat tăierea arborilor pe suprafețe mari;
- tăierile selective a arborilor în vârstă sau a unor specii;
- adunarea lemnului pentru foc, culegerea de ciuperci;
- amenajări forestiere și tăieri în timpul cuibăritului speciilor periclitare;
- vânătoarea în timpul cuibăritului prin deranjul și zgomotul cauzat de către gonaci;
- vânătoarea în zona locurilor de cuibărire a speciilor periclitare;
- împăduririle zonelor naturale sau semi naturale;
- industrializare și creșterea zonelor urbane;
- lucrări îndelungate în vecinătatea cuibului în perioada de reproducere.

Sursele de poluare se vor elimina după:

- racordare tuturor gospodăriilor la rețeaua de canalizare menajeră în sistem centralizat;
- realizarea tuturor rețelelor edilitare pentru zonele nou incluse în intravilan;
- realizarea și organizarea de spații verzi plantate pentru agrement și protecție;
- delimitarea orientativă a zonelor protejate și restricțiile generale pentru conservarea lor;
- apele uzate provenite din creșterea animalelor nu se vor canaliza în rețea, aceste ape uzate vor fi colectate și fermentate în bazine betonate și folosite ca îngrășământ pe terenurile agricole;
- punerea și menținerea sub control a surselor de poluare a atmosferei;
- utilizarea corectă a instalațiilor de depoluare existente;
- impunerea autocontrolului emisiilor pentru sursele cu rol determinant asupra calității aerului;
- eliminarea emisiilor necontrolate și accidentale;
- amplasarea noilor obiective potențial poluatoare ale aerului în afara zonelor locuite;
- eliminarea din trafic a autovehiculelor a căror emisii de noxe constituie o sursă de poluare a atmosferei;

- colectarea selectivă a deșeurilor;
- recuperarea și re folosirea la maxim a deșeurilor;
- reabilitarea termică a clădirilor;
- folosirea energiilor alternative.

O problemă serioasă în comună este indiferența oamenilor față de imaginea și depozitarea deșeurilor, depozitarea ilegală a deșeurilor și, astfel, deteriorarea gravă a mediului. Se necesită o imagine unitară, și încurajarea oamenilor să păstreze curată fața propriei case, să se amplaseze mai multe coșuri de gunoi în locuri publice și să impună sancțiuni dure pentru aruncarea ilegală a gunoiului.

4. VIAȚA COMUNITARĂ-CULTURALĂ

În cadrul planificării locale analiza individului și a comunității merită o atenție sporită, deoarece una dintre cele mai importante baze ale strategiei locale de dezvoltare o reprezintă resursa umană. În analiza resurselor umane trebuie luate în considerare principalele indicatori demografici, respectiv acele tendințe, care în viitorul apropiat, previzibil, pot influența procesele demografice. În cadrul descrierii vieții comunitare din comuna Malnaș vom mai face referire la principalele aspecte ale sistemului de sănătate și la prezentarea aspectelor sistemului educațional. De asemenea merită să acordăm atenție și acelor resurse culturale identificate, care pe baza experiențelor noastre de pe teren definesc funcționarea actuală a comunității, precum și acelea, care poartă un potențial de dezvoltare capabil să influențeze în fond viața comunitară-culturală a localității analizate.

4.1. Procese demografice

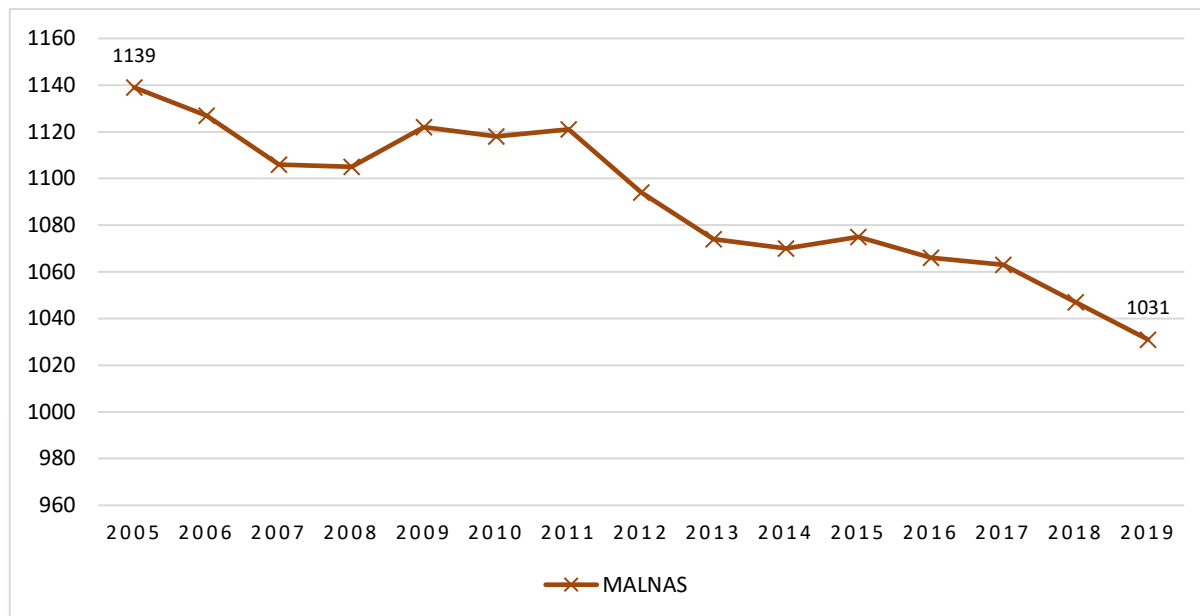
Analiza demografică a comunei Malnaș se concentrează mai ales pe procesele și schimbările cantitative, numerice. Analiza se ocupă în primul rând de descrierea proceselor, de abordarea substanței acestor schimbări. Analiza detaliată a raporturilor economice, sociale complexe etc. ar depăși cadrul prezentului document, de aceea asupra acestora vom reveni numai pe alocuri și numai ca referință. Vom realiza analiza în contextul județului, respectiv în contextul localităților din regiunile rurale și urbane din județ, iar în ceea ce privește perioada supusă analizei, ne vom concentra în primul rând asupra principalelor schimbări survenite de la Revoluție și până astăzi, respectiv până la data țintă a planificării strategiei, anul 2027.

Suntem conștienți, că analiza evoluției numerice (procesele demografice) în sine, nu ne dau răspunsuri exhaustive la un șir de întrebări – cum ar fi referitor la dimensiunea resursei umane – nemaivorbind de faptul că aceste schimbări pot fi cauzele, respectiv în același timp și efectele unor fenomene sociale, economice, psihologice etc. complexe. În același timp însă cifrele ne pot spune foarte multe, pentru că din schimbările intervenite în numărul și structura populației se pot trage concluzii referitoare la „capacitatea de viață” a unei comunități, forța de atragere a unei regiuni sau localități date, sau despre perspectiva sa de viitor.

În 2004 din comună s-au desprins satele Bixad și Micfalău, care au devenit reședințele comunelor nou formate Bixad, respectiv Micfalău, astfel încât comuna Malnaș, numai în ultimii 17 ani este o localitate independentă din punct de vedere administrativ. Din această cauză, nu avem prea multe date statistice dinainte de 2004. În anul 1977 în Malnaș trăiau 1496 de persoane, iar în 1992 s-a înregistrat un număr de 1275 de locuitori. În prezent, numărul locuitorilor comunei Malnaș este în jur de 1030 de persoane.

În graficul de mai jos pe baza datelor statistice prezentăm evoluția populației cu domiciliu în comuna Malnaș, în perioada după ce localitatea a obținut statutul de comună independentă. Populația pe total comună prezintă o tendință de scădere, având în vedere și structura populației.

Grafic nr. 21: Evoluția populației după domiciliu, Malnaș, 2005-2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Conform Recensământului din anul 2011 populația locală a localității Malnaș a fost 1087 de persoane, cu o populație de aproape 93,9% de etnie maghiară.

Tabel nr. 7: Populația stabilă a comunei conform datelor recensămintelor, Malnaș, 1977, 1992, 2002, 2011

	1977	1992	2002	2011
Populația totală	1496	1275	1202	1087

Sursă: Date recensăminte

Populația satelor componente al comunei Malnaș este prezentată în tabelul următor:

Tabel nr. 8: Populația în satele componente al comunei Malnaș, 2011

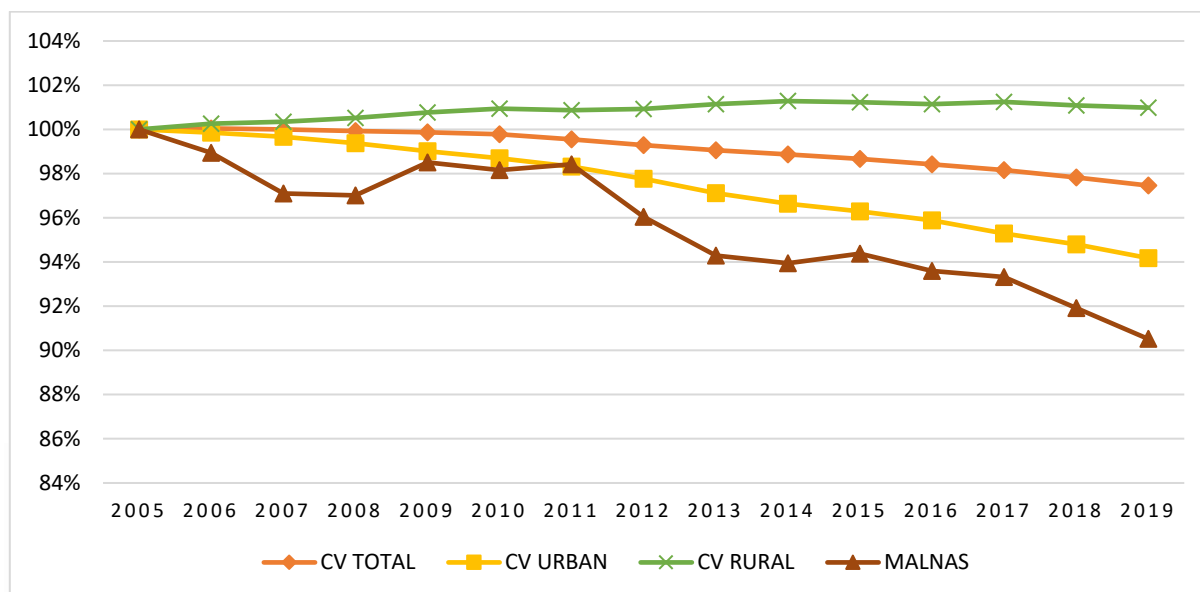
Denumire	Denumire (maghiară)	Populație totală	Populație maghiară	Raportul populației maghiare
Malnaș	Málnás	514	497	97,8%
Malnaș-Băi	Málnásfürdő	434	373	88%
Valea Zălanului	Zalánpatak	139	134	97,8

Sursă: Date recensăminte, 2011

Efectele schimbărilor demografice postcomuniste s-au făcut simțite și în județul nostru, rata populației în regiunile urbane și rurale ale județului s-a reorganizat în urma mutărilor masive în zonele rurale.

Pe baza evidențelor Institutului Național de Statistică, de la 2005 până astăzi putem vedea **evoluția populației după domiciliu** în figura următoare.

Grafic nr. 22: Schimbarea populației după domiciliu în comuna Malnaș și în județul Covasna 2005-2019 (anul de baza: 2005)

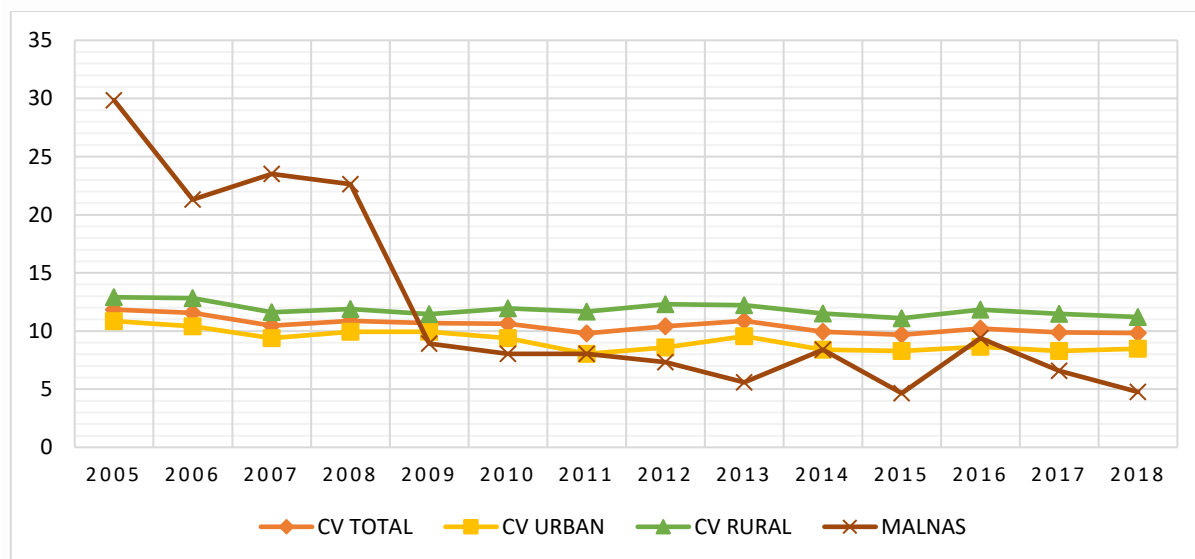

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Schimbarea numărului de populație poate fi cauzată din două motive, una este epuizarea naturală din cauza mortalității, iar celălalt din cauza emigrării. Desigur, aceste două motive sunt întretesute și aici privim care ce efect are pe schimbarea numărului de populație.

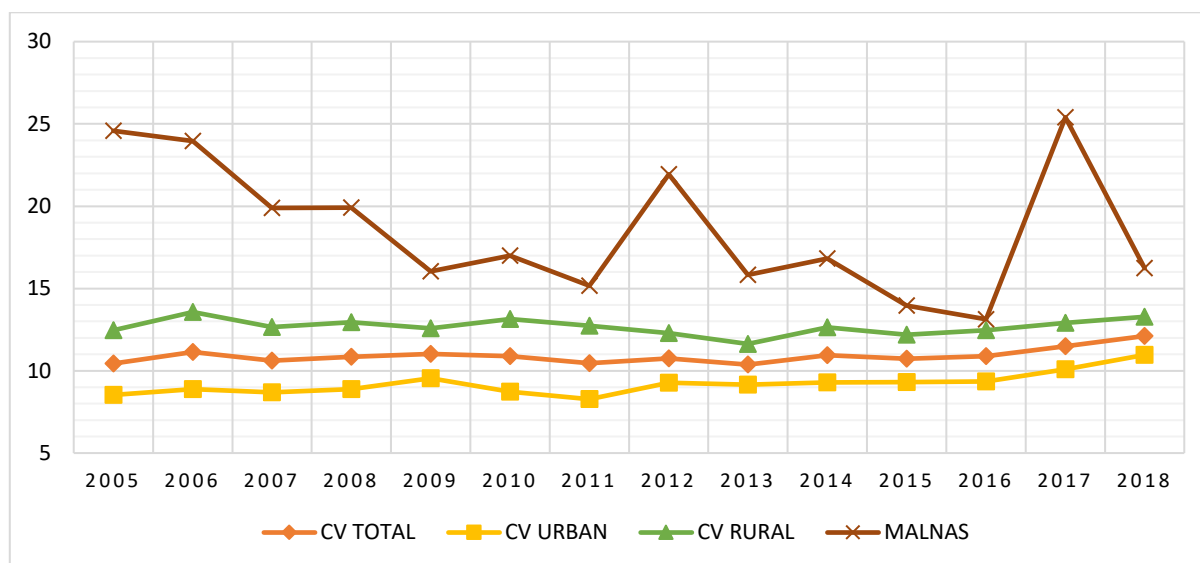
Evoluția sporului natural se poate citi din compararea indicilor de natalitate și mortalitate. În tabelele de mai jos comparăm rata de natalitate și de mortalitate proiectat pe o mie de persoane între anii 2005 și 2018, indicând și media regiunilor urbane și rurale ale județului.

Grafic nr. 23: Rata natalității între anii 2005-2018

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

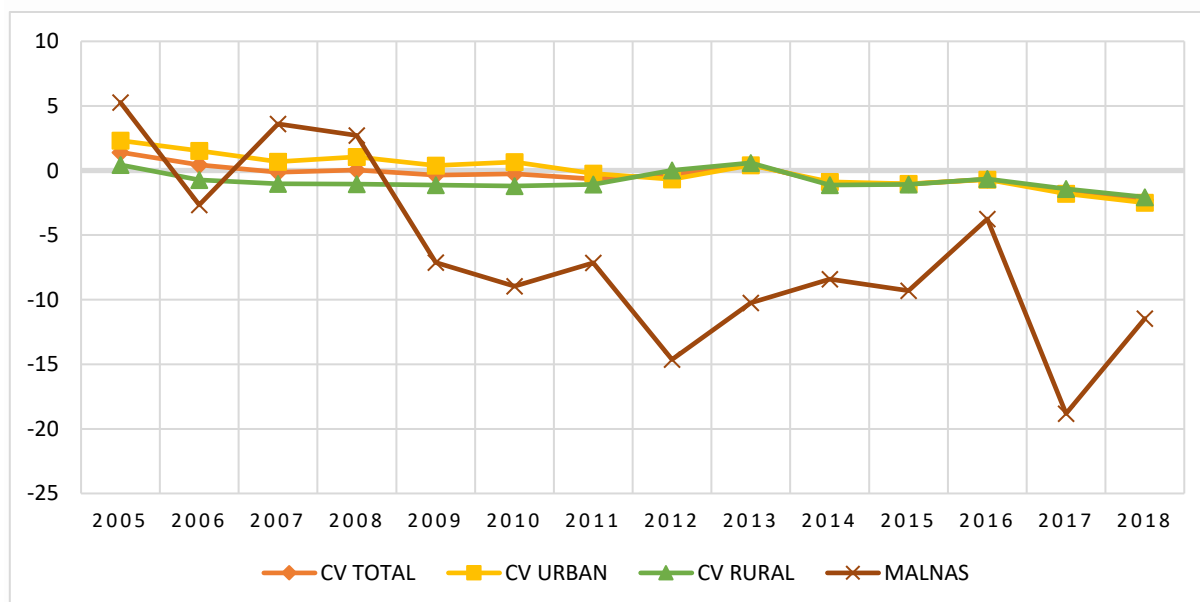
Grafic nr. 24: Rata mortalității între anii 2005–2018

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Prin deducția ratei de natalitate din rata mortalității se rezultă creșterea demografică naturală, care este prezentat în următorul grafic prezentat. Din figura prezentată se poate vedea că în cazul comunei Malnaș valorile în perioada 2005-2008 se aproprie de valorile medii a județului și a altor comune din județ, dar în restul anilor valorile respective erau negative și substanțial sub media județului și altor comune din Covasna.

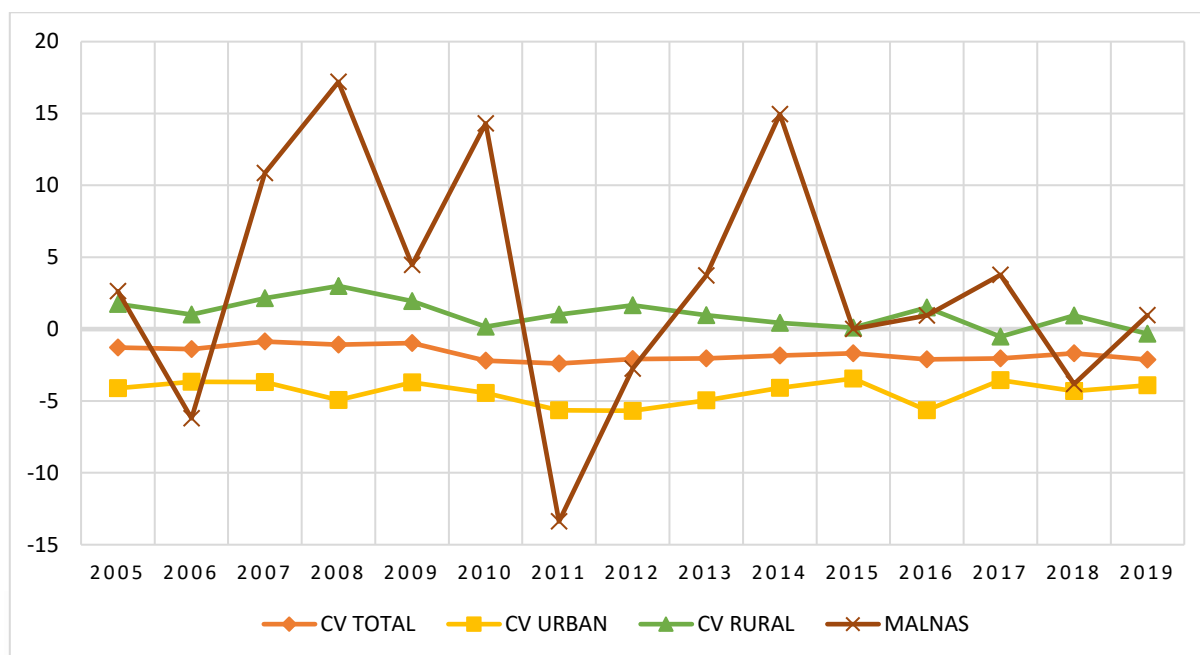
Grafic nr. 25: Creșterea demografică naturală, 2005-2018

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

În graficul de mai jos am indicat soldul migrației calculat la 1000 de persoane privind mutările din comuna în străinătate și vice-versa, care explică mai puțin, dar mai degrabă sugerează situația reală.

Grafic nr. 26: Soldul migrației calculat la 1000 de persoane, 2005-2018

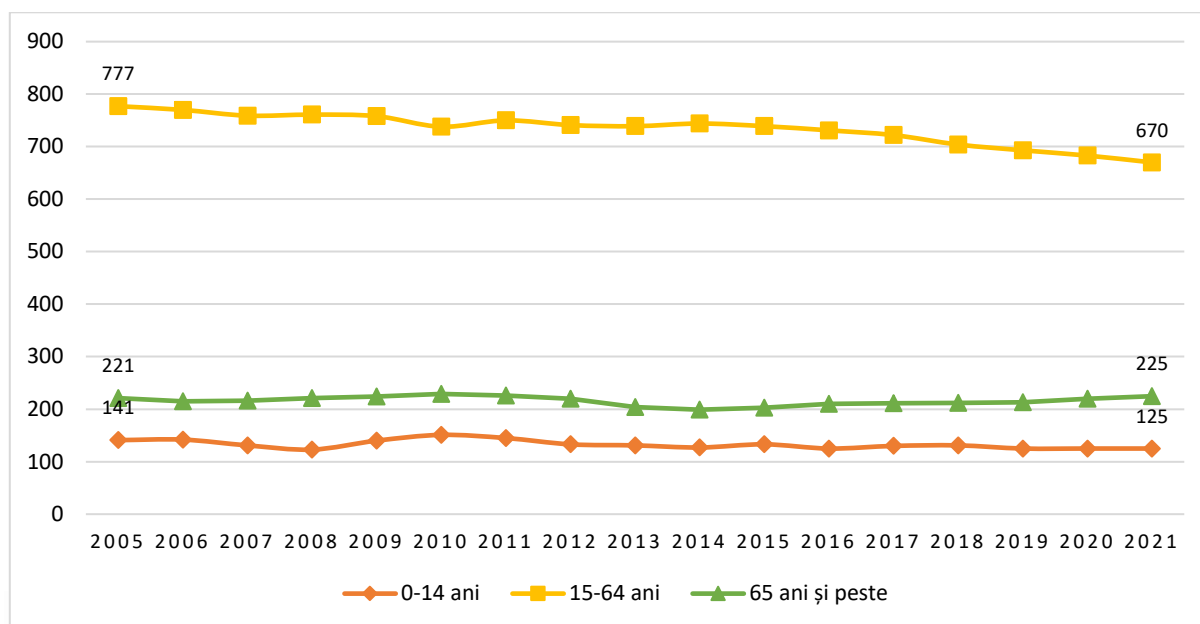
Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Pe graficul alăturat putem observa că în ultimii ani rata migrației din comuna Malnaș este peste de valorile medii ale județului, care este un fenomen pozitiv, și se poate observa o tendință similară comparativ cu media zonelor rurale din județul Covasna.

Atragem atenția asupra faptului că, procesele demografice discutate se leagă strâns una de cealaltă, sunt cauze reciproce, iar în unele cazuri pot fi chiar consecințele unei alteia. De exemplu migrația influențează structura demografică, pentru că în cadrul grupei de vârstă a tinerilor dispoziția emigrării este mai mare. Drept consecință a emigrării tinerilor crește rata populației vârstnice în cadrul populației, iar acest lucru înseamnă o scădere și din punct de vedere al productivității.

Referitor la comuna Malnaș schimbările survenite în structura demografică merită o atenție deosebită. În graficul de mai jos urmărim schimbările numărului populației care aparțin de trei mari grupe de vârstă (0-14, 15-64, 65 ani și peste). Ponderea grupei de vârstă cu 65 ani și peste, în anul 2021 (225 persoane) arată o valoare apropiată valorii din anul 2005 (221 persoane), în timp ce rata copiilor a scăzut de la 141 la 125 de persoane.

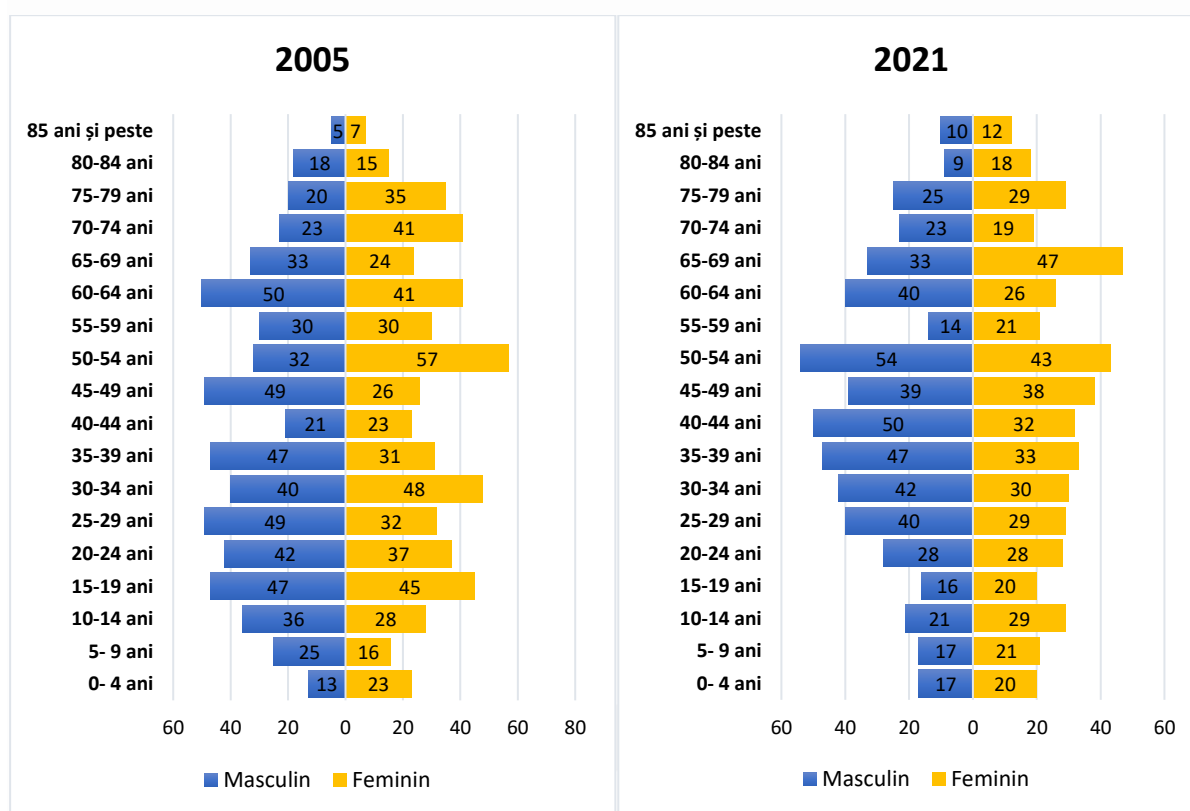
Grafic nr. 27: Structura populației pe grupe de vârstă, 2005-2021

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Despre starea structurală a grupelor de vârstă a populației ne oferă o imagine mai detaliată piramida demografică de mai jos.

Grafic nr. 28: Piramida demografică a comunei Malnaș, 2005 și 2021

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

După analiza referitoare la structura demografică urmează analiza distribuției **etnice și confesionale a populației**. În ultimii douăzeci de ani din punct de vedere confesional nu s-au semnalat schimbări însemnate. Tabelul de mai jos prezintă diviziunea religioasă și confesională în comuna Malnaș.

Tabel nr. 9: Diviziune religioasă și confesională în comuna Malnaș, 2011

	Persoane	Raport (%)
Ortodox	83	7,8%
Romano-catolic	388	36,3%
Reformat	564	52,8%
Unitarian	11	1%
Martorii lui Iehova	11	1%
Luteran	3	0,3%
non-denominaționali și atei	6	0,6%
nu există date	19	

Sursă: Date recensăminte, 2011

Comparând datele celor trei Recensăminte din ultimele două decenii, se poate observa rata stabilă, de 91-95% a populației de etnie maghiară, pe când rata populației de etnie română se mișcă în jurul valorii de 4-8%. Cu ocazia Recensământului din anul 2002 numai 4 locuitori s-au declarat de etnie roma.

Tabel nr. 10: Distribuția populației comunei din punct de vedere etnic, Malnaș, 1977, 1992, 2002, 2011

	1977	1992	2002	2011
Populația totală	1496	1275	1202	1087
Român	119 (8,0%)	54 (4,2%)	71 (5,9%)	64 (6,0%)
Maghiar	1358 (90,8%)	1218 (95,5%)	1125 (93,6%)	1004 (93,9%)
Rroma	18 (1,2%)	3 (0,2%)	4 (0,3%)	*
Informație nedisponibilă	*	*	*	18

Sursă: Date recensăminte, 1977, 1992, 2002, 2011

Studiul SocioRoMap din 2016 realizat de Institutul Național de Cercetare a Minorităților a constatat că numărul romilor este mai mare decât cel înregistrat. Pe baza unui sondaj chestionar care acoperă toate municipalitățile din România în perioada iunie 2015 - martie 2016, numărul estimat de romi este următorul.

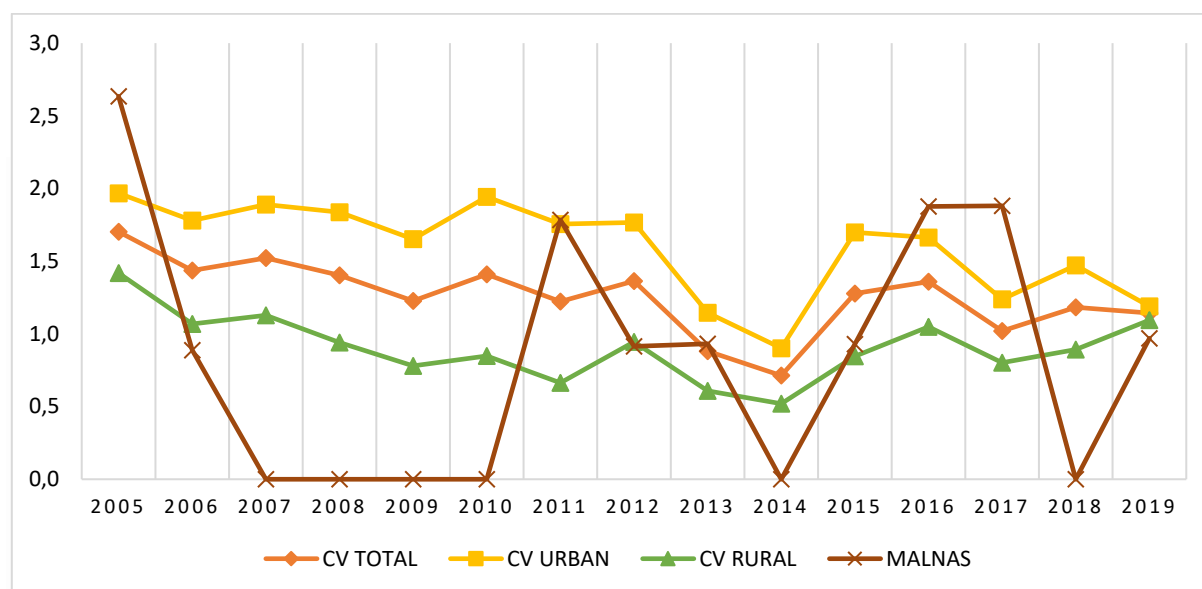
Tabel nr. 11: Numărul populației de etnie rromă în comuna Malnaș, 2016

Numărul estimat de Rromi	În raport cu populația	Rromi care vorbesc limba maghiară	
		Număr	%
65	6%	65	100

Sursa: Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, SocioRoMap, 2016

În final în cadrul proceselor demografice vom prezenta datele oficiale referitoare la divorțuri. În perioada analizată s-au înregistrat 3 divorțuri în anul 2005, iar în medie s-au înregistrat 1 divorțuri anual.

Grafic nr. 29: Divorțuri în comuna Malnaș și județul Covasna pe 1000 loc, 2005-2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

4.2. Situația învățământului local

Principalul pilon al vieții culturale este reprezentat de rețeaua școlară, de biserici, organizații civile și fundații. Instituțiile din localități (grădinița, școala, căminul cultural, biblioteca, etc.) pe lângă activitatea lor de bază joacă un rol important în organizarea societății locale. Aceste instituții funcționează ca noduri informaționale și comunitare în cadrul localității. Instituțiile educaționale au un rol important din punct de vedere al comunității. Grădinița și școala – pe lângă activitatea pedagogică, educațională – organizează cercurile de copii și tineri, prin intermediul lor atrag părinții și bunicii, iar programele și evenimentele organizate pot antrena localitatea întreagă.

În cele ce urmează prezentăm situația sferei educaționale din Malnaș din prisma datelor statistice oficiale. După școlile de învățământ de bază, tinerii din comunitate își continuă, de obicei, educația în liceele din orașele învecinate (Sfântu Gheorghe). Din păcate, nu există date privind nivelul de educație a populației.

Instituții de învățământ în comuna Malnaș:

Tabel nr. 12: Unități de învățământ din comuna Malnaș

Nr. crt.	Denumirea instituției de învățământ	Localitatea
Școli		
1.	Școala Gimnazială „Tóké József”	satul Malnaș
2.	Școala Primară Malnaș-Băi	satul Malnaș-Băi
3.	Școala Primară Valea Zălanului	Valea Zălanului
Grădinițe		
1.	Grădinița cu Program Normal Malnaș sat	satul Malnaș
2.	Grădinița cu Program Normal Malnaș-Băi	satul Malnaș-Băi
3.	Grădinița cu Program Normal Valea Zălanului	Valea Zălanului

Sursa: Centrul Național de Informare Publică, Instituții, Acte și Servicii Publice

În cadrul Școlii Gimnaziale „Tóké József” există 8 săli de clasă, starea generală a imobilului este foarte bună, există acces la internet, iar calitatea materialelor didactice este bună.

Tabelul de mai jos arată evoluția școlilor și a numărului elevilor în comuna Malnaș, pentru anii școlari 2017/2018, 2018/2019 și 2019/2020, în funcție de nivelurile educaționale.

Tabel nr. 13: Situația numărului elevilor în comuna Malnaș

Denumirea școlii	Localitate	Primar			Gimnazial		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
Școala Gimnazială „Tóké József”	satul Malnaș	31	23	31	47	51	54
Școala Primară Malnaș-Băi	satul Malnaș-Băi	13	13	10			
Școala Primară Valea Zălanului	Valea Zălanului	8	6	5			

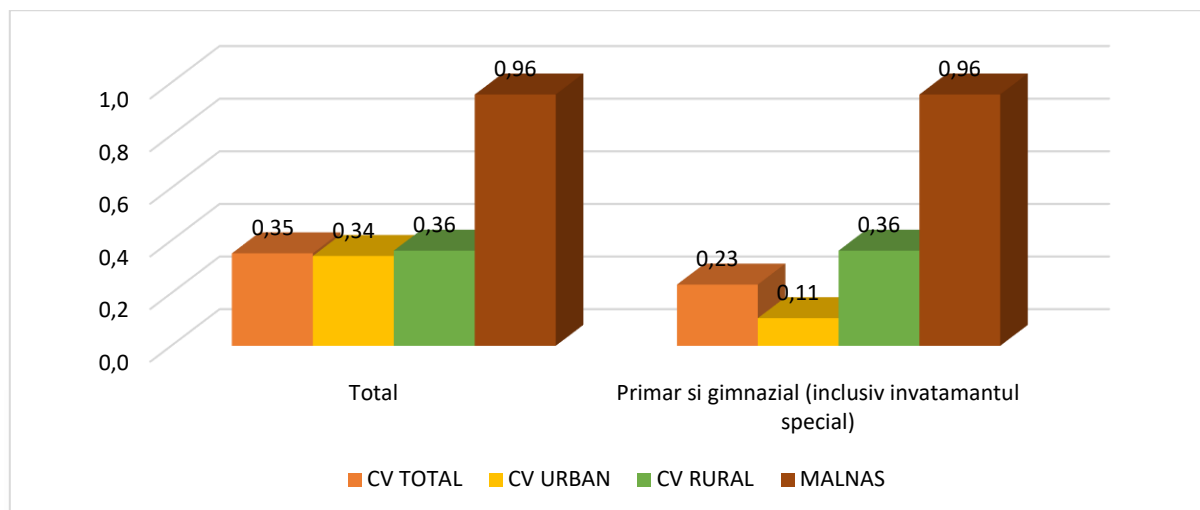
Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdélystat.ro)

Ca generalitate putem concluziona faptul că starea clădirilor școlare din comuna Malnaș este acceptabilă, fiind reabilite recent școlile din Malnaș și Malnaș Băi, acestea dispun și de autorizațiile ISU, împotriva incendiilor, sunt necesare însă lucrări permanente de întreținere și modernizarea clădirilor în scopul creșterii eficienței energetice al acestora. O excepție este școala din Valea Zălanului, care este deficitară din punct de vedere infrastructural și în scopul asigurării sustenabilității clădirii sunt necesare lucrări de modernizare, dezvoltare.

Nu există teren de sport sau loc de joacă în proximitatea școlii, motiv pentru care în următoarea perioadă această lacună trebuie rezolvată prin investiții în infrastructura sportivă. În satul Malnaș teren de sport școlar și teren de joacă poate fi amenajat în proximitatea actualului teren de sport, deoarece în zona școlii nu există teren și spațiu necesar pentru o asemenea investiție.

Datele graficului de mai jos, furnizate de Institutul Național de Statistică prezintă numărul instituțiilor de învățământ pe niveluri de educație, raportat la 1000 de locuitori în comuna Malnaș și în județul Covasna, pentru anul de referință 2019.

Grafic nr. 30: Numărul instituțiilor de învățământ pe niveluri de educație, pe 1000 locuitori în Malnaș și în județul Covasna, 2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Dezvoltarea (lansarea) creșei este, de asemenea, o problemă strategică pentru a menține nivelul efectivului de copii înscriși în unitățile de învățământ, deoarece în absența acestora părinții duc copiii în oraș și îi înscriu la școală acolo. Pe lângă întreținerea instituției, este important și ca pentru coeziunea comunității să se mențină copiii în sat cât mai mult timp posibil, deoarece, în absența acestui fapt, nu există nicio legătură, relațiile interpersonale din copilărie lipsesc, ducând la înstrăinare la maturitate.

Din aceleași motive, în perioada următoare, va trebui înființată și o creșă cu cooperare regională (Bixad, Micfalău, Malnaș), care, pe lângă păstrarea copiilor la nivel local, ar însemna și locuri de muncă locale.

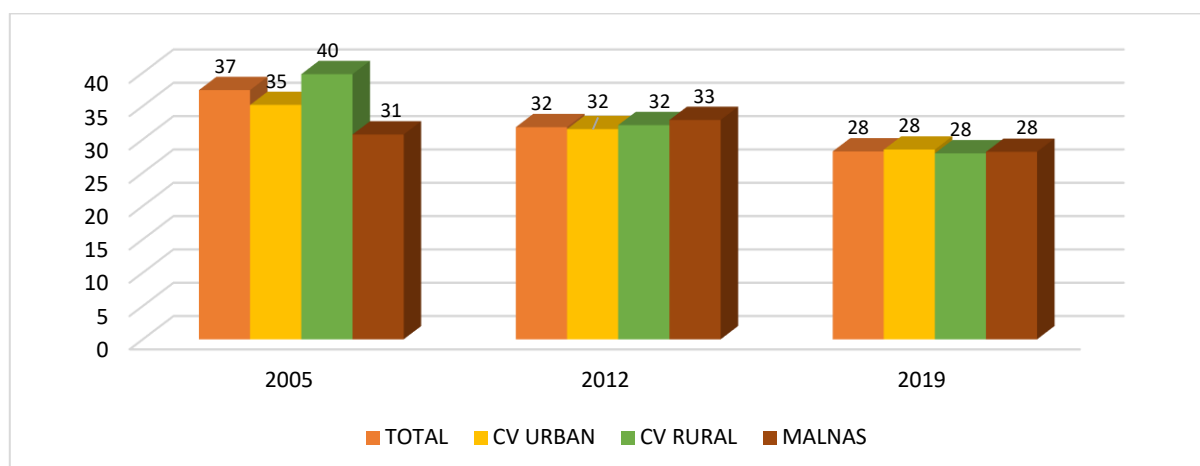
Tabel nr. 14: Numărul de copii înscriși în grădinițe și în instituțiile de învățământ din Malnaș, 2005, 2012, 2019

	2005	2012	2019
Nr. copiilor înscriși în grădinițe	35	36	29
Nr. elevilor înscriși în sistemul de învățământ	95	98	102
Total	130	134	131

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

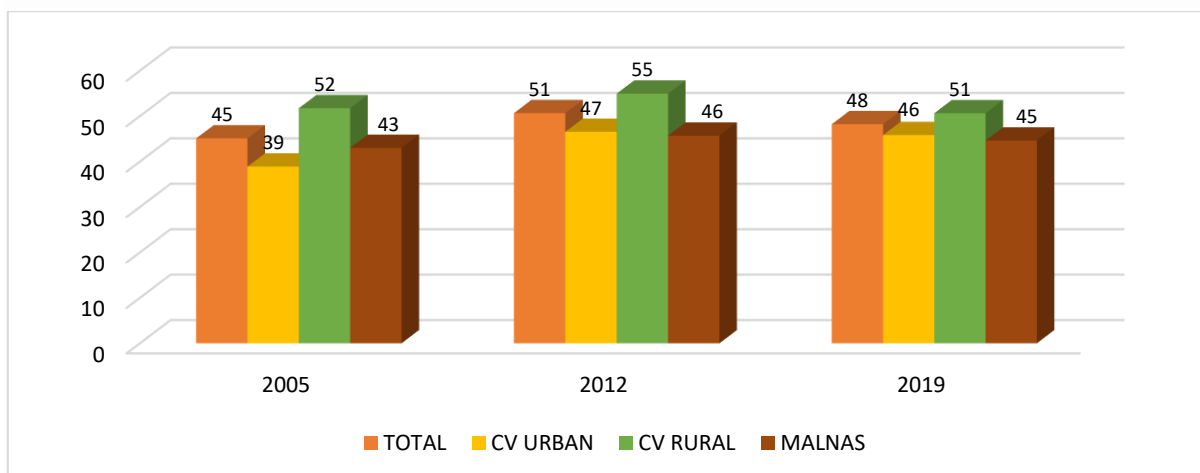
Dacă privim numărul efectiv de elevi din gimnaziile, școlile generale și liceele din județul Covasna și din zonele urbane și rurale, putem trage concluzia că numărul de copii a scăzut în ultimii 25 de ani cu cel puțin 20%. În comuna Malnaș în sistemul de învățământ a scăzut cu 10% efectivul de elevi între anii 2005-2019.

Grafic nr. 31: Numărul de copii înscriși în grădinițe din Malnaș și în județul Covasna pe 1000 locuitori, 2005, 2012, 2019

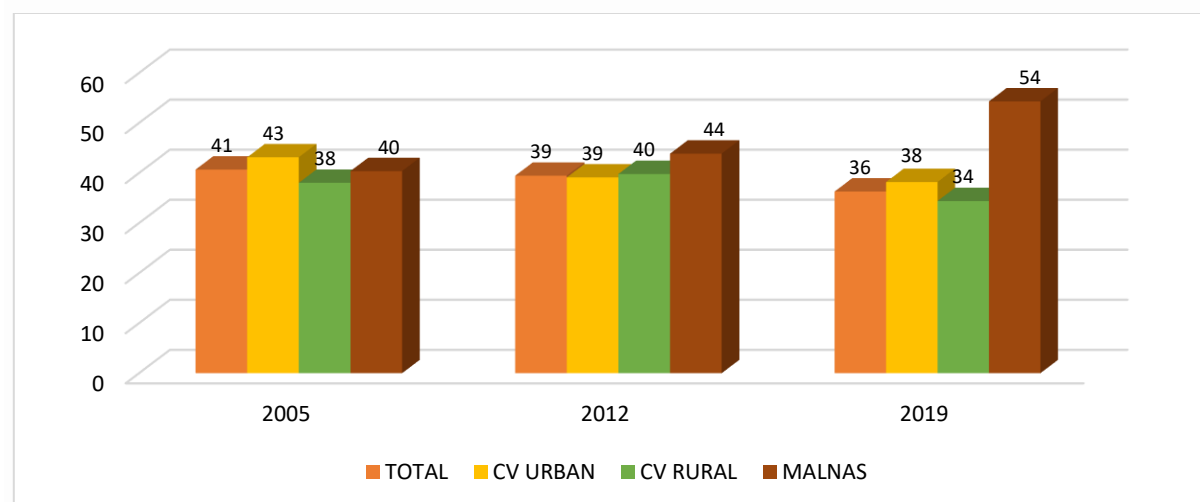
Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Grafic nr. 32: Numărul de copii înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special) din Malnaș și în județul Covasna pe 1000 locuitor, 2005, 2012, 2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

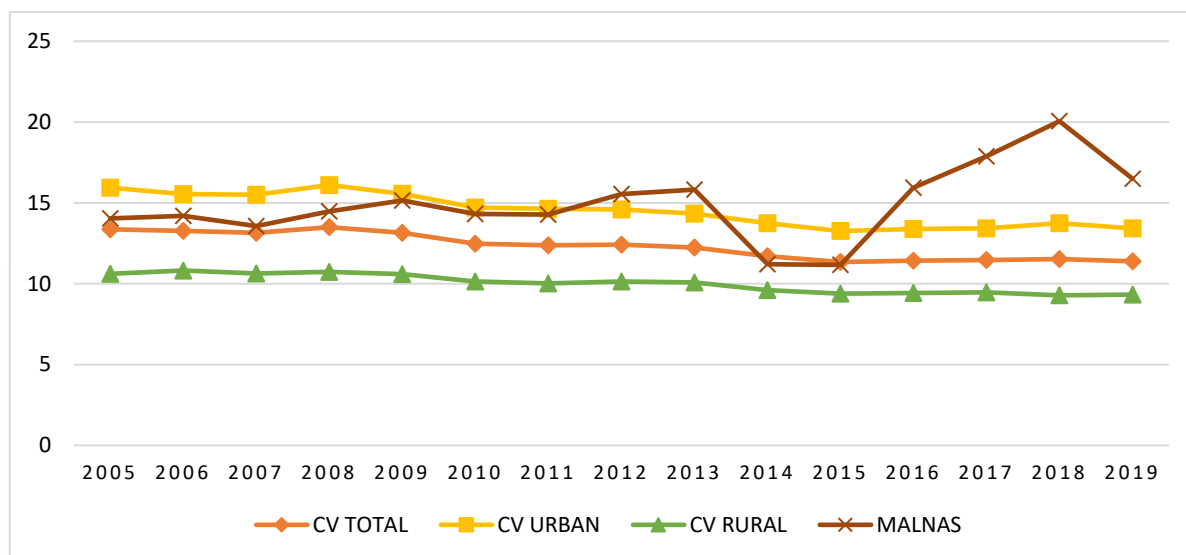
Grafic nr. 33: Numărul de copii înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special) din Malnaș și în județul Covasna pe 1000 locuitori, 2005, 2012, 2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

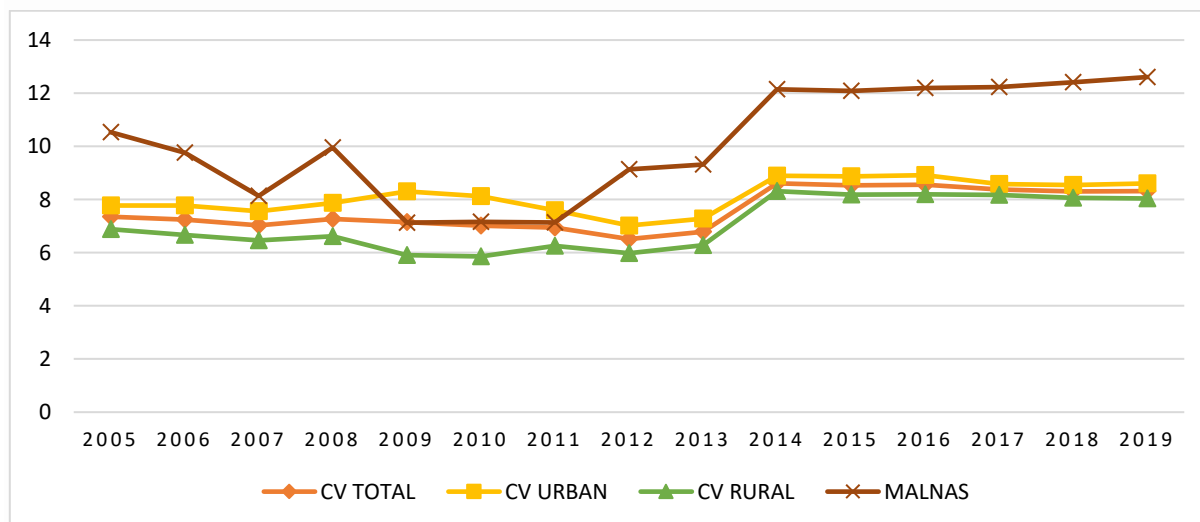
În funcționarea școlii, este esențial să se mențină sesiunile de după-amiază, să fie organizate diverse ateliere tematice (de exemplu, orientare profesională, cerc sportiv, orientare muzicală, meșteșuguri, IT etc.), care ar necesita specialiști bine pregătiți, pe lângă condițiile de infrastructură (unelte, săli, sală de mese). Un neajuns major în educația tinerilor este educația vieții conștiente, orientarea profesională bazată pe evaluarea abilităților și competențelor. Din păcate, nu există resursele necesare pentru a realiza acest lucru.

Grafic nr. 34: Personalul didactic pe 1000 locuitor în Malnaș și în județul Covasna, 2005-2019

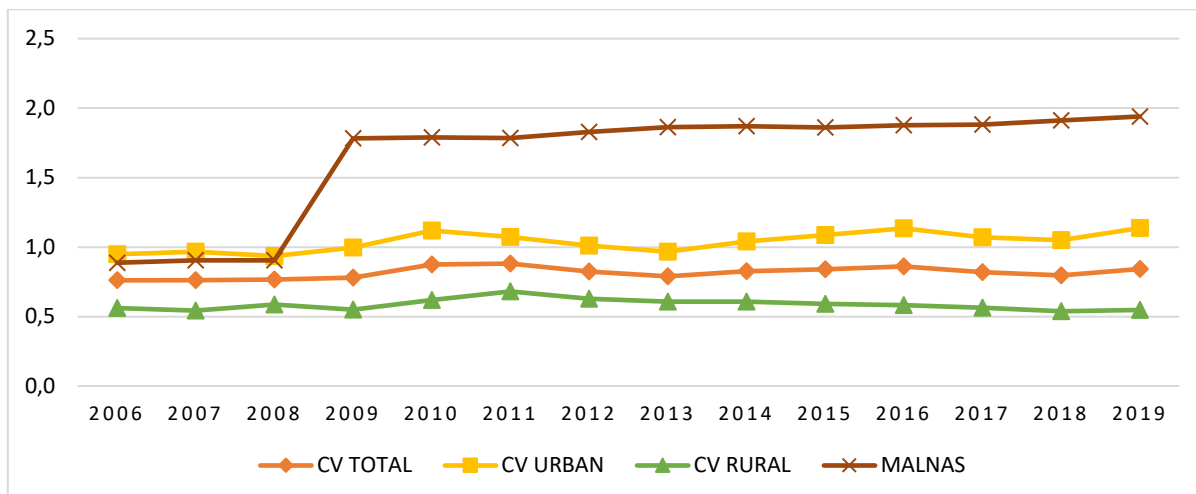
Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Grafic nr. 35: Săli de clasă (cabinețe școlare/amfiteatre) pe 1000 locuitori în Malnaș și în județul Covasna, 2005-2019

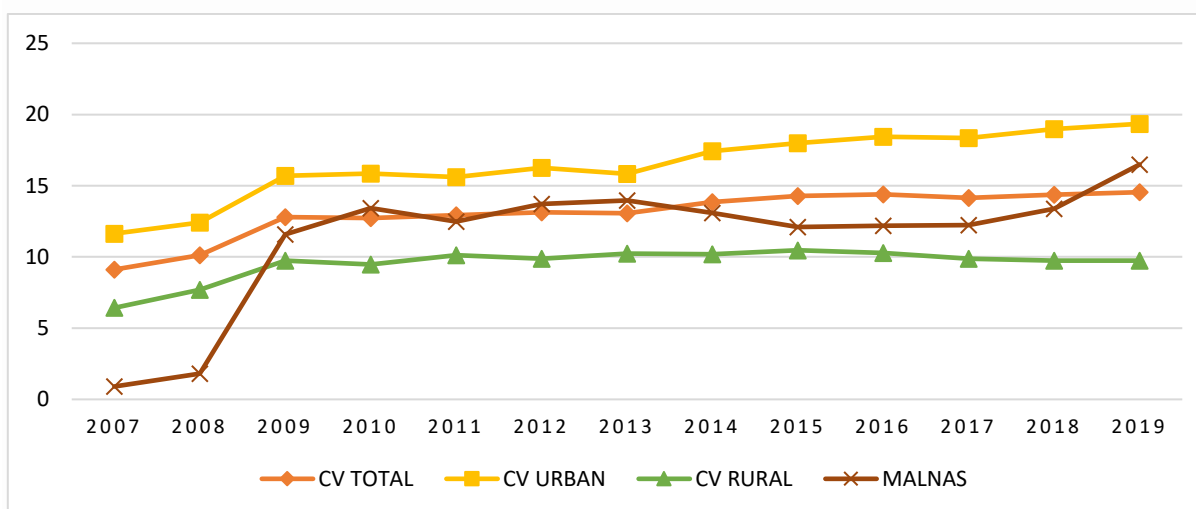
Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Grafic nr. 36: Laboratoare școlare pe 1000 locuitor în Malnaș și în județul Covasna, 2006-2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Grafic nr. 37: PC-uri (școlare) pe 1000 locuitori în Malnaș și în județul Covasna, 2007-2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

În afară de cele menționate, echipamentele didactice sunt învechite, trebuie înlocuite și dezvoltate continuu pentru a răspunde nevoilor de astăzi (de exemplu, achiziționarea de proiectoare, table interactive).

Instituțiile școlare care au trecut la învățământul on-line din pricina restricțiilor impuse în contextul epidemiei cu noul Coronavirus au întâmpinat o situație în care nu există un număr de mijloace și echipamente IT de bună calitate prin intermediul cărora să se poate realiza școala on-line. Astfel, prin intermediul fondurilor disponibile în perioada de programare 2021-2027 trebuie asigurate acea infrastructură IT pentru școlile din comuna Malnaș pe care se poate construi învățământul în mediul on-line, și care să faciliteze și adoptarea unor metode de e-educație în completarea metodelor clasice de educație.

4.3. Locații culturale și comunitare, evenimente, personaje

Principale centre ale vieții culturale și civile din comună sunt bisericile și programele organizațiilor civile.

În fiecare dintre cele trei localități există câte un cămin cultural. Deși clădirea din Malnaș Băi a fost reabilitată recent, din punct de vedere funcțional aceasta este necorespunzătoare, motiv pentru care este indicat construirea unui nou cămin cultural. Administrația publică locală a achiziționat un teren favorabil unei asemenea construcții, iar prezenta strategie susține realizarea investiției în perioada 2021-2027.

În paralel cu întreținerea căminelor existente, construirea de un cămin cultural nou este necesar să fie modernizat integral și căminul cultural din localitatea Valea Zălanului, starea acestuia fiind foarte degradată.

Muzeul Satului Valea Zălanului

Înființarea muzeului satului se leagă de numele istoricului local și economistului Barna Préda. Acesta a transformat în muzeu casa construită de către stră-străbunii săi în 1896. Clădirea este o casă cu portic tipic secuiască, construită din lemn și tencuită cu noroi, pe care familia a adus-o în condiția sa originală cu materiale și metode tradiționale. Materialul expus prezintă trecutul localității de la începuturi până la mijlocul secolului XX.

Mândria mare a expoziției este colecția de sticlă artizanală colecționată de defunctul Zoltán Karácsony, piesele căreia au fost predate muzeului de către descendenții colecționarului. De asemenea, este bogată și colecția etnografică. Se pot vedea acele unelte și echipamente pe care localnicii din Valea Zălanului le foloseau odinioară. În afară de acestea, există documente speciale, scrisori de zestre, fotografii vechi și contracte încheiate cu contele Kálnoky de odinioară în a doua parte a secolului al XIX-lea.

Figură nr. 3: Muzeul Satului Valea Zălanului

În ceea ce privește festivalurile și obiceiurile în comuna Malnaș, în localitate are loc **Festivalul Vânătoresc**. Acest festival reprezintă un concurs gastronomic ce are drept scop promovarea vânătoriei, mai ales că județul Covasna este unul dintre cele mai bogate în vânat, și, totodată se dorește atragerea turiștilor în zonă.

Bazându-se pe imaginație sau rețete vechi – unele rețete culese cu grijă din cărți de bucate de pe vremea străbunii, echipele participante la concurs, scot din ceaune tocănițe de cerb cu cireșe, portocale și cognac, cu ciuperci, legume, uleiuri speciale pentru vânat. Participanții la acest concurs, pregătesc mâncăruri făcute numai din ingrediente proaspete și carne de vânat, urmând ca la final, juriul să desemneze mâncarea câștigătoare. Pe lângă concurs, în cadrul festivalului se organizează și alte demonstrații și prezentări ale trofeelor vânătorilor din județul Covasna.

Cele mai importante **evenimente culturale tradiționale** din Malnaș:

- Balul Fărșangului Malnaș – ianuarie / februarie;
- Comemorarea zilei de 15 martie;
- Balul căsătoriților (coșărcilor);
- Ziua Vârstnicilor;
- Zilele satului Malnaș;

Zilele comunei sunt organizate prin rotație în fiecare localitate a comunei. Astfel, nu există evenimente separate pentru localitățile componente, în anul 2019 localitatea Malnaș Băi a fost locația zilelor comunei.

4.3.1. Entități culturale

Patrimoniul cultural

Un punct de bază în ceea ce privește dezvoltarea localității este existența patrimoniului construit, care trebuie valorificat în mod durabil cu scopul competitivității comunei și a comunității.

Pe teritoriul comunei se află mai multe monumente istorice și valori civice. În următorul tabel vom prezenta elementele patrimoniului construit din comună:

Tabel nr. 15: Monumente istorice în comuna Malnaș

Nr. crt. din Lista	Cod	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
100	CV-I-s-A-13064	Situl arheologic de la Malnaș	sat MALNAȘ; comuna MALNAȘ	La capătul sudic al satului	sec. XII - XIII, Epoca medievală timpurie
101	CV-I-s-A-13065	Situl arheologic de la Malnaș-Băi	sat MALNAȘ-BĂI; comuna MALNAȘ	"Füvenyestető" (Dealul Nisipos), la cca. 800 m V de centrul localității	Eneolitic, Cultura Cucuteni - Ariușd

Sursa: patrimoniul.ro

Societatea civilă

Un rol important în viața culturală a comunei îl au organizațiile neguvernamentale și grupurile informale. Pe baza catalogului online a organizațiilor civile (listainstitutii.ro și intezmenytar.erdelystat.ro) am cuprins în tabelul de mai jos lista organizațiilor non-profit care funcționează în comuna Malnaș:

Tabel nr. 16: Organizațiilor non-profit care funcționează în comuna Malnaș

Nr. crt.	Organizație civilă, fundație	Localitate
1.	Asociația Herec	satul Malnaș
2.	Asociația Pentru Muzeul Satului Valea Zalanului - Zálánptak Falumúzeumért Egyesület	satul Valea Zălanului
3.	Asociația Crescătorilor de Bovine Malnaș Sat	satul Malnaș
4.	Asociația Crescătorilor de Bovine Valea Zălanului	satul Valea Zălanului
5.	Asociația de Vânătoare și Pescuit Sportiv Malnaș Covasna	satul Malnaș-Băi

Sursa: listainstitutii.ro și portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

Din informațiile culese pe teren am aflat că sunt în proces de înregistrare organizații de tineret în satul Malnaș și în satul Malnaș-Băi.

Dezvoltarea vieții cultural-comunitare este îngreunată de faptul că celelalte asociații și grupuri nu au un loc permanent și adecvat pentru a-și desfășura activitatea, cum ar fi de ex. un club.

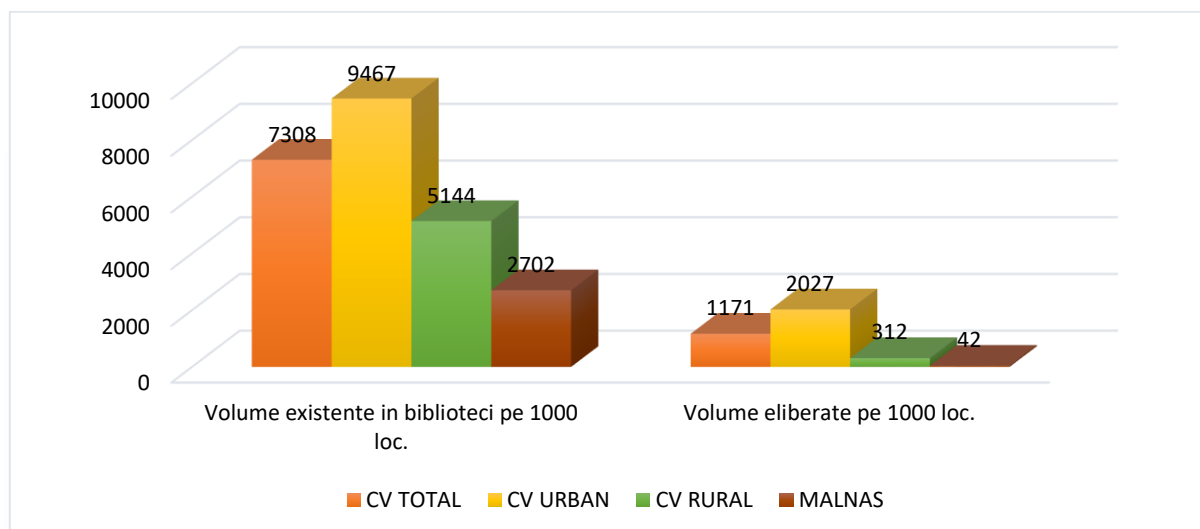
În plus, discuțiile din focus grup au arătat că există o nevoie foarte puternică de a crea și dezvolta spații publice, atât în aer liber cât și în interior. Nu există nicio cafenea sau club în sat, nu există o piață centrală, spații publice, bănci, locuri de joacă și sunt puține oportunități de distracție.

În ceea ce privește viața cultural-comunitară din comună, sintetizând informațiile și experiențele culese pe teren putem concluziona că în Malnaș există un spirit comunitar solid, este o comunitate solidară care construiește în special pe valorile și tradițiile locale.

Bibliotecă

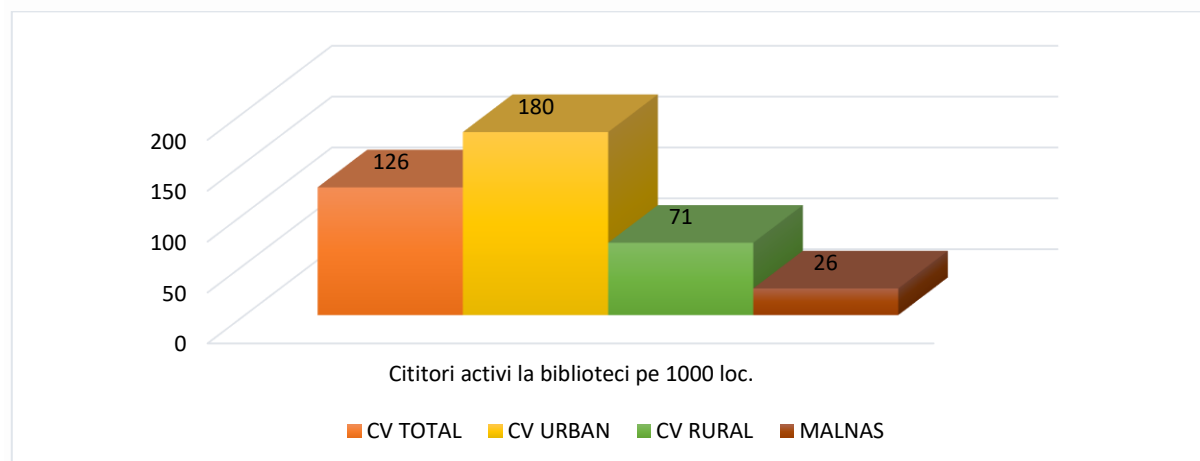
Tot în cadrul prezentării vieții culturale trebuie să evidențiem și situația bibliotecii comunale, totodată cu **volumele existente** în biblioteci și **volumele eliberate pe 1000 locuitori**. În figura de mai jos vom prezenta datele înregistrate de Institutul Național de Statistică.

Grafic nr. 38: Volume existente în biblioteci și volume eliberate pe 1000 locuitori în comuna Malnaș și în județul Covasna, 2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Grafic nr. 39: Cititori activi pe 1000 locuitori în Malnaș și în județul Covasna, 2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Localități înfrățite

Comuna Malnaș are o localitate înfrățită din Ungaria, Alsóörs. În cadrul parteneriatului cu localitatea din străinătate, anual se fac vizite reciproce, prietenești, între familii, schimb de experiențe între primării pe linie de turism, de mediu și manifestări cultural-sportive.

4.3.2. Oportunități de recreație, sport

Odată cu dezvoltarea unui stil de viață sănătos, există, de asemenea, o cerere tot mai mare față de facilități și servicii sportive, care sunt în prezent foarte rare la nivelul comunei. În localitatea Malnaș Băi, în spatele hotelului Olt există un teren de sport (unde se organizează diferite evenimente, de ex. zilele comunei) care trebuie dezvoltat, și este imperios necesar ca în comună să fie construite terenuri și săli de sport.

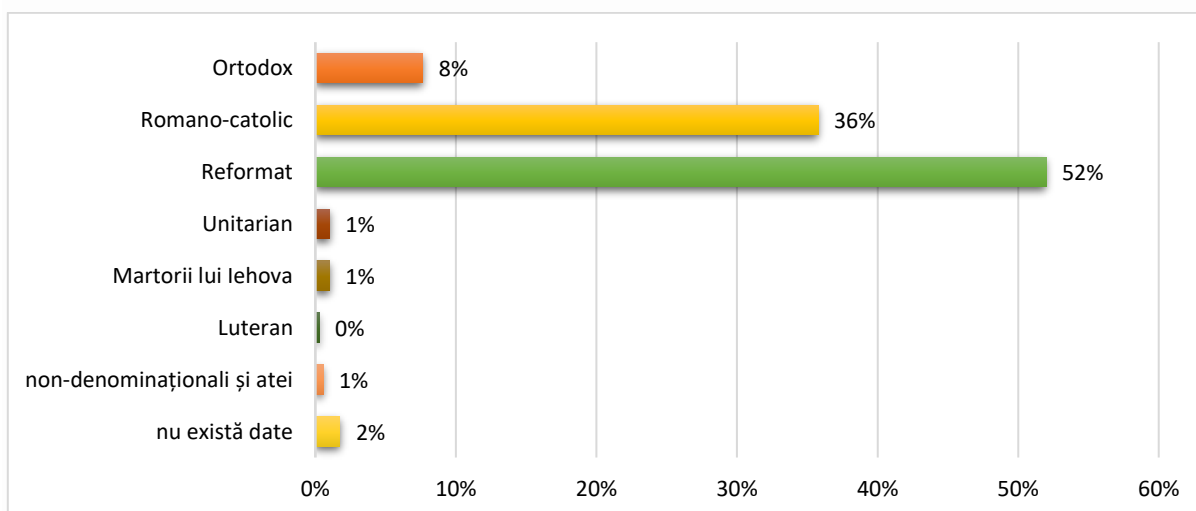
Profitând de tradițiile și resursele locale, se pot amenaja trasee de ciclism, în scopul dezvoltării infrastructurii sportive.

Cea mai mare parte (45,6%) dintre localnicii participanți la studiul realizat în luna august 2018, sunt foarte nemulțumiți de activitățile sportive și de recreere care se realizează în comuna Malnaș (numărul sălilor de sport/terenurilor de sport și dotarea acestora), prin urmare consideră acest aspect o problemă cu gravitate foarte ridicată.

4.3.3. Viața religioasă

Din perspectiva apartenenței la cultele religioase, populația comunei Malnaș prezintă o structură eterogenă. Astfel, conform Recensământului efectuat în anul 2011, la nivelul comunei Malnaș predomină apartenența la religia reformată, 52% (564 persoane) din totalul populației comunei fiind adepta acestei religii. Ponderi semnificative din totalul populației stabile în anul 2011, au fost înregistrate de asemenea la nivelul populației de religie romano-catolică 36% (388 persoane) și de religie ortodoxă 8% (83 persoane).

Grafic nr. 40: Structura populației comunei Malnaș în funcție de apartenența la cultele religioase, 2011

Sursă: Date recensăminte, 2011

În prezent, în fiecare dintre cele trei localități există biserici de diferite religii, acestea fiind: Biserica Reformată construită în anul 1972, Capela Romano-Catolică construită în 1910 și Biserica Ortodoxă.

În localitatea Malnaș Băi există Biserică Reformată, Greco-Catolică și Ortodoxă, în Malnaș Biserică Reformată și Greco-Catolică, iar în Valea Zălanului Romano-Catolică și Ortodoxă. Dintre aceste clădiri menționate este important ca Biserica Reformată din satul Malnaș să fie reabilitată (probleme la structura clădirii). Bisericele din Malnaș Băi sunt într-o stare relativ bună, iar clădirea din Valea Zălanului trebuie să treacă prin intervenții de modernizare al acoperișului.

4.4. Sistemul social și de sănătate local

Sistemul de sănătate local

Comuna Malnaș dispune de o clădire pentru dispensar medical, la care s-au realizat lucrări de reabilitare a acoperișului, trebuie însă achiziționate dotările necesare, și mai important este atragerea unui medic de familie în Malnaș, deoarece populației locale nu le este asigurat accesul la serviciile medicale de bază, neexistând medic de familie în comună. Nevoile de urgențe, și de spitalizare sunt rezolvate în Spitalul Județean din Sfântu Gheorghe.

Lipsa unui medic de familie și, astfel, lipsa aproape completă a serviciilor de sănătate sunt o problemă uriașă la nivel local în ceea ce privește asistența medicală. Ca urmare, bolnavii cronici și persoanele în vârstă se află într-o situație extrem de dificilă și vulnerabilă, ar trebui să facă periodic naveta la Sfântu Gheorghe pentru a li se prescrie rețete și să li se efectueze teste și analize de bază, ceea ce este imposibil pentru ei. Această problemă trebuie rezolvată cât mai urgent și pe termen lung, deoarece, pe lângă faptul că provoacă probleme grave de sănătate, are un impact semnificativ asupra viabilității și atractivității satului.

O problemă serioasă este faptul că prevenția este ignorată, pe plan național nu funcționează în formă instituțională, de aceea cultura medicală este subdezvoltată, iar din cauza sărăciei și alimentația este săracă. La nivel local educația școlară și cea de acasă ar putea schimba situația, și ar mai fi nevoie de campanii de conștientizare și informare în acest sens.

Sistemul social

Situația în ceea ce privește serviciile sociale a rămas, de asemenea, în urmă. Pe măsură ce populația îmbătrânește, există o nevoie tot mai mare de îngrijire pentru a satisface nevoile fizice și mentale ale persoanelor în vârstă, dar în prezent este disponibil un singur specialist în cadrul **Fundației Diakonia** care poate oferi îngrijire doar pentru 10 persoane în vârstă.

La fel ca în domeniul medical și pe plan social ar fi nevoie de serviciu de prevenție, pentru a putea identifica persoane și copii aflați în situație de risc. Ar fi bine, dacă fiecare localitate ar putea gestiona problemele sociale pe plan local, iar locuitori ar avea la dispoziție pe loc serviciul de sprijin. Luând în considerare tendința de îmbătrânire a populației ar fi importantă dezvoltarea asistenței pentru bătrâni în formă organizată, iar pentru persoanele cu handicap, care nu sunt instituționalizate înființarea unui centru de zi.

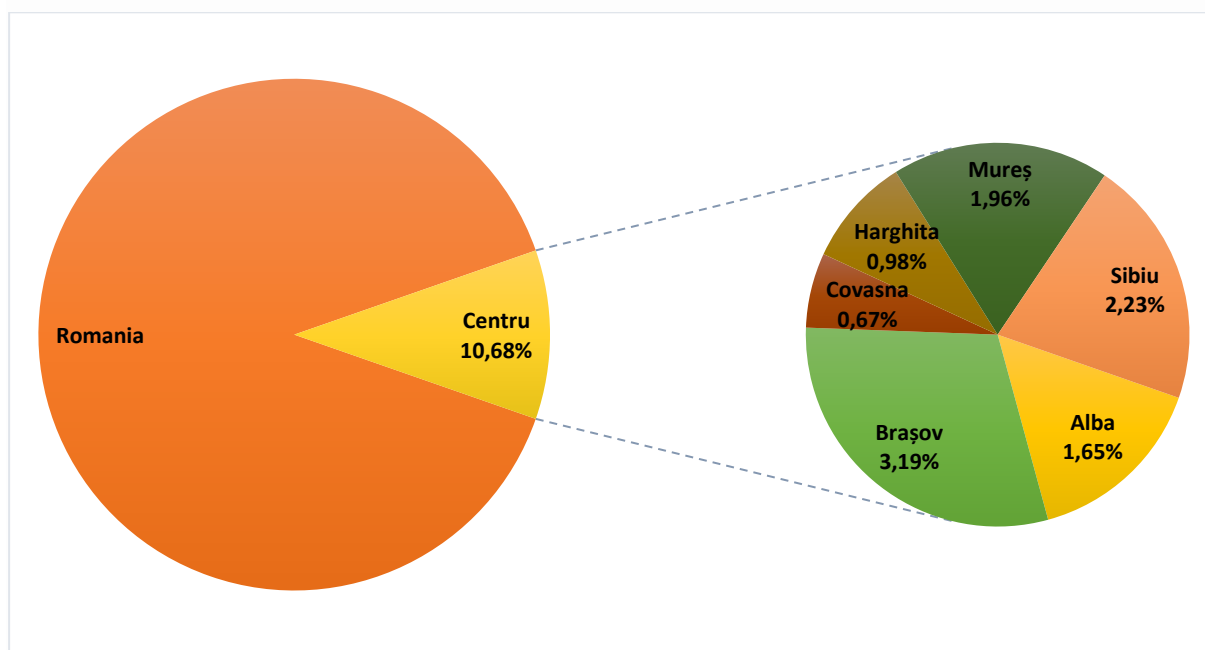
5. SITUAȚIA ECONOMICĂ ȘI PROCESE ECONOMICE

5.1. Geografie economică - context și resurse

Analiza economică a comunei Malnaș impune analiza situației localității, respectiv analiza mediului economic mai larg și mai îngust în care se integrează localitatea. Concurența creată de celelalte localități din zonă, diviziunea teritorială economică a muncii și relația cu teritoriile economice dinamice, toate acestea influențează posibilitățile de dezvoltare economică.

Datorită caracteristicilor rurale și densității mici a populației județul Covasna nu reprezintă o zonă dezvoltată din punct de vedere economic la nivel regional și național. Regiunea Centru contribuie cu puțin peste o zecime la nivelul GDP-ului național (11,5%), din acest procent contribuția județului Covasna este de 6,3%. În cursul anului 2018, 9% din investițiile străine, reprezentând 7331 milioane de Euro au avut ca destinație Regiunea Centru.

Grafic nr. 41: Procentul județului Covasna din GDP-ul regional și național în anul 2018

Sursa: redactare proprie pe baza datelor CNSP

În ziua de astăzi succesul economic al oricărei localități depinde de capacitatea sa de acomodare la economia de piață locală, națională (și internațională) dinamică, precum și de felul în care își gestionează resursele. Ca toate localitățile, și comuna Malnaș își are propriile condiții locale speciale, care ori ajută, ori trag înapoi dezvoltarea economiei locale, iar aceste condiții stabilesc avantajele comunei în a reuși să atragă, să realizeze sau să mențină investiții în comună. Resursele localității utilizabile în economie pot fi împărțite în trei grupe: resurse naturale, resurse umane și resurse aflate în relațiile teritoriale.

DG CONSULTING

Datorită caracterului rural, al accesibilității slabe și a caracterului periferic interior, județul Covasna nu poate fi considerat nici punct țintă pentru investirea capitalului străin.

Economia din teritoriul ALUTUS – de care aparține comuna Malnaș - este slab diversificată și încă dependentă de activitățile agricole, ceea ce are drept consecință venituri reduse pentru întreprinzători. Majoritatea exploatațiilor agricole sunt de semi-subzistență, lipsesc formele de asociere a actorilor locali, care ar conduce la o mai eficientă valorificare a produselor/serviciilor obținute, degrevând producătorul de sarcina vânzării producției, ceea ce ar contribui direct la o mai bună integrare a acestor producători/furnizori de servicii pe piață. Nu există rețele de desfacere a produselor, și nici lanțuri de procesare.

Zona este caracterizat prin existența unui număr redus de micro-întreprinderi și întreprinderi mici, cu număr restrâns de angajați. Comerțul și serviciile sunt descentralizate, nu sunt integrate în rețele sau clustere, și sunt de fapt mici afaceri, cu un număr foarte redus de angajați, care în cel mai bun caz asigură o șansă de subzistență unor familii.

Existența unui număr foarte redus de societăți comerciale cu ridicata (en-gros, depozite, centre comerciale, etc.) facilitează exportul de capital spre marile centre comerciale din Brașov. Cu privire la industria locală, prelucrarea lemnului și a pietrei brute, precum confecția de textile sunt singurele activități prezente în zonă.

Nu sunt valorificate resursele naturale, precum apele minerale, fructele de pădure, ciupercile, etc., iar pentru turismul de agrement și de odihnă nu există momentan infrastructură adecvată.

Orașele mai apropiate se află la următoarele distanțe față de comuna Malnaș: reședința de județ Sfântu Gheorghe 18 km, orașul Covasna 58 km, Brașov 50 km, Târgu Secuiesc 48 km, orașul Baraolt 28 km, iar Băile Tușnad 17 km, Miercurea Ciuc 50 km.

Calea principală de circulație carosabilă a localității Malnaș este **drumul național DN 12**, din care se ramifică restul străzilor comunale și județene. Accesul comunei Malnaș din localitățile învecinate și din reședința de județ este bună în comparație cu media națională, dar în comparație cu media din Europa de Vest nu este tocmai bună.

Prin comună trece linia de **cale ferată electrificată**, interoperabilă Sfântu Gheorghe-Siculeni-Adjud, populația locală beneficiază zilnic de 10 curse, prin intermediul cărora au legătura cu rețeaua ferată națională. Comuna dispune de o gară în localitatea Malnaș-Băi și de o haltă în localitatea Malnaș.

În județul Covasna nu există aeroport internațional, iar construcția aeroportului de lângă Brașov (Ghimbav), care ar fi la o distanță de 60 km (60 min), ar contribui semnificativ la creșterea accesului aerian, și ar însemna noi oportunități pentru potențialii investitori și pentru antreprenorii care lucrează cu parteneri din străinătate.

Diversitatea reliefului și varietatea resurselor naturale în județul Covasna oferă un potențial turistic ridicat atât populației locale cât și celor din județele învecinate. Acest potențial însă nu este utilizat pe deplin astfel încât să creeze venituri considerabile locuitorilor județului Covasna.

Din punct de vedere economic, comuna prezintă o situație care reflectă statutul său în cadrul județului. Profilul economic general al comunei este actualmente cel agricol și forestier, bazat pe resursele naturale - terenuri arabile, fânețele și pășunile din zona de munte și pădurile întinse (fondul forestier). Activități specifice zonei: minerit de andezit și bazalt cu prelucrare primară, prelucrarea lemnului. Resurse naturale ale subsolului: minereuri, carierele de piatră au un rol economic important. Ocupația de bază a locuitorilor este astfel determinată, celelalte activități - ținând de alte sectoare de activitate - sunt mai reduse, limitându-se practic la necesarul pentru funcționalitatea unității administrative (activități din sectorul terțiar, comerț, administrație, învățământ, sănătate).

Comuna dispune de o serie de caracteristici și resurse naturale care ar putea contribui la atragerea investitorilor sau dezvoltarea companiilor locale și penetrarea lor pe piață. Din păcate în ultimii decenii au avut loc o serie de procese economice nefavorabile și din cauza lor potențialul existent nu a fost fructificat în mod corespunzător.

În cele ce urmează vom analiza resursele locale interne de care dispune comuna și împrejurimile acestuia, cum pot fi valorificate aceste resurse, care sunt activitățile de producție și serviciile caracteristice ale economiei localității.

Starea economico-socială actuală a regiunii este destul de precară, iar clauzele principale care contribuie la nivelul scăzut al performanțelor economice sunt:

- Condițiile nefavorabile în dezvoltarea agriculturii (lipsa terenuri adecvate, lipsa cooperare, lipsa unei agroindustrii de prelucrare locală, cu excepția câtorva tineri doar populația bătrână se ocupă de agricultură).
- Piața redusă a forței de muncă, numărul mic al specialiștilor de înaltă calificare, numărul mare al navetiștilor, mulți dintre tineri lucrează în străinătate.
- Infrastructura insuficient dezvoltată.
- Lipsa unor investiții concrete care să diversifice oferta de valorificare a potențialului economic al regiunii.
- Mentalitatea conservatoare a unui segment al populației, orientată spre tradiție, și o mare doză de neîncredere față de transformările rapide ale structurilor economice și sociale din întreaga țară.

5.2. Resursele naturale și exploatarea acestora

Consecință a agriculturii tradiționale care încă se practică în zonă, peisajul este extrem de mozaicat, îmbinând ecosisteme de pădure întinse și puțin disturbate antropic, pajiști extraordinar de diverse din punct de vedere floristic, terenuri agricole lucrate tradițional. Toate acestea oferă împreună nișe ecologice diverse, ce pot fi utilizate eficient în turism.

Comuna Malnaș este situată în zonă de munte, cu terenuri deluroase. Fiecare dintre cele trei sate are caracteristici proprii, astfel încât în timp ce satul Balnaș-Băi a evoluat mai mult ca o așezare balneo-turistică, satele Valea Zălanului și Malnaș sunt așezări cu caracter forestier-agrar, agricultura și zootehnia fiind principalele activități din comună.

În baza cunoștințelor actuale comuna Malnaș nu dispune de cantități însemnate de zăcămintele subterane exploatabile, astfel exploatarea resurselor naturale se limitează la agricultură și minerit de andezit, prelucrarea lemnului și turism.

5.2.1. Terenuri agricole și utilizarea actuală a acestora

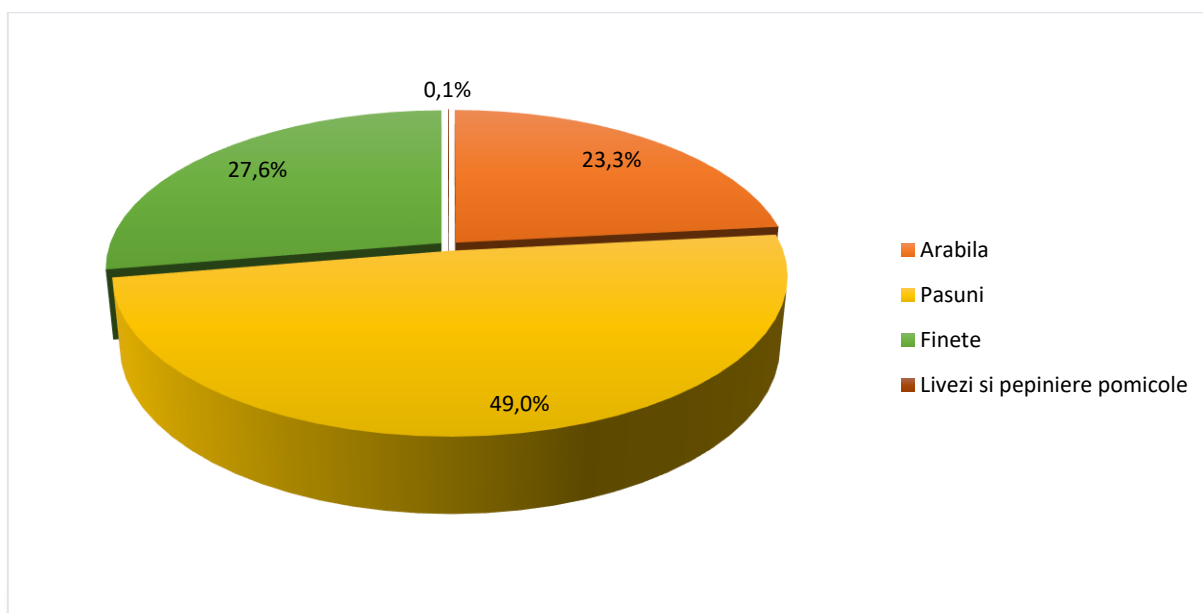
Agricultura județului Covasna este competitivă în cultura cartofului și a sfecla de zahăr. Suprafața cultivată cu sfecla de zahăr constituie aproape 15% din suprafața acestui tip de cultură la nivel național, județul furnizând un procent de aprox. 20% din totalul producției naționale – cea mai mare producție realizată la nivel de județ în România. Împreună cu județul Brașov, Covasna deține peste 30% din producția națională la această cultură. În ceea ce privește cultura cartofului, la nivelul lui 2016, județul Covasna este primul județ la nivel național ca dimensiune producției, furnizând 10,1% din producția națională totală.

Analiza de mai jos a activităților economice s-a realizat pe baza datelor Institutului Național de Statistică. Conform datelor Institutului Național de Statistică din 2014, Malnaș dispune de 1865 ha de terenuri agricole, reprezentând 47,5% din totalul teritoriului, ceea ce este mai mică față de media comunelor (4023 ha), iar pe o mie de locuitori situația este mai mare decât media comunelor (în Malnaș ponderea este de 1743 ha pe mii de locuitori, iar media comunelor din județ arată 1417 ha/mii de locuitori).

Similar cu caracteristicilor județului majoritatea terenurilor agricole în comuna reprezintă pășune și fânețe (76,6%). Numai 23,3% din terenurile utilizate (435 ha) sunt folosite ca teren arabil, ceea ce semnifică o pondere mai mică decât în cazul comunelor (44%, în medie 1835 ha), și terenurile arabile sunt lucrate de către proprietari. Ponderea pășunilor și fânețelor este de 49%, respectiv 27,6%, ceea ce reprezintă 914 ha, respectiv 515 ha din totalul terenurilor agricole.

Ceea ce se remarcă în cazul comunei Malnaș la nivelul județului Covasna este ponderea viilor și livezilor (comuna Malnaș: 1 ha; 1 ha/1000 de locuitori, media comunelor 4,2 ha/1000 de locuitori).

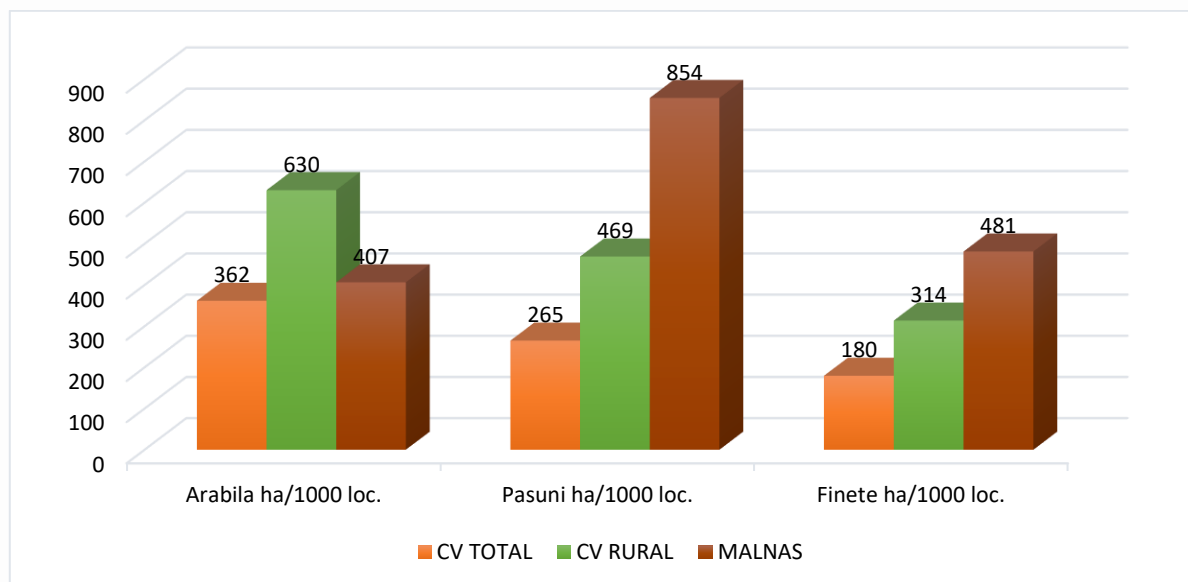
Grafic nr. 42: Situația terenurilor agricole din comuna Malnaș conform modului de folosință, 2014

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică din 2014

În general, suprafața parcelelor este mică și sunt dispersate. Pe aceste loturi nu este rentabilă o agricultură modernă, gândită pentru terenuri mari și utilaje performante, însă poate fi practică o agricultură biodinamică. În prezent se cultivă culturile tradiționale: cereale, cartofi, porumb.

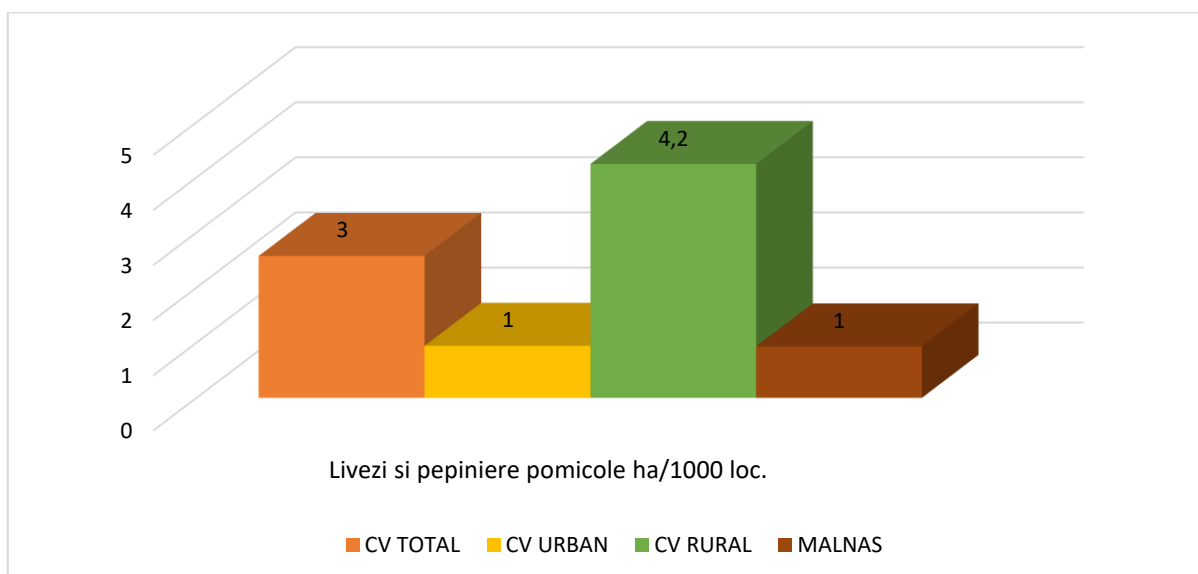
Grafic nr. 43: Terenuri agricole și ponderea acestora pe baza utilizării lor pe 1000 locuitori în anul 2014

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică din 2014

Clima zonei este favorabilă culturilor fructifere, producându-se mere, prune, pere, etc. Destinația produselor agricole vizează cu precădere consumul direct al populației (legume, fructe, animale și produse animaliere) și într-o pondere mai redusă prelucrarea agroalimentară (produse lactate), atât la scară redusă, cât și la scară industrială.

Grafic nr. 44: Livezi si pepiniere pomicole ha/1000 locuitori în anul 2014

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică din 2014

În comuna Malnaș din cauza condițiilor de climă și sol, agricultura nu a putut fi niciodată cu adevărat fundamentul economiei. Mai ales în domeniul producției vegetale, nu merită efort deoarece zonele nu sunt potrivite pentru acest tip de activitate. În prezent, unele ferme mari de lapte funcționează pe baza fânețelor și pășunilor extinse. Terenurile sunt fragmentate, situația proprietăților nu este rezolvată, este nevoie de cooperare.

Tendențele pieței indică faptul că, prin îmbunătățirea efectivului de animale, eficiența poate fi sporită în domeniul producției de lapte și al producției animaliere în scopuri de carne, în special dacă acestea sunt capabile să producă produse de calitate bio și să mecanizeze ferma din surse de finanțare nerambursabilă. Ca urmare a deceniilor de sărăcie capitală, terenurile nu au mai fost fertilizate de mult timp, ceea ce ar putea fi un avantaj pentru dezvoltarea fermelor ecologice.

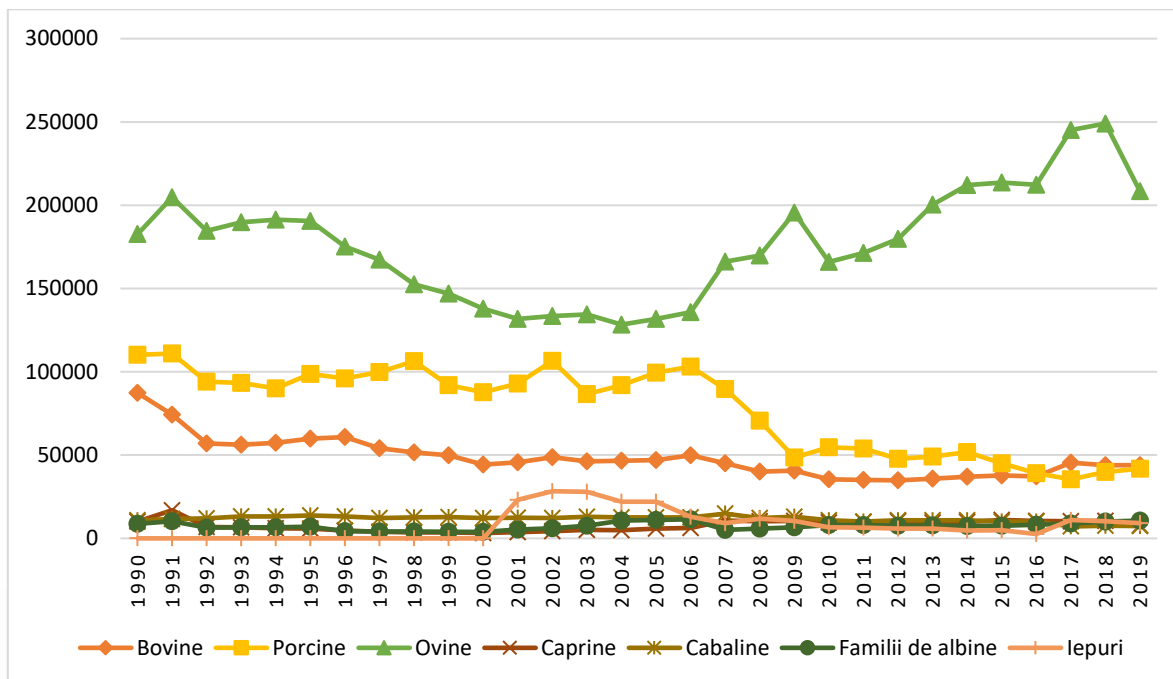
Pe lângă creșterea animalelor, producția de hrană (furaje) pentru animale este, de asemenea, o afacere profitabilă.

În comuna Malnaș mai funcționează exploatații agricole având calitatea de persoane fizice autorizate. Restul exploatațiilor sunt gospodării individuale cu terenuri mici, gospodăriile încadrând în categoria fermelor de semi-subsistență sau subsistență.

Dispoziția de arendare a terenurilor de către deținătorii proprietăților mai mici se datorează posibilității de plasare a forței de muncă în Mun. Sfântu Gheorghe, aflat la numai 18 km de localitatea Malnaș. În ciuda acestui fapt, există multe zone necultivate și terenuri lăsate în paragină.

Analiza efectivului de animale ale județului arată, pe lângă scăderi importante în aproape toate categoriile, o trecere dinspre creșterea bovinelor și porcinelor către ovine.

Grafic nr. 45: Efectivul de animale în județul Covasna, 1990-2019

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Creșterea animalelor, bazată pe condițiile naturale favorabile (pășuni și fânețe extinse) este o îndeletnicire veche a locuitorilor. Efectivul de bovine s-a redus, prelucrarea produselor se realizează în afara comunei. Scăderea efectivului de ovine se datorează impulsivității de a vinde lâna. Producția de carne de porc se realizează în gospodării individuale, mai mult pentru necesitățile familiare și mai puțin pentru piață, unde se simte restrângerea cererii, cauzată de scăderea puterii de cumpărare a orășenilor și a produselor ieftine din industria cărnii.

Conform Recensământului General Agricol din anul 2010, la nivelul Comunei Malnaș existau 169 de păsări. De asemenea, la nivelul acestui an în comună existau 86 de capete de porcine și un număr de 64 de capete de bovine.

În ceea ce privește clasa de mărime sub 1 ha a suprafeței agricole utilizate, în comuna Malnaș aceasta era de 57,39 ha. Având în vedere clasa de mărime 1 ha - 5 ha aceasta măsura 369,57 ha.

Tabel nr. 17: Suprafața agricolă utilizată, conform RGA 2010

Clasa de mărime a suprafeței agricole utilizate (hectare)	Hectare
Sub 1 ha	57,39 ha
Între 1 – 5 ha	369,57 ha
Între 5 – 20 ha	499,22 ha
Între 20 – 50 ha	105,90 ha
Între 50 – 100 ha	99,74 ha
Peste 100 ha	703,10 ha
Total	1834,92 ha

Sursa: RGA 2010

Suprafața agricolă utilizată care intră în clasa de mărime 5 ha - 20 ha cuprindea la nivelul comunei Malnaș 499,22 ha, iar în clasa de mărime 20 - 50 ha se înregistrau 105,90 ha. În ceea ce privește clasa de mărime cuprinsă între 50 - 100 ha, în comuna Malnaș suprafața agricolă utilizată măsura 99,74 ha. Clasa de mărime mai mare de 100 ha cuprinde cea mai mare suprafață 703,10 ha *(date din anul 2010, sursa: RGA 2010)*.

O problemă majoră întâmpinată în agricultură îl reprezintă lipsa cărților funciare, drept pentru care nu pot fi achiziționate noi terenuri; iar pe de altă parte proprietarii terenurilor existente sunt vârstnici și nu vor să dea în utilizare terenurile tinerilor.

Potrivit studiului realizat în rândul populației din comuna Malnaș în luna august 2018, ponderea persoanelor care cultivă grâu este egală cu cea a persoanelor care cultivă fâneată, această pondere fiind de 22,2%. În proporție de 20% localnicii participanți la studiu au declarat că pe terenurile deținute cultivă cartofi, iar 23,4% dintre persoane cultivă lucernă. De asemenea, un procent de 8,9% dintre localnicii din comuna Malnaș cultivă legume (roșii, ceapă, fasole).

Un procent de 6,7% localnicii din comuna Malnaș cultivă alte cereale (secară și orz). Aceștia sunt urmași de locuitorii care cultivă zarzavat, ponderea acestora fiind de doar 4,4%. Cea mai mică pondere (2,2%) se înregistrează în rândul localnicilor participanți la studiu, în luna august 2018, care cultivă zmeură.

Pe baza datelor statistice se observă totodată și faptul că majoritatea celor care lucrează în agricultură sunt din rândul populației cu vârstă înaintată, tinerii aleg din ce în ce mai puțin activitatea agricolă.

Suprafața agricolă a zonei Malnaș încadrează în categoria zonelor de munte defavorizate conform Programului Național pentru Dezvoltare Rurală (Ordin 1019/2005).

Este de știut faptul că în urma aderării României la Uniunea Europeană în cadrul Programului Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR), fermierii și antreprenorii din domeniul agricol beneficiază de subvenții agricole și pot accesa diferite fonduri în vederea dezvoltării infrastructurii rurale și a gospodăriilor. De astfel de subvenții agricole pot beneficia toate persoanele fizice și juridice care cultivă terenuri mai mari de 1 ha (în cazul gospodăriilor care au parcele de cel puțin 0,3 ha). Cu toate acestea, problema este că ajutorul este acordat proprietarilor, nu fermierilor care cultivă terenul, deci nu îl pot folosi pentru dezvoltare.

5.2.2. Silvicultura

Fondul forestier al unei localități reprezintă o valoare complexă. Masa lemnoasă înseamnă combustibil de biomasă, o resursă de energie regenerabilă și o sursă de materie primă. Pe de altă parte pădurile care aparțin teritoriului administrativ al comunei funcționează ca ecosisteme complexe care oferă adăpost pentru multe specii de animale sălbatice și multe soiuri de plante, ciuperci, etc. Existența și dezvoltarea comunei se leagă strâns de existența pădurilor din zonă, acestea reprezentând o resursă locală de mare importanță și în zilele de azi.

Pădurile ocupă o suprafață semnificativă a comunei și dețin un fond cinegetic bogat și variat ca structură care sporește activitatea peisagistică a zonei.

Silvicultura constituie o activitate importantă pe teritoriul comunei chiar dacă suprafețele de păduri sunt ponderate. În comuna Malnaș suprafața totală a fondului forestier privat este de 1846 ha (46,9% din suprafața totală).

Tabel nr. 18: Fondul forestier după proprietari și administratorul terenurilor

Nr. crt.	Proprietar	Localitate	Terenuri în proprietate (ha)
1.	Composesoratul Unificat Vásáros-Úrbéres Malnaș	sat Malnas	282,50 ha pășune, 770,90 ha pădure și 4,37 ha fânețe
2.	Composesoratele Unificate Valea Zălanului	loc. Valea Zălanului	36,25 ha pădure și 20,90 ha pășune
3.	Composesoratul De Pădure Baraolt	orș. Baraolt	Pe raza comunei Malnaș are în proprietate 10,88 ha pășune

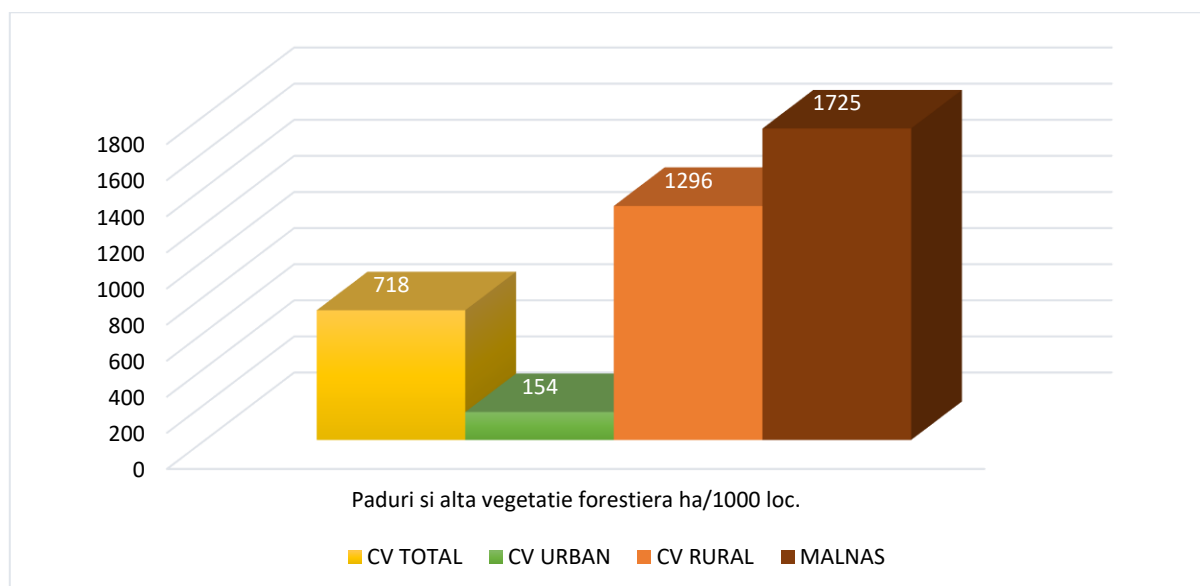
Sursă: evidența locală

Pădurile composesoratelor sunt bogate în animale sălbatice de valoare, dar în prezent doar statul are venituri în urma vânatului din pădurile composesoratelor. În pădurile composesoratelor cresc diferite ciuperci, cel mai de valoare fiind mânătarca. Această specie ar trebui cules și colectat, culesul fiind rentabil datorită cerinței mari din partea pieței alimentare. În ultima vreme a apărut lipsa forței de muncă disponibilă pentru culesul ciupercilor de pădure.

Prezenta strategie susține întreținerea și modernizarea drumurilor de exploatare forestieră.

În graficul de mai jos putem observa dimensiunea suprafețelor împădurite (1725 ha/1000 loc.) în comuna Malnaș, care se află peste media regiunilor rurale.

Grafic nr. 46: Păduri și alta vegetație forestiera ha/1000 locuitori în anul 2014

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică din 2014

5.2.3. Turism

Potențialul turistic al județului Covasna este caracterizat de turismul balnear, cultural, agroturism și turismul activ, aventurier. Conform datelor statistice oficiale în ultimii zece ani au crescut semnificativ sosirile turistice în județul Covasna (62 de mii de turiști anual în 2008, 137 de mii în 2019). În ciuda acestui fapt județul ocupă ultimul loc la nivel regional în privința sosirilor turistice înregistrând numai un procent de 4%, în timp ce județul Brașov înregistrează valori mai mari de zece ori față de acesta.

Conform datelor din 2019, județul Covasna are 93 de unități turistice înregistrate, dar acestea sunt în special de categorie inferioară, cu tarife mici (pensiuni rurale, pensiuni agroturistice), iar hotelurile care oferă servicii de calitate superioară și au capacitate de cazare mai mare sunt puține la număr, se găsesc numai 14 unități hoteliere. Pe baza numărului de înnopțări, județul Covasna se află pe poziția a 14-a, puțin sub media națională (date din anul 2019). Comparativ cu celelalte județe putem observa că în județul Covasna turiștii străini petrec mai multe nopți de cazare decât turiștii autohtoni. Din punct de vedere al originii turiștilor, 89,4% reprezintă turiștii autohtoni iar 10,6% turiștii străini în anul 2018.

Valorificarea economică a resurselor naturale și culturale apare în mod integrat în activitatea turistică. Resursele naturale specifice, tradițiile și evenimentele culturale locale pot genera venituri atâtea timp cât acestea sunt promovate celor interesați din afara regiunii. În cele ce urmează, vom prezenta atracțiile zonei Malnaș, ofertele turistice și capacitatea de primire turistică prin prisma datelor statistice, paginilor web și al experiențelor locale.

DG CONSULTING

Relieful și patrimoniul natural și construit din comuna Malnaș oferă atracții și posibilități de practicare pentru mai multe forme de turism: turismul rural și agroturismul, turismul activ și turismul cultural.

Zona Malnaș nu beneficiază de atracții naturale unice, însă diversitatea naturală a zonei favorizează numeroase activități din domeniul turismului activ: peisajul superb este dat de așezările mici din împrejurimi, pădurile de foioase, pajiști verzi cu flora și fauna bogată. Vânatul mare reprezintă un interes deosebit în zonă. Împrejurimile frumoase, peisajul frumos, posibilitatea organizării de vânătorii, excursii pe dealuri, atrag numeroase turiști.

Factorii de atractivitate în privința gastronomiei și a tradițiilor locale, respectiv organizarea diferitelor manifestări (de ex: Festivalul Vânătoresc, etc.) înseamnă oportunități încă neexploatate suficient din punct de vedere al turismului din comuna Malnaș.

Scopul principal al dezvoltării turismului din comuna Malnaș crearea posibilităților de cazare și atracții pentru valorificarea potențialului natural. Acest scop poate fi atins prin organizarea programelor și evenimentelor culturale la care turiștii pot participa: festivaluri, expoziții, concerte, târguri de produse locale și meșteșugărești combinat cu prezentarea procesului de preparare a produselor locale și de confecționare a produselor meșteșugărești, tabere creație. În afara de programele organizate publicului larg se recomandă implicarea turiștilor în activități agricole, specifice comunei Malnaș.

Obiective turistice

Principalele obiective și atracții turistice din **satul Malnaș**:

- Ruinele cetăților Herecz și Mikó, construite în Evul Mediu;
- O raritate botanică a zonei pe lângă lăcrămioară este o specie de orhidee.

Principalele obiective și atracții turistice din **satul Malnaș-Băi**:

- Biserica romano-catolică,
- Izvoarele,
- Băile,
- Baza de tratament realizată prin programul "Drumul apelor minerale"

La sfârșitul secolului XIX. și începutul secolului XX. stațiunea a fost vizitată de foarte mulți turiști dornici să se trateze cu apele minerale carbogazoase ale izvoarelor. Apa minerală din izvorul „Maria”, a fost îmbuteliată sub numele de “Siculia” până în anul 1990. În sat s-a format primul posesor balnear în anul 1873. Stațiunea balneară Malnaș-Băi a fost una dintre cele mai vestite stațiuni turistice: mofetele, apele minerale, peisajul pitoresc sunt valori care pot sta la baza unor proiecte de succes.

Principalele obiective și atracții turistice din **localitatea Valea Zălanului**:

- Conacul Prințului Charles
- Baia Buggyó,
- Potecile care pornesc din sat conduc turiștii spre zone cu priveliște deosebită, în direcția crestei munților Baraolt și Bodoc.

Împrejurimile liniștite din Valea Zălanului, aerul curat și sănătos sunt valori care pot sta la baza turismului de odihnă. Gusturile locale, tradițiile, ospitalitatea pot diversifica oferta turistică. Zilele Vânătoarești sunt un foarte bun exemplu de atragere a turiștilor, atât din țară, cât și din străinătate. La sfârșitul secolului XVIII, Contele Kálnoky Antal a construit atelierul de sticlă suflată. Un obiectiv important este restaurarea clădirilor vechi, atragerea lor în circuitul turistic, diversificare și îmbunătățirea serviciilor turistice.

Patrimoniul construit poate fi valorificat eficient în oferta turistică a zonei, prin trasee turistice tematice. Elementele patrimoniului construit din comuna au fost prezentate în capitolul anterior (4.3.1. Patrimoniul cultural, entități culturale).

Marketing turistic și posibilități de book-in

Marketingul unitar al zonei Malnaș nu este bine organizat, nu există materiale de promovare ale turismului. Activitățile de marketing sunt mozaice, nefiind sincronizate între ele. Această situație persistă din pricina lipsei unei organizații de management al turismului, cu resurse umane specializate în domeniu.

Prin intermediul internetului locurile de cazare disponibile în comuna Malnaș sunt următoarele:

Tabelul nr. 1: Unități de cazare în comuna Malnaș, 2021

Nr. crt.	Localitate	Denumirea	Capacitatea
1.	satul Malnaș-Băi	Casa de oaspeți Éltés***	6 locuri - 3 camere
2.	satul Malnaș-Băi	Apartamente Vila Anna***	16 locuri - 6 camere
3.	satul Valea Zălanului	Pensiunea Prințului Wales***	14 locuri - 7 camere

Sursa: travelminit.ro

În tabelul de mai sus am cuprins unitățile de cazare din comuna Malnaș, se poate observa că acestora funcționează în formă de casa de oaspeți, apartamente și pensiune. Capacitatea de cazare a celor 11 de unități este de 36 de persoane.

Servicii turistice

În ultima perioadă administrația locală a achiziționat un teren în localitatea Malnaș Băi, și are ca obiectiv amenajarea unui spațiu favorabil organizării de tabere, festivaluri și alte evenimente de rang regional. În următoarea figură am marcat această locație în interiorul satului Malnaș Băi.

Figură nr. 4: Teren pentru investiții turistice-culturale în Malnaș Băi

Sursa: redactare proprie pe baza Google Maps

Serviciile turistice ale zonei oferă cadru turismului activ, cultural și religios datorită resurselor patrimoniului natural și construit. Serviciile sunt accesibile în unele localități: drumeții cu ghizi, săniuș cu sănii trase de cai, plimbări cu ATV-uri, prezentări ale vieții specifice satului, etc.

Datorită caracterului comunei Malnaș, poate fi un punct de plecare al traseelor tematice spre atracțiile regionale.

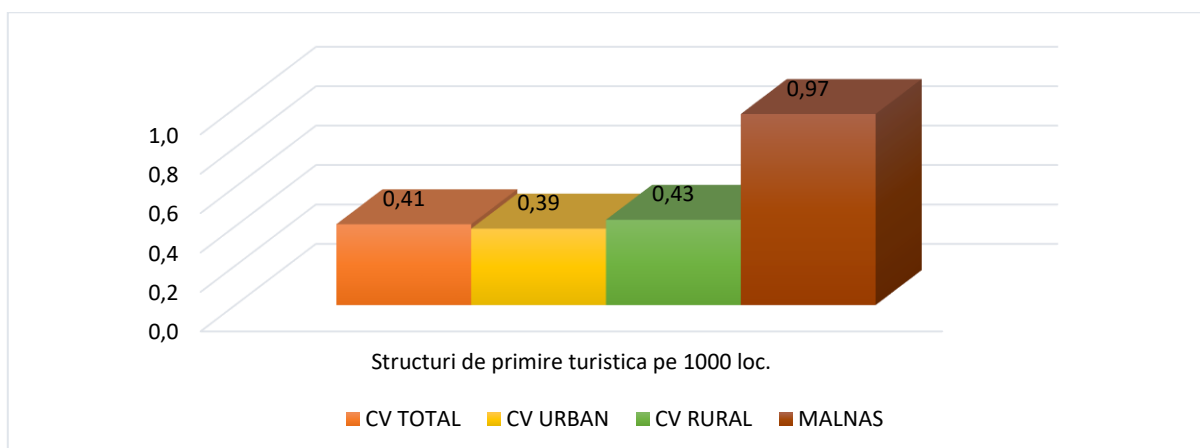
Capacitatea de cazare

Capacitatea de cazare a zonei Malnaș este dominată de structurile de cazare din mediul rural. În zonă nu există hoteluri, capacitatea de cazare este dată de locurile oferite din vile turistice, case de oaspeți și pensiuni. Structurile de cazare, în conformitate cu profilul turistic al zonei, sunt mici unități, cu o atmosferă aparte, din punct de vedere calitativ nedepășind 2 stele. Restaurantele, cu oferte specifice zonei sunt concentrate în centrul regional.

Conform datelor statistice numărul structurilor de cazare înregistrate în comuna Malnaș este de 1 (16 locuri, din anul 2020), ceea ce este peste valoarea medie a satelor județului la o mie de locuitori, dar nu corespunde cu realitatea (vezi mai sus).

DG CONSULTING

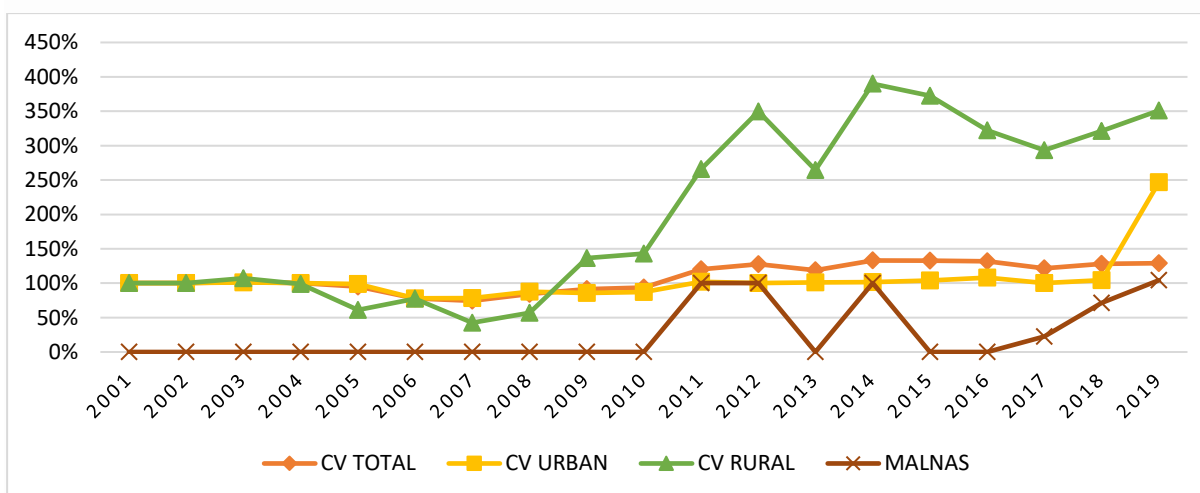
Grafic nr. 47: Structuri de primire turistica pe 1000 locuitori în anul 2019

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică

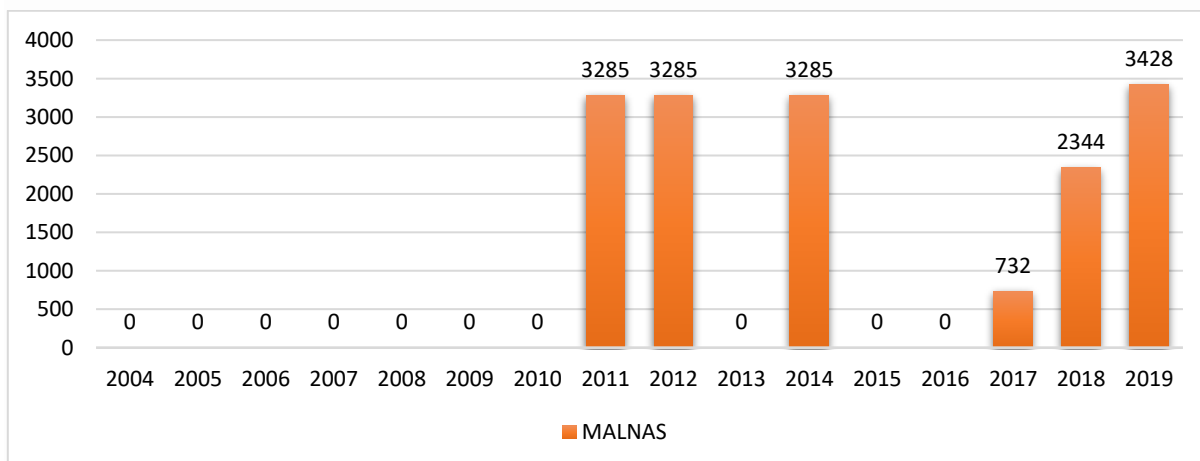
Capacitatea de cazare activă este în prezent 3428 (din anul 2019, schimbarea este arătată de graficul de mai jos care ilustrează tendința din 2001 comparativ cu tendințele din județ).

Grafic nr. 48: Evoluția capacității de cazare turistica în funcțiune 2001-2019

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Grafic nr. 49: Capacitatea de cazare turistică în funcțiune în comuna Malnaș, 2004-2019

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică

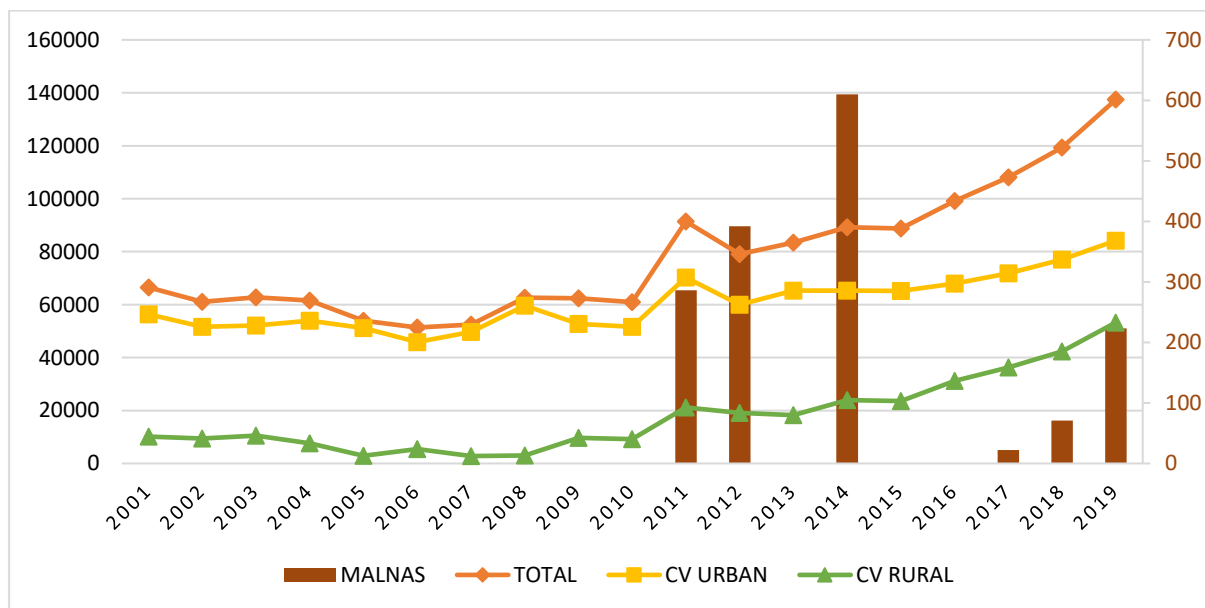
Sosiri ale turiștilor

Din punctul de vedere al sosirii turiștilor, județul Covasna se află pe locul 24 la nivel național (date din anul 2018), acesta fiind o poziție favorabilă dacă luăm în considerare populația județului.

Caracteristicile turismului județean se reflectă și în sosirile în structurile de primire turistică, sosirile în structurile de primire turistică din mediul rural se realizează într-o proporție mai ridicată decât media națională.

În lumina statisticilor, figura de mai jos ilustrează evoluția sosirilor turistice în comuna Malnaș.

Grafic nr. 50: Sosiri ale turiștilor în Malnaș și în județul Covasna, 2001-2019

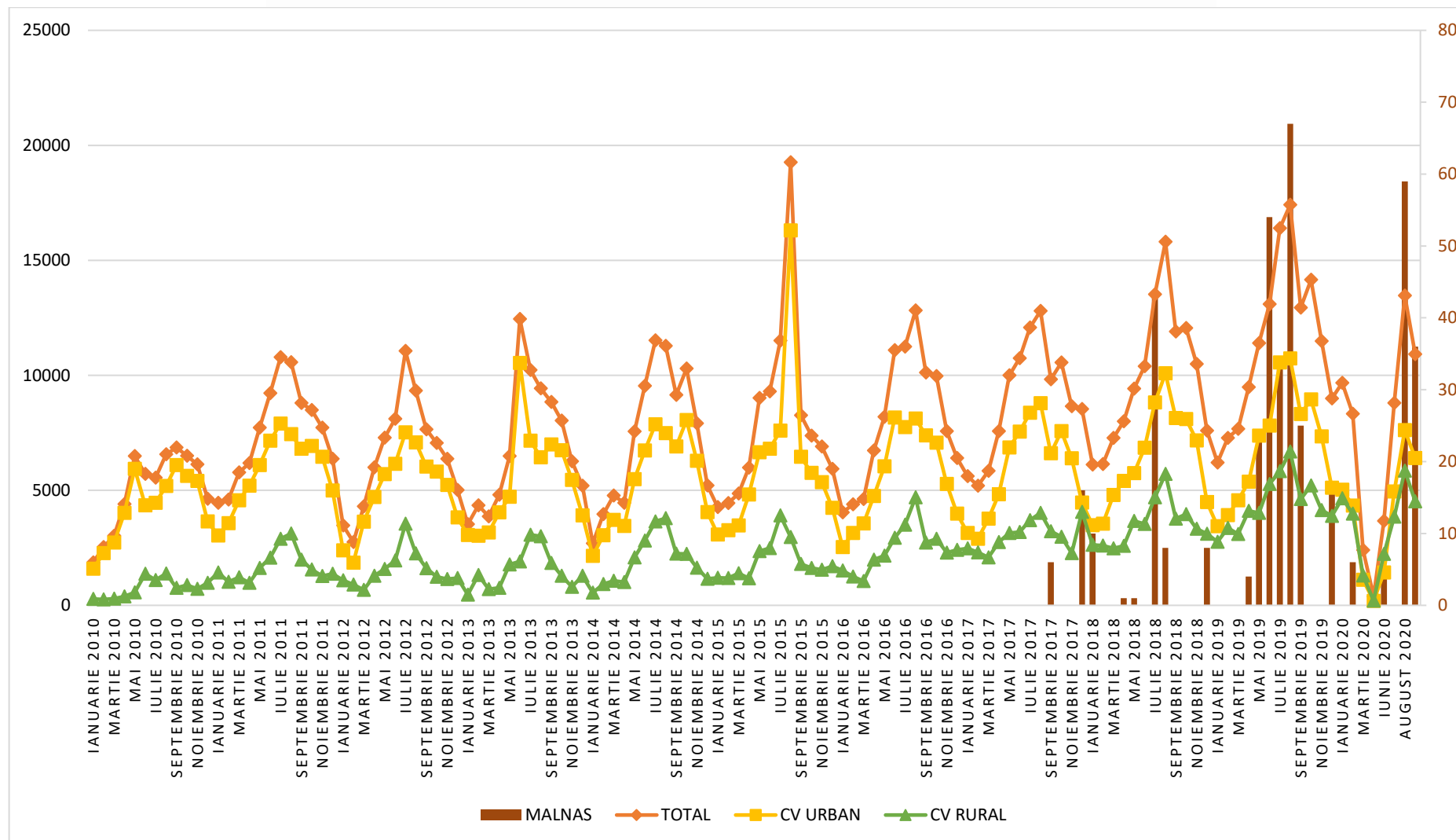
Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

În anul 2019 comuna Malnaș se află pe locul 20 în ceea ce privește numărul de sosiri ale turiștilor în rândul localităților din județ. Fluctuațiile sezoniere, care se înregistrează în turism în județul Covasna se concentrează în special pe sezonul estival.

Se poate observa că din pricina restricțiilor cauzate de pandemia Covid-19, în primul trimestru al anului 2020 numărul de sosiri de turiști a scăzut considerabil.

Situația actuală arată că turiștii petrec scurt timp în regiune, ceea ce poate fi explicat prin lipsa informațiilor despre resursele și oferta turistică a acesteia. Zona Malnaș se situează în umbra celor doi uriași turistici ai regiunii, Brașov (659311 sosiri în 2018) și Sfântu Gheorghe (15549 sosiri în 2018) dar volumul mare al sosirilor este o oportunitate, care prin poziționarea eficientă a zonei, prin dezvoltarea organizațională, prin colaborare și promovare conștientă poate fi utilizată cu succes în creșterea circulației turistice.

Grafic nr. 51: Sezonalitatea circulației turistice (sosiri) în comuna Malnaș și în județul Covasna, luni, ian. 2010 – sept. 2020

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

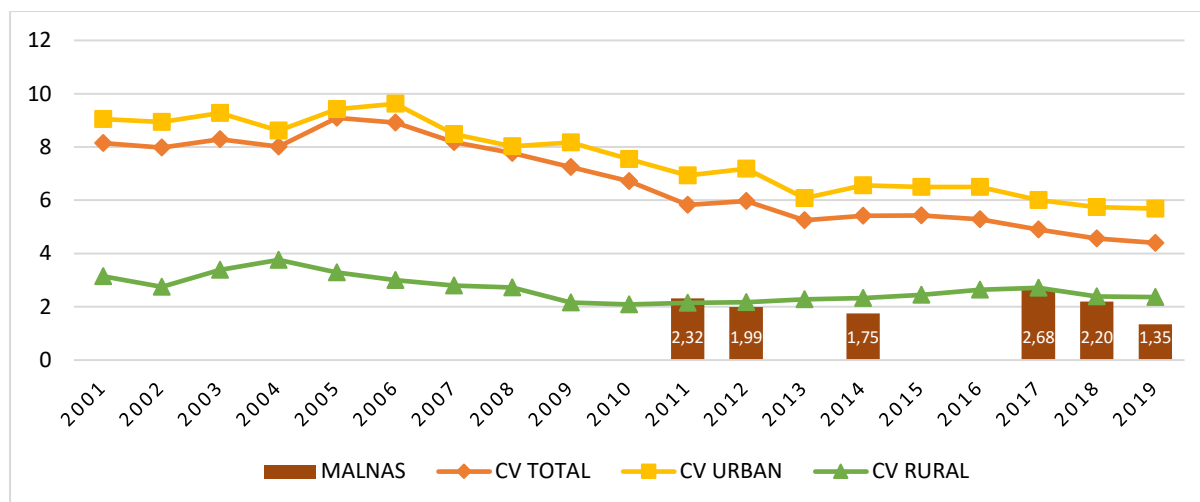
DG CONSULTING

Durata medie de sejur

Județul Covasna, din punct de vedere al numărului de înnoptări se află pe locul 14 la nivel național, și participă cu 1,9% din totalul numărului de înnoptări pe țară (date din anul 2018). Analizând datele statistice și comparând județele, se poate observa că turiștii străini petrec mai mult timp în zonă decât cei autohtoni.

După cum se vede și în figura de mai jos, statisticile comunei Malnaș în ultimii ani este apropiată valorilor rurale din județ (2-2,5 zile durata medie de sejur). Pe de altă parte durata medie de sejur (ședere) în județul a scăzut după anul 2005.

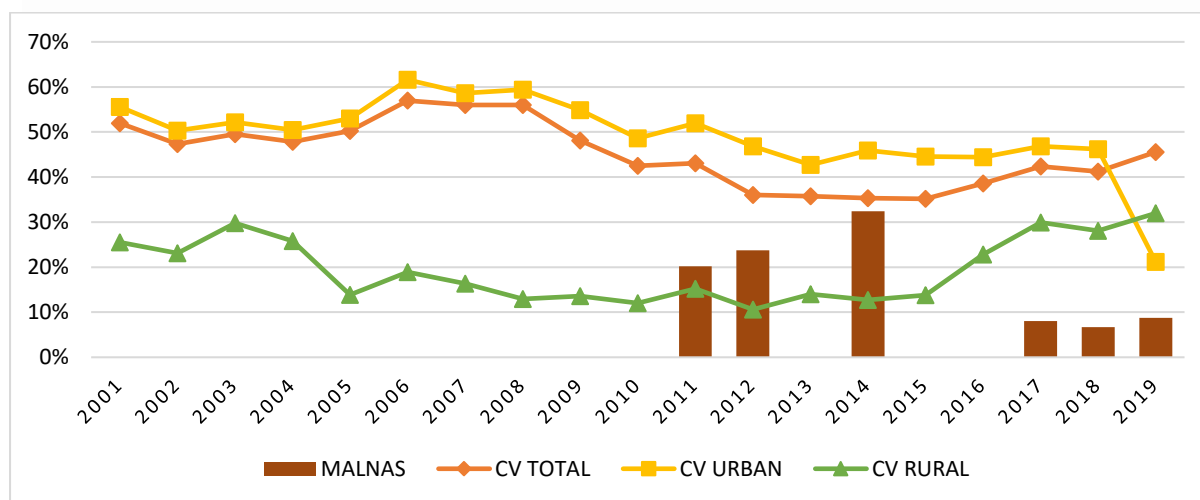
Grafic nr. 52: Durata medie de sejur în comuna Malnaș și în județul Covasna, 2001-2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

În următorii ani, comuna ar trebui să cunoască o creștere semnificativă în ceea ce privește dezvoltarea ofertelor și programelor turistice, astfel încât să poată contribui la creșterea gradului de ocupare.

Grafic nr. 53: Gradul de ocupare al structurilor de cazare în Malnaș și în județul Covasna, 2001-2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

În concluzie putem afirma că comuna Malnaș și împrejurimile acestuia au puține programe și oferte de cazare. Chiar dacă această microregiune găzduiește câteva atracții turistice, nu are atracții naturale și culturale de sine stătătoare, astfel nu figurează printre zonele turistice principale. Cu toate acestea, dispune de resurse valorificabile care ar putea fi convertite în venituri din turism mai eficient decât în prezent. Zona Malnaș este prezentată ca parte a mult mai cunoscutului Ținut Secuiesc pe piețele turistice și astfel este tranzitată de un număr relativ mare de turiști. Pe deasupra se situează în apropierea centrelor turistice frecventate de mulți vizitatori, și ținând cont de prezența acestora ar putea dezvolta oferte turistice atrăgătoare.

Investițiile în turism sunt, de asemenea, îngreunate de drepturile de proprietate neresoluate. Investițiile turistice în comunele din apropiere (de exemplu, construcția de apă termală în Bixad, Malnas-Băi) pot avea, de asemenea, un impact pozitiv asupra turismului din comuna Malnaș.

Figură nr. 5: Stațiunea Malnaș-Băi din comuna Malnaș

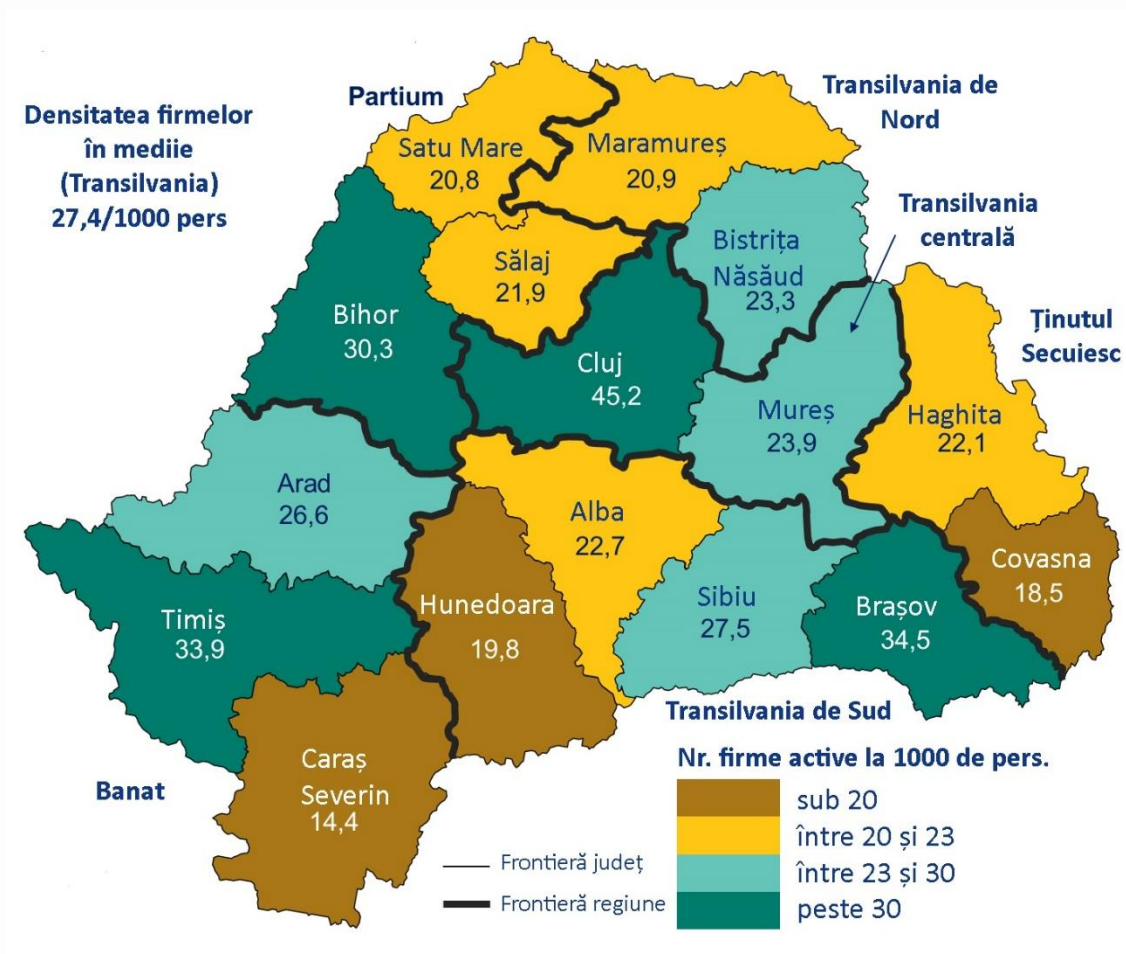
5.3. Activitate antreprenorială și procese economice

În capitolul precedent privind valorificarea resurselor naturale am prezentat contribuția activității agricole și turistice la dezvoltarea economiei în comuna Malnaș. În cele ce urmează dorim să oferim o imagine despre firmele din comuna Malnaș, ținând cont de datele legate de ocuparea forței de muncă și veniturile realizate în județul Covasna cât și în comuna Malnaș.

În 2018, întreprinderile românești au generat o cifră de afaceri totală de 1517 miliarde de lei. Din aceasta, 42% este ponderea firmelor înregistrate în regiunea capitalei și 28% a firmelor cu sediul în Transilvania.

Diferențele în regiunile transilvănene din punct de vedere al activității și performanței companiei sunt explicate în mare măsură de gradul de urbanizare. Indicatorii regiunii secuiești sunt cei mai mici din Transilvania, atât activitatea antreprenorială, cât și cifra de afaceri a companiilor sunt sub media transilvăneană. Dezavantajul regiunii secuiești se datorează lipsei orașelor mari, iar prin filtrarea acestui efect indicatorii sunt mai bune decât în Transilvania de Nord sau Transilvania de Sud.

Grafic nr. 54: Densitatea firmelor din Transilvania în 2018 (Număr de firme active la 1000 de persoane)

Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

Tabel nr. 19: Evoluția Produsului Intern Brut (PIB) al județului Covasna, 2011-2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Valoare PIB (milioane RON)	1 024	957	1 043	1 057	1 136	1 243	1 401	1 546	1 664	1 592
Proporția din PIB-ul național (%)	0,8%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,8%	0,7%	0,7%
PIB pe cap de locuitor (EUR)	4 868	4 571	4 993	5 078	5 487	6 042	6 857	7 616	8 241	7 947
Proporția PIB-ului național mediu pe cap de locuitor (%)	74%	69%	69%	67%	68%	70%	72%	73%	71%	71%
Clasarea județului în termeni de PIB pe cap de locuitor din cele 42 de județe al României	24	30	28	29	27	26	25	23	25	24

Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

Asemănător la celelalte comune din microregiunea Sepsi și în viața economică a comunei Malnaș un rol principal îl au IMM-urile și persoanele fizice autorizate (PFA-urile) și neautorizate, care desfășoară activități economice.

Conform datelor furnizate de către Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Covasna, în perioada 2010 - 2018, numărul de agenți economici de pe teritoriul comunei Malnaș a prezentat un trend ascendent. Pe întreaga perioadă analizată s-au înregistrat preponderent agenți economici care au ca obiect de activitate creșterea bovinelor de lapte, extracția pietrei ornamentale și a pietrei pentru construcții, extracția pietrei calcaroase, comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare și transporturi rutiere de mărfuri.

Conform Registrului Comerțului în comuna Malnaș au fost înregistrate 9 de companii cu personalitate juridică (2018). Acesta înseamnă 8,3 IMM-uri la o mie de locuitori, ceea ce este sub media județeană. În zona nu funcționează asociații sau organizații care să sprijine IMM-urilor.

Tabel nr. 20: Firme în comuna Malnaș, 2018

	Nr. firmelor active	Densitatea companiilor (nr. de companii la o mie de locuitori)	Cifra (milioane RON)	Cifra la o persoana (mii RON)
Valoare absolută	9	8,3	5,6	5,2
Raport la media din Transilvania (%)		30%		8%
Raport la media județeană (%)		45%		17%

Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

În anul 2018 firmele înregistrate în comuna Malnaș au realizat în total venituri (cifra de afaceri) de 5,56 milioane de lei (aproximativ 1,13 milioane Euro), ceea ce înseamnă 5,31 mii lei/locuitori (media județeană fiind de 30,6 mii lei / locuitori).

Societățile comerciale din punct de vedere al structurii își desfășoară activitatea în următoarele domenii: industria grea, servicii intelectuale, transport, minerit de andezit și bazalt cu prelucrare primară și turism (cazare).

Din tabelul de mai jos arată structura economiei pe baza veniturilor realizate (cifra de afaceri) de firmele înregistrate în comuna Malnaș. Majoritatea societăților comerciale s-au constatat în domeniul minerit, reprezentând 76% din totalul unităților economice, care este urmată de transport și de industria grea. Prezența slabă a activității turistice și agricole în veniturile realizate și în comercializare este aparent în contradicție cu ceea ce întâlnim în viața cotidiană, însă atragem atenția asupra faptului că tabelul a fost realizat pe baza datelor înregistrate de companii, iar în cazul activităților agricole și turistice acestea apar ca și activități complementare.

Tabel nr. 21: Structura economica în comuna Malnaș, 2018

Sector	Nr. firme (%)	Cifra (%)
Comerț	0,0%	0,0%
Industria grea	22,2%	3,1%
Industria ușoară	0,0%	0,0%
Servicii intelectuale	22,2%	1,4%
Alte servicii	11,1%	0,3%
Transport	11,1%	17,8%
Construcții	0,0%	0,0%
Agricultură	0,0%	0,0%
Minerit	22,2%	76,0%
Cazare	11,1%	1,3%

Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

Unitățile miniere amintite care au un rol deosebit în economia locală, sunt puse în funcțiune de întreprinderi din afara comunei, 2 mine sunt concesionate și 2 se află în proprietate privată. Aceste unități angajează forță de muncă din comună, în special bărbați.

În pofida faptului că Malnaș dispune de suprafețe forestiere importante, în comună nu funcționează unități de exploatare și prelucrare a lemnului.

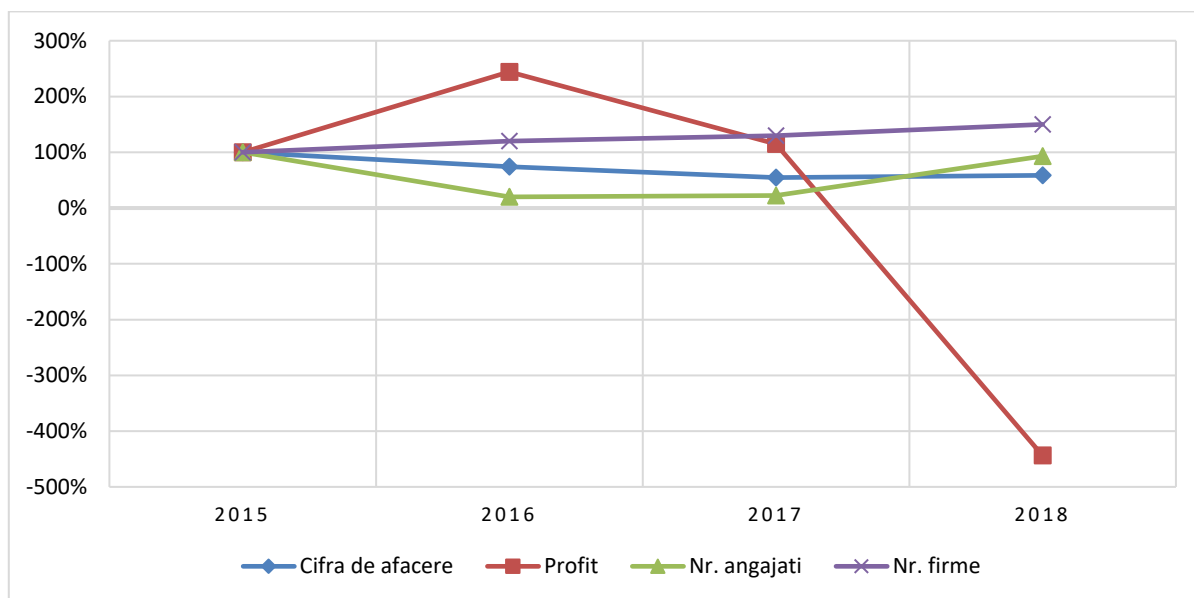
Potrivit antreprenorilor, problema generală este lipsa de informare (piață, legislație, fonduri de finanțare, etc.) și lipsa resurselor umane, calificarea necorespunzătoare, nesiguranța angajaților, fluctuarea permanentă.

În ceea ce privește agricultura, conform datelor primite din partea primăriei locale multe persoane se ocupă de creșterea animalelor și de cultura plantelor, care își desfășoară activitatea

ca persoane fizice, fără personalitate juridică, ceea ce înseamnă un obstacol pe calea atragerii surselor de finanțare asigurate de programele Uniunii Europene.

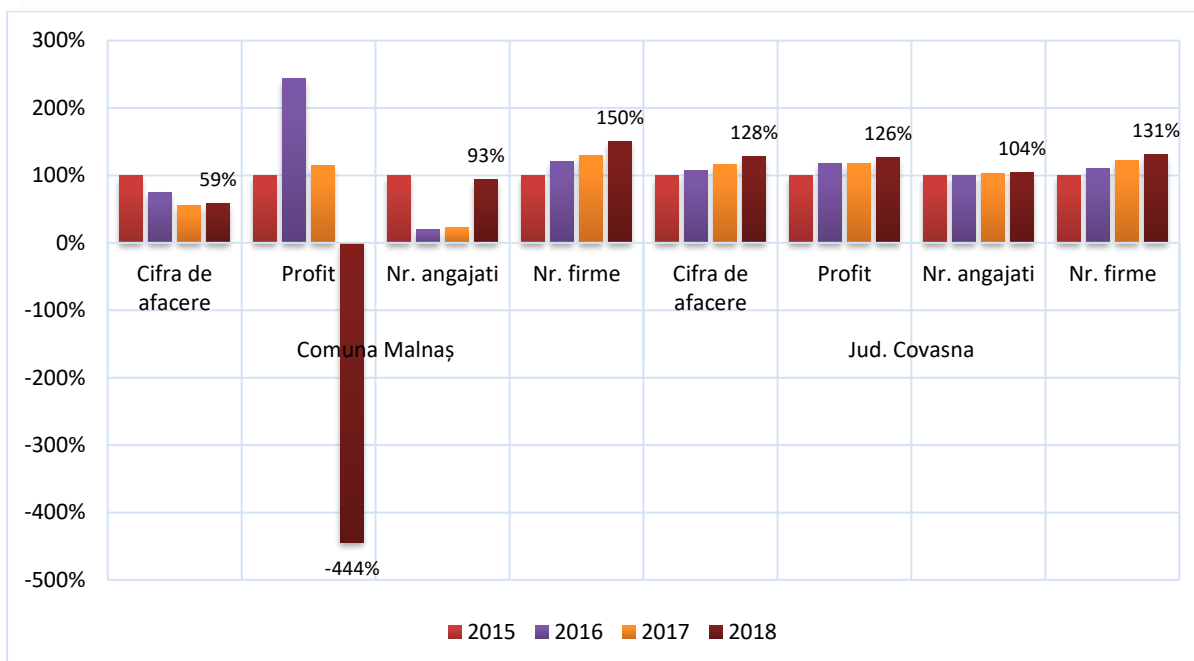
Față de anul 2015, numărul persoanelor angajate din comuna Malnaș a scăzut cu -7%, și cifra de afaceri realizată a arătat o scădere de -41%, iar numărul firmelor a înregistrat o creștere de 50%. Profitul totală a firmelor din Malnaș în anul 2018 a arătat o scădere de -450%.

Grafic nr. 55: Evoluția numărului firmelor din comuna Malnaș între anii 2015-2018, a cifrei de afaceri, a profitului și numărului angajaților, comparativ cu anul 2015

Sursa: redactare proprie pe baza datelor Agenției Județene a Finanțelor Publice Covasna

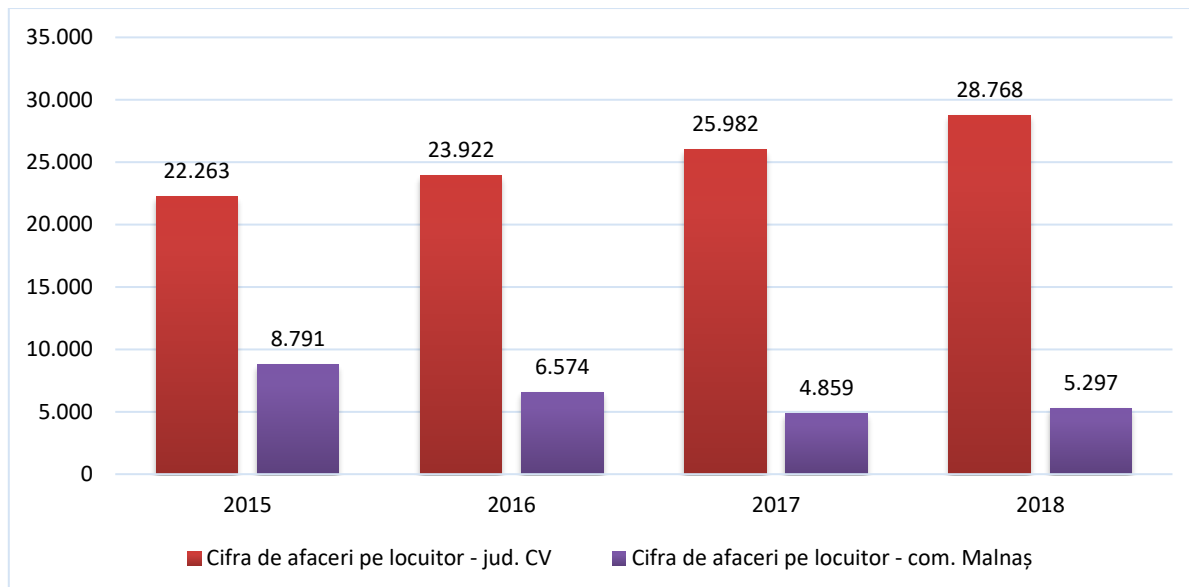
Grafic nr. 56: Evoluția numărului firmelor din comuna Malnaș și în județul Covasna între anii 2015-2018, a cifrei de afaceri, a profitului și numărului angajaților, comparativ cu anul 2015

Sursa: redactare proprie pe baza datelor Agenției Județene a Finanțelor Publice Covasna

Graficele următoare arată evoluția a cifrei de afaceri și a numărului angajaților pe 1000 locuitori în comuna Malnaș și în județul Covasna. Se poate observa, că raportat la 1000 de persoane, valorile comunei Malnaș sunt mult mai mici față de valoarea județeană.

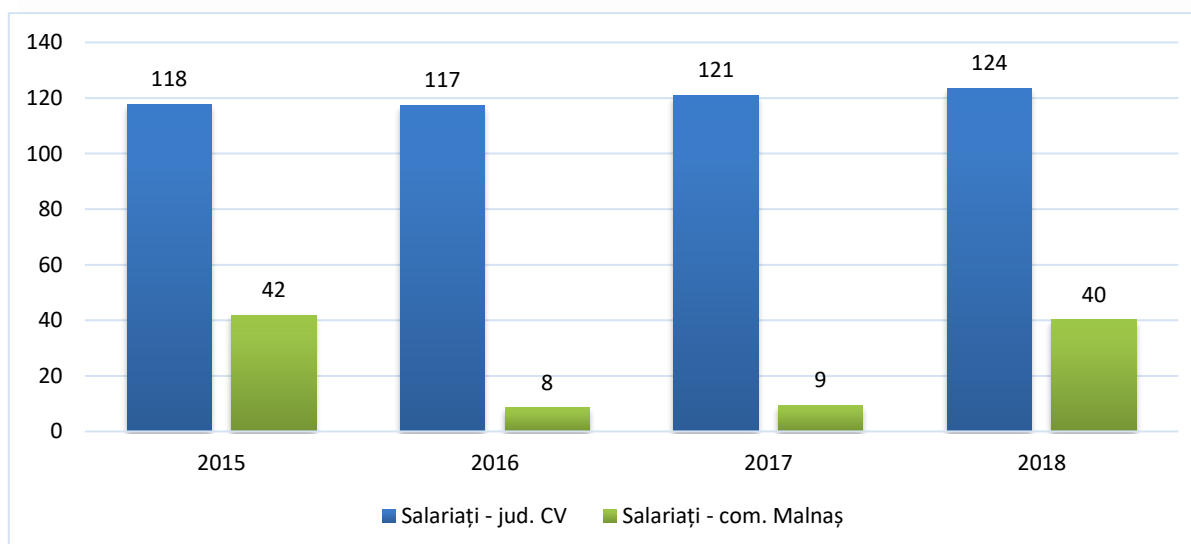
Grafic nr. 57: Evoluția a cifrei de afaceri pe locuitor în comuna Malnaș și în județul Covasna, 2015-2018 (lei)

Sursa: redactare proprie pe baza datelor Agenției Județene a Finanțelor Publice Covasna

Stagnarea economică a județului Covasna se observă prin evoluția numărului mediu al angajaților firmelor (graficul de mai jos).

Grafic nr. 58: Evoluția numărului angajaților pe 1000 locuitori în comuna Malnaș și în județul Covasna, 2015-2018

Sursa: redactare proprie pe baza datelor Agenției Județene a Finanțelor Publice Covasna

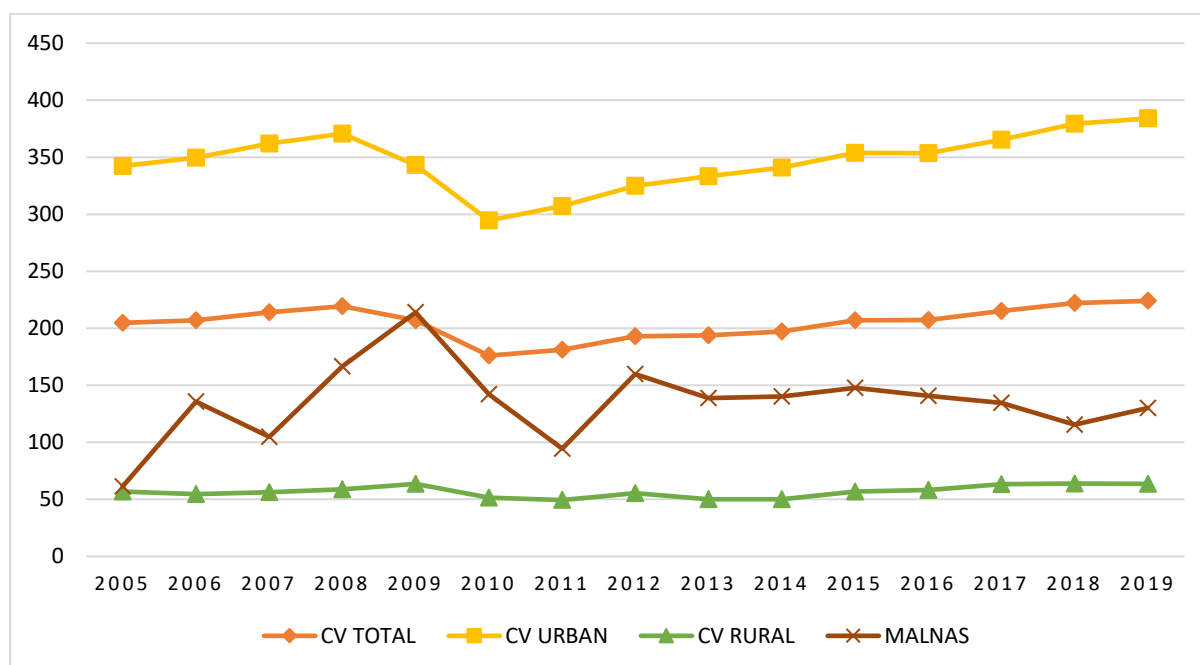
După colectarea și analiza datelor putem constata, că densitatea unităților economice este mică, atât în comparație cu media națională, cât și cu cea județeană.

Putem constata deficiențe, în ceea ce privește anumite domenii: în domeniul turismului numărul pensiunilor este scăzut, în domeniul industriei prelucrătoare numărul atelierelor prelucrătoare al lemnului este insuficient, în agricultură numărul societăților comerciale este redus, iar pe lângă acestea în comună nu sunt meșteșugari.

5.3.1. Situația pieței forței de muncă și procesele de pe piața forței de muncă

În analiza vieții economice a comunei este importantă examinarea situației forței de muncă locală. În ultimii ani numărul forței de muncă ocupate în Malnaș a fost sub media județeană. În figura de mai jos dorim să vă prezentăm această tendință, făcând vizibil numărul al salariaților pe o mie de locuitori în comunele județului Covasna.

Grafic nr. 59: Evoluția numărului mediu al salariaților raportată la o mie de locuitori în comuna Malnaș și în județul Covasna în perioada 2005-2018

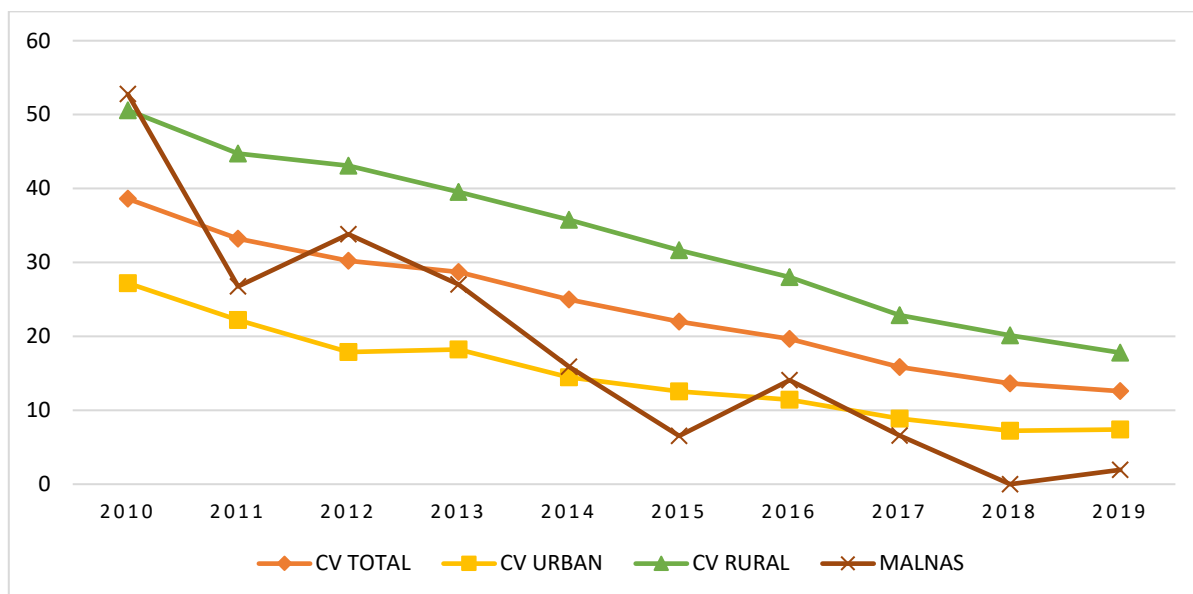

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Pe lângă sectorul IMM-urilor, instituțiile de învățământ, instituțiile publice asigură în mare măsură ocuparea forței de muncă.

Pe baza datelor obținute de la AJOFM, dispunem de informații legate de evoluția numărului șomerilor. În perioada 2010-2019 se observă o tendință de scădere în ceea ce privește numărul absolut al șomerilor. Acest număr este identic cu cel înregistrat în cazul orașelor din județ, iar tendințele și variațiile sunt asemănătoare chiar și în datele centralizate.

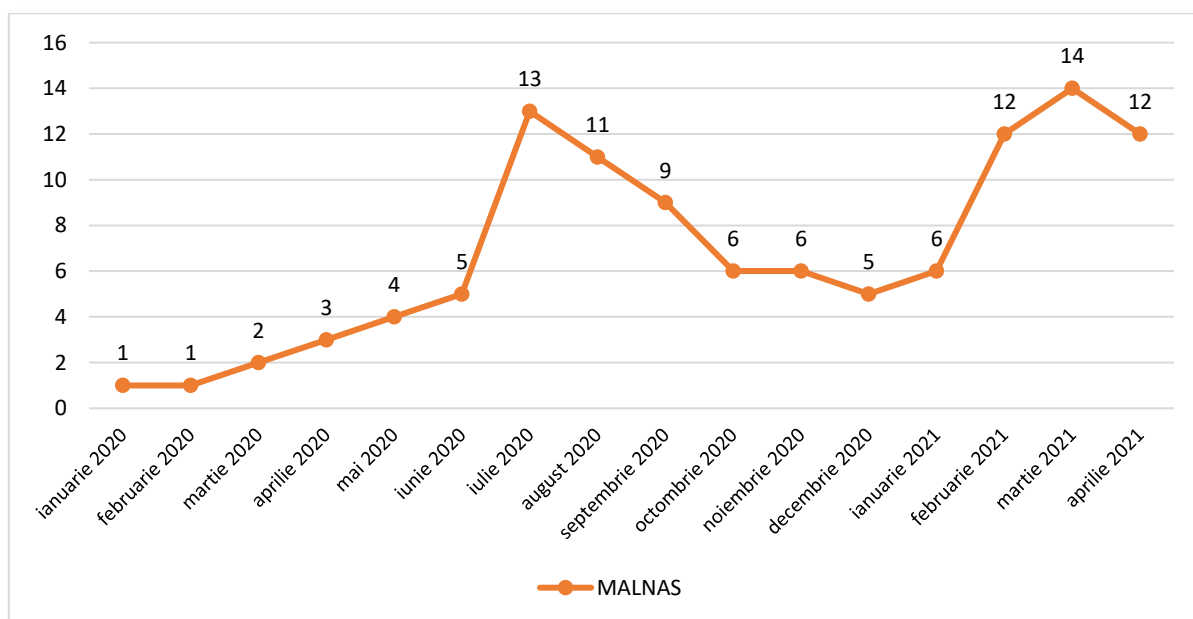
Grafic nr. 60: Evoluția numărului șomerilor (pe o mie de locuitori) în comuna Malnaș în comparație cu comunele din județul Covasna, în perioada 2010-2019

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS și AJOFM CV

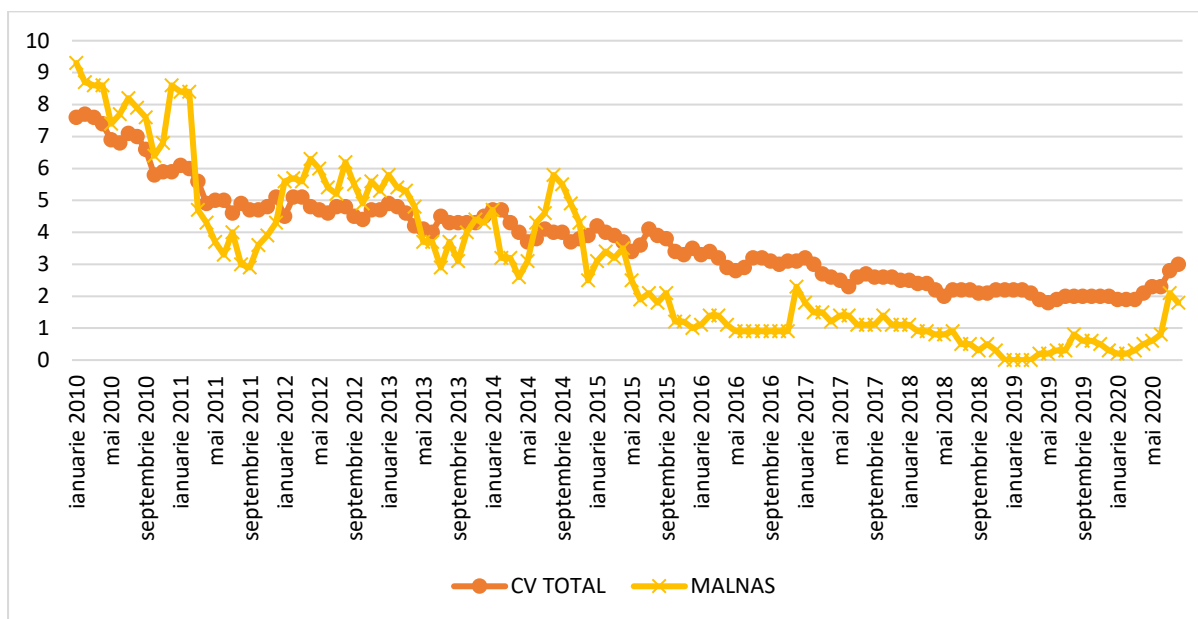
Se observă că din cauza presiunii pe economie a pandemiei COVID-19 în anul 2020 a crescut numărul șomerilor cu 12 de persoane, de la 1 la 12.

Grafic nr. 61: Evoluția numărului șomerilor în comuna Malnaș, în perioada ian. 2020 și apr. 2021

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS și AJOFM CV

Grafic nr. 62: Ponderea (%) șomerilor înregistrați la sfârșitul lunii în totalul resurselor de munca în Malnaș în comparație cu județul Covasna, în perioada 2010-2020

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS și AJOFM CV

Subliniem că datele referitoare la numărul șomerilor se referă la numărul șomerilor înregistrați în sistem și nu include numărul celor care nu au fost angajați deloc, au efectuat activitate sezonieră (în străinătate) sau lucrează la negru.

Ponderea șomerilor înregistrați este 1,8% din populația în vârstă de muncă. Pe lângă latura materială, șomajul mai are și o dimensiune psihologică de unde decurg numeroase alte riscuri: creșterea numărului de divorțuri, a criminalității, a sinuciderilor, etc., fenomene în creștere. Alcoolismul și criminalitatea, mai ales criminalitatea economică, sunt și ele fenomene de risc care s-au amplificat în ultimul timp pe fondul evenimentelor negative din sfera economică.

5.4. Managementul administrației publice locale

5.4.1. Bugetul local

Evoluția bugetului local a fost analizat pe baza datelor existente pentru perioada 2011-2019. Sursa datelor privind veniturile administrațiilor locale sunt fișierele de date publicate pe site-ul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației. Veniturile obținute din taxe și impozite și veniturile obținute din surse locale reprezintă veniturile comunei. Veniturile din TVA, redistribuirea impozitului pe venit, subvenții și alte surse au fost incluse în veniturile redistribuite. Fondurile Uniunii Europene au fost prezentate ca un element separat din 2011, înainte de a fi clasificate drept alte venituri. Venitul pe cap de locuitor a fost calculat pe baza populației permanente înregistrate la recensământul din 2011.

Tabel nr. 22: Bugetul comunei Malnaș între 2011 și 2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Venit total (mii lei)	1 631	1 799	1 613	2 230	2 481	1 967	2 171	1 376	4 027
Raport venit propriu (%)	36,4%	38,3%	30,1%	23,5%	21,3%	31,0%	27,9%	38,2%	48,5%
Raport de venit distribuit (%)	63,6%	61,7%	69,9%	76,5%	78,7%	69,0%	72,1%	61,8%	51,5%
Raportul Fondurilor Uniunii Europene (%)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Venit total pe cap de locuitor (lei)	1 501	1 655	1 484	2 052	2 282	1 810	1 998	1 265	3 705
Venit propriu pe cap de locuitor (lei)	546	634	446	482	485	561	557	484	1 799

Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

5.4.2. Proiecte de dezvoltare

Proiecte PNDR în comuna Malnaș, 2014-2020

Nr.	Măsura	Obiect	Valoare cerere de finanțare (EURO)
1.	programul LEADER, SM 19.2	Dotarea Compartimentului Administrativ-Gospodăresc al Primăriei Comunei Malnaș, Județul Covasna	49.875 EURO

Proiecte PNDL II în comuna Malnaș, 2014-2020

Nr.	Obiect	Valoare cerere de finanțare (RON)
1.	Modernizare strada Felszeg din localitatea Malnaș, comuna Malnaș	1,039,323.73 RON

6. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT este una dintre instrumentele cele mai eficiente utilizate pentru analiza poziției strategice de ansamblu a unei unități administrativ teritoriale și al mediului acesteia. Analiza SWOT se bazează pe gruparea concluziilor: caracteristicile localității sau a unității teritoriale vizate se analizează luând în considerare cei trei piloni ai dezvoltării: domeniul economiei, cel social și de mediu. Scopul grupării punctelor tari, punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor este identificarea acelor strategii de bază, prin care utilizarea resurselor și facilităților unei localități se poate optimiza, respectiv punctele slabe și pericolele externe pot fi minimalizate. Prin analiza SWOT putem evalua eficient potențialul intern, limitele, oportunitățile și amenințările din mediul extern. Prin intermediul acestui instrument putem examina toți factorii interni și externi care influențează dezvoltarea, succesul **comunei Malnaș**. În tabelul de mai jos am realizat o analiză a **punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor** luând în calcul și cele trei mari domenii, **economie, societate și mediu**. În fundamentarea viziunii de viitor rezultatele astfel obținute ne vor ajuta la alegerea strategiei de dezvoltare, a obiectivelor și priorităților de dezvoltare și vor sta la baza formulării măsurilor de intervenție în domeniile amintite în vederea unei dezvoltări echilibrate.

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
Infrastructura – Mediu			
• Drumul principal ce traversează comuna - E578 – este foarte bună • Sistem de colectare a deșeurilor • Sistemul de canalizare este construit (cu excepția localității Valea Zălanului) • Cămine culturale (3) • Acoperire bună de internet • Situl Natura 2000 Munții Bodoc-Baraolt și ROSCI0329 Oltul Superior • Teritoriul comunei Malnaș este foarte bogat în rezerve de andezit și zăcămintele de nisip și pietriș • Comuna este bogată de izvoare de ape minerale și izvoare cu valori curative, datorită apelor cu mineralizație ridicată • Condiții peisagistice favorabile • Faună sălbatică bogată • Păduri valoroase din punct de vedere a calității mediului • Infrastructură educațională	• Sistemul de apă nu este corespunzător • Curse de autobuze nu satisfac nevoile de transport • Nu există trotuar • Situația precară a drumurilor forestiere • Drumuri de exploatare necorespunzătoare • Lipsa terenurilor de joacă în spațiile publice • Lipsa pistelor pentru biciclete micro-regionale • Lipsa locurilor de cazare • Lipsurile colectării selective a gunoierului • Lipsa stațiilor de autobuze amenajate • Poluarea a apei și depozitarea neautorizată de deșeuri • Rețea de energie electrică necesită renovare/modernizare • Necesită renovare, modernizare, și dotare cu echipamente a clădirilor publice locale • Mentalitate populației neresponsabilă față de mediu • Deranjarea habitatului faunei și florei protejate	• Surse de finanțare accesibile pentru extinderea/finalizarea rețelei de apă și canalizare (în localitatea Valea Zălanului) • Atitudinea ecologică și schimbarea opiniei publice datorită programelor educaționale • Dezvoltarea turismului atrage atenția asupra protecției valorilor naturale și de mediu • Cooperare între composesoritate, gospodări pentru stoparea poluării și a pagubelor cauzate de animalele sălbatice • Sustenabilitatea agriculturii tradiționale, ecologice • Utilizarea resurselor energetice regenerabile • Posibilități de finanțare a proiectelor de mediu	• Riscuri naturale, inundații, alunecări de teren, eroziune • Pagube cauzate de sălbăticiuni în agricultură • Poluarea terenurilor agricole din cauza lipsurilor în depozitarea deșeurilor și din cauza poluării • Poluarea locală a solului • Degradarea biodiversității prin suprapășunat și defrișări • Risc biotic și epizootic • Pericolul extinderii incendiilor în urma arderii miriștilor, distrugerea habitatelor de viețuitoare terestre • Poluarea apelor de suprafață și subterane • Lipsa fondurilor necesare inițierii și/sau finalizării unor lucrări de infrastructură • Decalarea programelor de reabilitare a infrastructurii

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
Societate – Cultura			
• Migrația definitivă pozitivă • Evenimente locale (Festivalul Vânătoresc) • Există ONG-uri active în diferite domenii specifice • Tradiții și activități populare specifice • Cămine culturale • Bună colaborare între școală-administrație publică locală și biserică • Există monumente istorice • Cadre didactice cu pregătire profesională • Muzeul Satului Valea Zălanului • Cabinet medical (fără medic) • Serviciile medicale de urgență sunt la o distanță relativ mică • Integrarea echipamentelor digitale în educație (achiziționare tablete, laptopuri etc.)	• Scăderea populației • Îmbătrânire lentă • Schimbarea demografică naturală negativă • Lipsa asistenței medicale, servicii precare • Migrarea tinerilor • Lipsa materialelor didactice moderne • Numărul înalt al navetiștilor intelectuali la nivelul comunei • Pasivitatea membrilor comunității în problemele de interes comunitar • Sărăcia programelor culturale și a posibilităților de distracție și petrecere a timpului liber pentru tineri • Lipsa prevenției sociale instituționale • Instituții de sănătate necesită modernizare și dotare • Lipsă creșe și grădinițe cu program prelungit • Facilități sportive limitate • Lipsa vieții sportive organizate	• Sprijinirea căminului cultural • Clădiri care pot fi utilizate în scopuri comunitare (după modernizare) • Dezvoltarea parteneriatelor între actorii locali: administrația publică locală, ONG-uri culturale, grupuri informale, biserici și IMM-uri • Atragere de fonduri pentru înființarea și extinderea instituțiilor sociale • Atragere de fonduri pentru evenimente culturale • Relații extinse cu comune înfrățite • Posibilități de finanțare europeană și guvernamentală pentru organizarea de cursuri profesionale pentru tineri, femei, șomeri, persoane de peste 50 de ani, persoane cu dizabilități și populația rromă • Surse de finanțare în vederea sprijinirii programelor extrașcolare • Dezvoltarea infrastructurii sportive	• Îmbătrânirea în continuare a populației • Creșterea dependenței demografice în rândul vârstnicilor • Migrarea tinerilor și a forței de muncă cu calificare superioară din comuna către mediul urban • Slăbirea coeziunii comunitare, înstrăinarea • Dispariția meșteșugurilor tradiționale • Restrângerea resurselor de finanțare • Incapacitatea instituțiilor locale de învățământ din cauza schimbărilor din reglementărilor naționale • Deteriorarea situației medicale generale din cauza lipsei programelor de prevenție naționale • Deteriorarea siguranței publice • Probleme de integrarea ale locuitorilor noi • Marginalizarea populației vârstnice și bolnave, singurătate și neputință • Conflicte sociale cauzată de o pandemie

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
Economie – Agricultură – Turism			
• Apropierea comunei Malnaș de municipiul Sfântu Gheorghe (18 km) • Suprafețe întinse favorabile agriculturii animaliere • Multe valori naturale, posibilități de dezvoltare turistică • Un procent de 49% din suprafața agricolă a comunei este acoperită de pășuni • Păduri și pășuni întinse • Păduri bogate în animale sălbatice de valoare • Rata scăzută a șomajului în comuna • Principală atracție a comunei este reprezentată de casele oaspeți ale Prințului Charles de Wales, care atrage atât turiști români, cât și turiști străini	• În prezent, stațiunea balneoclimaterică Malnaș-Băi este abandonată, iar turismul din zonă nu este valorificat • Lipsa structurilor de susținere a întreprinderilor, programe de promovare, de informare • Migrarea forței de muncă calificată • Valorificarea îngreunată a produselor agricole primare • Inexistența prelucrării produselor agricole primare • Lipsa produselor locale • Nu sunt asigurate condițiile infrastructurii de bază necesare atragerii întreprinderilor • Oferta forței de muncă nu este diversificată conform cerințelor, lipsește forța de muncă calificată • Multe mici, familiale nu dispun de personalitate juridică, ceea ce face dificilă exploatarea posibilităților oferite de programele de finanțare • Lipsa cooperativelor • Lipsa capacității de prelucrare și depozitare • Caracterul neorganizat al turismului • Existența unui procent de 4,3% de terenuri degradate și neproductive	• Surse de finanțare UE și de Guvernul României pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor • Organizarea cursurilor de calificare, recalificare și de specializare pentru localnici, în scopul pregătirii și adaptării la condițiile cerute de piața muncii • Surse de finanțare pentru asociații agricole (cooperative) • Creșterea cererii de produse bio provenite din agricultura ecologică • Surse de finanțare pentru modernizarea fermelor • Creșterea surselor de finanțare pentru programele de susținere a întreprinderilor • Creșterea cererii pentru turismul în natură • Potențial în ecoturism, agroturism, turism sportiv (vânatul) • Accesarea fondurilor europene (FEADR, POR) și naționale pentru dezvoltarea agriculturii, industriei, economiei și a serviciilor locale, turismului • Construirea aeroportului din Brașov-Ghimbav	• Schimbări dezavantajoase pentru afaceri în legislația națională și europeană • Lipsurile sistemului educațional profesional • Migrarea forței de muncă calificată • Nu este adecvată completarea forței de muncă • Termen lung de execuție a proiectelor UE • Lipsa cooperării regionale în turism • Tinerii cu diplome nu se mai întorc în comuna • Pagube cauzate de animalele sălbatice în agricultură • Apariția unor evenimente economice, politice care afectează posibilitatea accesării unor fonduri europene, comunitare • Încălzirea globală, amenințare în special pentru agricultură • Criza economică globală

7. VIZIUNEA STRATEGICĂ 2027

Una dintre etapele definitorii ale planificării strategice este crearea imaginii de viitor, care chiar și față de celelalte etape ale planificării presupune o și mai strânsă, intensă cooperare cu comunitatea locală. Aici rolul specialistului desemnat pentru coordonarea procesului de planificare se reduce la sprijinirea articulării imaginilor de viitor așteptate (individuale, organizaționale și la nivel local) și la apropierea imaginilor de viitor care arată spre direcții opuse. După toate acestea urmează evidențierea și sistematizarea elementelor comune, pentru a asigura susținerea socială a imaginii de viitor sintetizate. Acestea sunt în mare sarcini tehnice și de metodologie de planificare, din punct de vedere al conținutului, în stabilirea imaginii de viitor rolul principal revine populației locale.

Imaginea de viitor al comunei Malnaș constituie viziunea proprie a comunității locale, o situație ideală dorită pe care comunitatea dorește să o atingă până la sfârșitul perioadei cuprinse în strategie, respectiv 2021-2027. Nivelul de dezvoltare și funcționalitatea localităților depinde de o serie de caracteristici obiective și subiective, pe baza cărora poate fi evaluată situația existentă din privința locuitorilor, turiștilor sau investitorilor. Dezvoltarea armonioasă și echilibrată a acestor atribute și asigurarea funcționării acestora reprezintă principala preocupare a conducerii localității:

Menținerea și atragerea populației: Funcția de bază a localităților reprezintă asigurarea unui mediu de viață confortabil, sănătos și sigur (siguranța valorilor și siguranță socială). Tendința demografică generală caracteristică localităților în zilele noastre este îmbătrânirea populației locale și migrarea temporară sau permanentă a tinerilor. Viziunea de viitor formulată în strategie ne oferă o imagine în care tinerii pot dobândi competențele necesare, se pot afirma în localitate și au condițiile necesare întemeierii unei familii. În această privință este esențială existența infrastructurii tehnice moderne, sistemul de servicii, educația performantă, serviciile adresate locuitorilor, viață comunitară și culturală activă și de calitate, precum și locuri de muncă care asigură un venit decent.

Localitatea care oferă un trai decent: Dimensiunea competitivității poate fi interpretată ca fiind totalitatea competențelor existente în localitate. Din aceasta face parte pe lângă deservirea populației și asigurarea condițiilor necesare bunăstării economice în vederea asigurării unui nivel de trai acceptabil. Acesta din urmă ajută atât la mobilizarea investitorilor în infrastructură, cât și la dezvoltarea/accelerarea serviciilor financiare și administrative ale acestora. Este nevoie de crearea unui mediu care vine în sprijinul antreprenorilor, care înțelege și acceptă ambițiile individuale și valorifică energiile provenite din acestea, de care va profita întreaga comunitate.

Viabilitatea comunitară: Alături de mediul fizic și competitivitatea economică mai există și un al treilea factor care influențează calitatea vieții, și anume viața comunitară, experiența spirituală, calitatea relațiilor interumane. În imaginea de viitor întâlnim idealul unei comunități cu identitate locală puternică, care respectă tradițiile și în care se integrează fără problemă populația stabilită în comună, care are o viață culturală activă, își asumă solidaritatea față de semenii, cooperantă și capabilă să gestioneze problemele de comunitate.

Eco-sustenabilitate: Mediul natural intact reprezintă unica caracteristică competitivă a localităților din zonele rurale din România la nivel European. Sacrificarea acestui potențial în vederea obținerii avantajelor din prezent reprezintă un atentat împotriva generațiilor viitoare. Astfel trebuie să gestionăm cu responsabilitate patrimoniul natural existent, iar exploatarea acestor resurse trebuie realizată cu respectarea principiului proporționalității. În acest sens în viziunea de viitor a localității protejarea activă a mediului natural și valorificarea durabilă a acestuia trebuie să asigure cadrul dezvoltării.

În ceea ce privește calitatea vieții, pe lângă existența unei viziuni privind dezvoltarea clară, coerentă și vizibilă, la fel de importantă este și capacitatea de funcționare a unei comunități, mediul fizic și spiritual, care să stimuleze activitatea comunitară și spiritul antreprenorial. O viziunea privind dezvoltarea bine formulată și bazată pe consens, poate reprezenta o direcție de acțiune pentru toate instituțiile și persoanele fizice care influențează viața comunității respective.

Viziunea privind dezvoltarea unei localități este, deci, acea stare idealizată, care se hrănește din trăirea situației actuale, și care aproape în cazul tuturor localităților abordează așteptări asemănătoare în legătură cu localitatea, ca mediu de viață în ceea ce privește viitorul. Din cauza așteptărilor multifuncționale față de localități, din zilele noastre, o localitate trebuie să asigure un mediu de viață de calitate, curat și inspirator, pe lângă faptul că trebuie să asigure existența unei comunități și o posibilități de dezvoltare și creștere pentru generațiile următoare.

Având în vedere cele de mai sus și luând în considerare imaginea de viață și ideile localnicilor, imaginea de viitor până în anul 2027 a comunei Malnaș poate fi rezumat astfel:

Comuna Malnaș, în anul 2027 va fi o comună cu o infrastructură rutieră și tehnico-edilitară bine dezvoltată, întreținută permanent, agenții economici producând valoare adăugată mare, iar turismul va intra pe o cale de relansare totală. Toate acestea vor avea o contribuție semnificativă asupra apariției de noi întreprinderi și locuri de muncă, și implicit asupra dezvoltării calității vieții locale, Malnaș devenind o comună cu o vitalitate ridicată.

DG CONSULTING

8. OBIECTIVELE STRATEGICE

Imaginea de viitor al strategiei aduce la lumină acele condiții sociale, economice și de mediu, spre care comunitatea locală dorește să se miște la momentul elaborării strategiei. În această abordare noțiunea de dezvoltare nu înseamnă altceva, decât distanța măsurată de la condiția actuală, apropierea de starea dorită unde se dorește să se ajungă. Această apropiere devine posibilă prin formularea obiectivelor de dezvoltare și a axelor prioritare.

Obiectivele de dezvoltare pe termen mediu a comunei Malnaș organizează într-un sistem integrat gestionarea acelor probleme și valorificarea acelor posibilități, care au ieșit la suprafață în cadrul analizei situației localității. Toate obiectivele arată spre viitor, pot fi percepute ca câte un nivel al imaginii de viitor multidimensionale. Pe baza obiectivelor este ușor de planificat direcția dezvoltării și devin identificabile acele domenii, care necesită atenție sporită.

Obiectivele se bazează pe nevoile locale, dar totodată respectă direcțiile de dezvoltare teritoriale și politice de nivel mai înalt. Procesul de planificare respectă totodată politica de dezvoltare a Uniunii Europene, totodată recomandările formulate în privința adoptării acesteia la nivel național. O rețea de obiective care este în armonie cu cele de mai sus este important nu numai în privința armoniei dintre nivelele teritoriale și coerenței politicilor de dezvoltare, dar și în vederea succesului strategiei și în privința surselor de finanțare atrase.

Obiectivele de dezvoltare ale localității Malnaș până în anul 2027 sunt următoarele:

- **01** - Îmbunătățirea calității vieții și a confortului populației locale prin dezvoltarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de bază și a serviciilor de utilități publice accesibile și de înaltă calitate
- **02** - Creșterea viabilității comunei Malnaș, prin dezvoltarea și diversificarea economiei locale bazată pe consolidarea întreprinderilor locale și atragerea de investitori;
- **03** - Dezvoltarea solidarității comunitare și a coeziunii sociale prin asigurarea unei oferte socio-culturale și sanitare care garantează buna funcționare pe termen lung a comunității locale
- **04** - Asigurarea comunității și mediului de afaceri local a unor servicii moderne și eficiente de către administrația publică locală
- **05** - Dezvoltarea sectorului turistic pentru a reobține statutul de stațiune turistică de renume național;

9. AXELE PRIORITARE ALE STRATEGIEI

Scopul priorităților de dezvoltare este dublă. Pe de o parte dintre temele și domeniile care vor fi dezvoltate sunt accentuate acelea, cu ajutorul cărora decalajul dintre situația prezentă și starea dorită să fie redus într-un mod cât mai eficient, pe de altă parte asigură baza pentru măsurile/proiectele de dezvoltare care au efect unul asupra celuilalt.

Analiza situației identifică prioritățile pe care comunitatea locală le consideră cele mai importante de dezvoltat. Acestea sunt problemele principale, și punctele tari care nu sunt valorificate: Lacunele în materie de infrastructură (apă, drum comunal), lipsa serviciilor locale, în special în domeniul sănătății, dezorganizarea drepturilor de proprietate, zona neorganizată (lipsa unui PUZ), curățenie (deșeuri), starea mediului natural, lipsa evenimente culturale, facilități de divertisment și petrecere a timpului liber (sport, cultură), starea instituțiilor învățământ, subdezvoltarea turismului.

Prioritățile stimulează alocarea de fonduri potrivite nu numai la nivelul administrației publice ci și la nivelul întregii comune, capacitând multitudinea de resurse (materiale, umane, organizaționale), sprijinind astfel realizarea strategiei.

Domeniile de intervenție a **comunei Malnaș** sunt următoarele:

- 1. DI 1: Dezvoltarea infrastructurii de bază și a serviciilor comunitare de utilități publice**
- 2. DI 2: Asigurarea condițiilor necesare dezvoltării coeziunii comunitare**
- 3. DI 3: Dezvoltarea economiei locale și a mediului de afaceri din comuna Malnaș**

În cele ce urmează transformăm aceste priorități în domenii de intervenție prin formularea unui set de măsuri care cuprind intervenții, activități respectiv proiecte de dezvoltare.

9.1. Domeniul de intervenție 1: Dezvoltarea infrastructurii de bază și a serviciilor comunitare de utilități publice

În comuna Malnaș, în perioada dintre 2021-2027, domeniul infrastructurii de bază și al utilităților publice va fi tratat cu prioritate, deoarece în aceste domenii sunt necesare numeroase intervenții pentru a asigura condiții de trai și o calitate a vieții corespunzătoare pentru locuitorii comunei. Un alt motiv ce justifică modernizarea și extinderea infrastructurii este reprezentat de dezvoltarea economiei locale, și a turismului ca ramură economică cu potențial ridicat, domenii a căror expansiune nu se poate realiza fără o infrastructură locală modernă și accesibilă.

Obiectivul acestui domeniu de intervenție este ca Malnaș să devină până în anul 2027 o comună care asigură serviciile necesare fiecărei gospodării și să se înființeze un mediu fizic care să asigure viabilitatea comunei, totodată să se creeze serviciile de utilități publice care să răspundă la nevoile și exigențele locuitorilor.

În ultima perioadă au fost inițiați pașii necesari pentru a putea începe un proces de modernizare, au fost elaborate documentațiile tehnico-economice pentru modernizarea străzilor locale, a fost construit sistemul de alimentare cu apă și rețeaua de canalizare, care însă funcționează cu probleme.

Astfel, în perioada de planificare 2021-2027, intervențiile formulate în cadrul acestei axe prioritare sprijină în mod general investițiile infrastructurale începute, proiectele de utilități publice, continuarea și extinderea activităților, totodată prin Programele Operaționale și prin Programul Național de Dezvoltare Rurală de tranzit, Programul Național Strategic și programul Național de Relansare și Reziliență (care sprijină realizarea investițiilor și dezvoltărilor în zonele rurale) vor putea fi finanțate noi intervenții. În cadrul acestui domeniu de intervenție se regăsesc așadar investiții precum modernizarea străzilor în localitățile Malnaș și Malnaș Băi, construirea rețelei de distribuție de gaze naturale în parteneriat cu localitățile din apropiere, funcționarea eficientă a sistemului de apă și canalizare, modernizarea stației de epurare, realizarea lucrărilor de protecție împotriva inundațiilor, dezvoltarea rețelelor de telefonie, internet, servicii și activități de menținere în curățenie a localităților și program de relansare a turismului din Malnaș prin modernizarea infrastructurii turistice.

Unele dintre activitățile și măsurile cuprinse în strategie vor trece ca interval de realizare peste perioada de programare 2027, însă ele trebuie inițiate în această perioadă, deoarece toate cele cuprinse în acest document strategic reprezintă voința și așteptările comunității locale.

9.1.1. Măsura 1.1 Dezvoltarea, întreținerea și modernizarea infrastructurii rutiere	
Scopul măsurii	Măsura are ca scop reabilitarea infrastructurii rutiere, totalizând intervențiile legate de drumurile, străzile locale, trotuarele, șanțurile și drumurile forestiere și de exploatare agricolă. Modernizarea infrastructurii rutiere se extinde asupra fiecărei localități componente a comunei Malnaș.
Obiective conexe	O1 - Îmbunătățirea calității vieții și a confortului populației locale prin dezvoltarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de bază și a serviciilor de utilități publice accesibile și de înaltă calitate
Descriere	Asigurarea accesului la o infrastructură rutieră modernă pe care se realizează traficul auto, pietonal și ciclist în condiții de maximă siguranță este o condiție de bază pentru comunitatea locală, aceasta având o influență majoră asupra calității vieții și condițiilor de trai ale populației și își pun amprenta și pe accesibilitatea și atractivitatea comunei. Comuna Malnaș, a realizat studiu de fezabilitate și a identificat 13 străzi în localitățile Malnaș și Malnaș Băi, care necesită reabilitare cu o lungime totală de 788 m. Prin modernizarea acestor sectoare de drum, străzi populația locală va avea acces la drumurile naționale DN 12 (E578), DJ 122 B, DC 44 și la rețeaua de drumuri din comună. Prin realizarea lucrărilor de modernizare se va contribui la creșterea capacității portante a drumurilor, la creșterea capacității de circulație în condiții de siguranță. Așa cum am menționat și în cadrul descrierii domeniului, modernizarea drumurilor va contribui și la dezvoltarea activităților economice, turistice și va avea efecte și asupra pieței imobiliare locale și la atragerea de investiții externe. Simultan cu modernizarea drumurilor se va realiza și amenajarea trotuarelor, șanțurilor în așa fel încât să asigure condiții optime de trafic pietonal și protecție împotriva inundațiilor. Măsura așadar în primul rând vine în sprijinul modernizării drumurilor comunale din Malnaș, dar susține și reabilitarea drumurilor de exploatare agricolă și forestieră și realizarea de trotuare și piste de biciclete pentru a facilita traficul pietonal și ciclist.

Proiecte

→ **Modernizarea străzilor locale** – Modernizarea integrală a străzilor locale, care cuprinde aproximativ 4,8 km de străzi. Modernizarea drumurilor va cuprinde următoarele strazi:

- Strada Pădurii
- Strada Morii
- Strada Penei
- Strada Bisericii
- Strada Pârâului
- Strada Mică
- Strada Sport
- Strada Dealu
- Strada Izvorului
- Strada Cimitirului
- Strada Borviz
- Strada Bisericii
- Strada Mică

Pentru modernizarea acestor străzi există studiu de fezabilitate pe baza căruia trebuie elaborate proiecte de finanțare și depuse în cadrul programelor de finanțare ale Companiei Naționale de Investiții, în PNRR și în viitorul Program Național Strategic.

→ **Modernizarea drumul comunal DC44** – Modernizarea integrală a drumului comunal DC 44 care leaga Valea Zălanului de Malnas Băi, și care cuprinde aproximativ 10,6 km.

→ **Construire rută de ocolire:** Comuna este traversată de drumul E578, motiv pentru care în interiorul satului Malnaș se înregistrează un trafic intens. În limita posibilităților se necesită pe termen lung construirea unei rute de ocolire a comunei, pentru a prelua traficul din interiorul localității, a crește siguranța cetățenilor locali și a diminua numărul de accidente, scăderea emisiilor poluante și îmbunătățirii condițiilor de viață ale locuitorilor din Malnaș.

→ **Modernizarea drumurilor de exploatație agricolă și forestieră:** În scopul facilitării accesului la proprietățile agricole și forestiere este necesar să fie modernizate drumurile de exploatație. Reabilitarea acestor drumuri oferă noi oportunități în afară de obiectivul principal de acces la proprietăți, putând deveni o reală alternativă și pentru dezvoltarea turismului și al posibilităților de sport, putând fi valorificate în scopuri turistic, de mișcare pe jos sau cu bicicleta.

	→ Construire de trotuare și șanțuri, protecția împotriva inundațiilor: Construirea trotuarelor este prioritară de-a lungul Drumului European E578, dar și pe toate sectoarele de drumuri care vor fi modernizate. În scopul creșterii siguranței circulației trebuie construite trotuare de-a lungul drumurilor locale. Pentru protecția împotriva inundațiilor se necesită lucrări de amenajare a albiei pâraielor în localitatea Valea Zălanului, construire șanțuri în localitatea Malnaș Băi. → Construire pistă de biciclete: Odată cu amenajarea trotuarelor se propune și construirea pistei de biciclete, în scopul dezvoltării posibilităților de circulație în interiorul comunei.
Parteneriat	• Administrația Publică Locală • GAL Alutus • Consiliul Județean Covasna • Administrația Drumurilor Naționale • Compania Națională de Investiții
Rezultate așteptate	Implementarea activităților și proiectelor cuprinse în cadrul măsurii vor avea o influență pozitivă asupra procesului de modernizare a comunei, contribuind la creșterea gradului de confort și calitatea vieții populației locale, vor crea condițiile circulației auto, pietonale și cicliste în condiții moderne, eficiente și de siguranță, totodată vor deschide noi oportunități pentru sectorul agricol pentru turism dar și pentru posibilitățile de sport. Se vor realiza acele investiții care vor proteja comuna de inundații și pe termen lung, prin construirea drumului de ocolire comuna va deveni una viabilă, verde, și datorită activităților de reabilitare va avea o capacitate crescută de atragere de investitori.
Indicatori de rezultat	• Lungimea drumurilor asfaltate, modernizate • Lungimea drumurilor întreținute • Drumuri agricole și forestiere reabilite • Lungimea trotuarelor amenajate • Lungimea rutei de ocolire • Numărul activităților de protecție și prevenție în domeniul inundațiilor • Pistă de biciclete construită, lungimea pistei de biciclete • Scăderea a accidentelor

9.1.2. Măsura 1.2 Asigurarea serviciilor comunitare de utilități publice (apă, canalizare, iluminat public, gaz, electricitate) moderne și accesibile

Scopul măsurii	Scopul măsurii este de a contribui la asigurarea unor servicii de utilități publice moderne pentru locuitorii din Malnaș, prin predarea funcționării sistemului de apă și canalizare, modernizarea stației de epurare, extinderea rețelei către localitatea Valea Zălanului, construirea rețelei de alimentare cu gaze naturale, întreținerea rețelei de alimentare cu energie electrică și a sistemului de iluminat public, dezvoltarea rețelelor de telefonie mobilă și internet.
Obiective conexe	O1 - Îmbunătățirea calității vieții și a confortului populației locale prin dezvoltarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de bază și a serviciilor de utilități publice accesibile și de înaltă calitate
Descriere	Deși în comuna Malnaș, în localitățile Malnaș și Malnaș Băi a fost construit rețeaua de alimentare cu apă potabilă și de canalizare, aceasta funcționează greoi, deoarece nu este predată unui operator regional, iar comuna nu dispune de personal care să poată asigura funcționarea eficientă a rețelelor. La nivelul localității Valea Zălanului aceste rețele nu există, iar una dintre principalele investiții din anii viitori va fi legată de construirea rețelei de alimentare cu gaze naturale în scopul diminuării costurilor de termoficare a locuințelor și a instituțiilor publice. Am aflat pe parcursul activităților de teren, că acoperirea, semnalul rețelelor de telefonie mobilă și serviciile de internet sunt slab dezvoltate, astfel măsura face referire și la aceste rețele. Pentru creșterea calității de viață și îmbunătățirea sănătății publice, în perioada următoare se necesită ca investiția ce vizează rețeaua de apă și canalizare să devină mult mai eficientă, eradicând problemele de funcționare prin predarea rețelei operatorului regional Aquacov cât mai urgent, iar gospodăriile locale să fie racordate într-o proporție cât mai ridicată. Măsura vizează și întreținerea și modernizarea permanentă a rețelei de iluminat public, modernizarea și extinderea rețelei electrice în scopul creșterii capacității acestora și înlăturarea problemelor de alimentare. prin aceste proiecte și activități Malnaș va deveni o comună modernă, în care este asigurat accesul fiecărei gospodării la infrastructură, la serviciile comunitare de utilități publice, iar după finalizarea celor cuprinse în cadrul măsurii la nivelul comunei toate problemele legate de domeniul infrastructurii de bază vor fi soluționate.

Proiecte

- **Creșterea eficienței rețelei de apă și canalizare:** Prin intermediul fondurilor guvernamentale în localitățile Malnaș și Malnaș Băi s-a dezvoltat sistemul de alimentare cu apă și rețeaua de canalizare, care însă momentan funcționează greoi din lipsa de specialiști și a resurselor umane pentru întreținerea rețelelor. Aceste rețele pot fi puse în funcțiune în mod eficient prin predarea operării către un operator regional. Operarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare pentru întreaga infrastructură se va face în conformitate cu modalitățile de încredințare a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, prevăzute de Legea 51/2006 și Legea 241/2006 și în termenele prevăzute de aceste acte normative, luând în considerație calitatea serviciului de operare în raport cu un tarif acceptabil pentru consumatorul final.
- **Modernizarea și creșterea capacității stației de epurare:** Se necesită dezvoltarea capacității stației de epurare a apei, deoarece capacitatea acesteia nu este corespunzătoare. Totodată sunt necesare și lucrări de modernizare, în scopul atingerii parametrilor optimi, care momentan nu sunt îndepliniți.
- **Construire rețea de alimentare cu apă și canalizare în localitatea Valea Zălanului:** În această localitate nu este construit sistemul de apă și canalizare. Există inițiative conform cărora în parteneriat cu Fundația Kalnoky se vor realiza documentațiile necesare și prin atragerea unor sponsori se va construi acest sistem. Trebuie identificate oportunitățile realizării unui parteneriat public-privat, pentru a asigura acces la sistemul de apă și canalizare pentru locuitori și pentru a putea fi dezvoltat mai departe turismul în această localitate.
- **Întreținerea și modernizarea rețelei de iluminat public:** În momentul de față, rețeaua de iluminat public este modernizată. În cazul rețelei existente, se necesită întreținerea permanentă, iar la finele perioadei de planificare, modernizarea acesteia.
- **Dezvoltarea rețelelor de telefonie mobilă și internet:** În parteneriat cu furnizorii de servicii de telefonie mobilă și internet trebuie să se dezvolte această infrastructură, deoarece semnalul este slab pe întreg teritoriul comunei. Investiția se va realiza de către furnizori, autoritatea publică locală poate identifica și pune la dispoziție operatorilor terenurilor necesare pentru amplasarea antenelor.

	→ Modernizarea și dezvoltarea rețelei de alimentare cu energie electrică: Rețeaua de alimentare cu energie electrică în comună înregistrează lipsuri de capacitate, care generează probleme de funcționare. În parteneriat cu operatorul de energie electrică se necesită reabilitarea rețelei de alimentare pentru a asigura acces la această rețea pentru gospodăriile locale, dar și pentru a putea fi realizate investiții economice, în dezvoltarea infrastructurii turistice. → Dezvoltarea rețelei de alimentare cu gaze: În acest domeniu au fost realizați primii pași, administrația publică locală în parteneriat cu localitățile din zona Sepsî au solicitat întocmirea unui studiu de fezabilitate pentru această investiție, și având în vedere că această investiție nu poate fi implementată în mod individual sunt începute tratativele necesare depunerii unui proiect în comun cu localitățile din apropiere, pentru a putea asigura numărul de racordări solicitate de finanțatori. Astfel, investiția se poate realiza în parteneriat cu comunele din apropiere din județul Covasna, prin formarea unei Asociații de Dezvoltare Intercomunitară, și depunerea unui proiect comun, prin valorificarea oportunităților de finanțare prin intermediul PNRR și al altor programe identificate în cadrul calendarului surselor de finanțare atașate. Conducta de gaze naturale poate deveni accesibilă prin racordarea sistemului la magistrala care traversează localitatea Micfalău.
Parteneriat	• Administrația Publică Locală • Administrațiile Publice din comunele învecinate din zona Sepsî • Consiliul Județean Covasna • ADI Gaz înființat • Distribuție Energie Electrica Transilvania Sud (Electrica) • Delgaz Grid • AFM • CNI
Rezultate așteptate	Prin realizarea activităților și proiectelor cuprinse în cadrul măsurii se vor soluționa problemele locale în domeniul utilităților publice, sistemul de apă și canalizare fiind administrat de un operator regional care va conduce la diminuarea problemelor de funcționare. Se va moderniza stația de epurare și va funcționa la capacități și parametri corespunzători, se va dezvolta rețeaua edilitară către localitatea Valea Zălanului și se va construi rețeaua de alimentare cu gaz în parteneriatul dintre mai multe

	autorități publice locale. Prin toate aceste investiții comuna Malnaș va deveni una modernă, și va asigura condiții de locuit de bună calitate pentru localnici și va asigura premisele dezvoltării investițiilor. Prin racordarea gospodăriilor la rețelele de apă și canalizare locuitorii comunei vor putea trăi în condiții de igienă și sănătate publică în conformitate cu cerințele secolului XXI, iar prin racordarea la rețeaua de gaze vor scădea costurile de încălzire a gospodăriilor și instituțiilor publice, crescând eficiența energetică pe întreg teritoriul comunei. Rețeaua electrică și sistemul de iluminat public vor fi întreținute și modernizate contribuindu-se la diminuarea costurilor de întreținere, funcționare. Localnicii, instituțiile publice și agenții economici vor avea acces la servicii de telefonie mobilă și acces la internet în conformitate cu cerințele din zilele noastre.
Indicatori de rezultat	• Numărul de racordări la rețeaua de apă și canalizare • Modernizare și extindere stație de epurare • Construire rețea de apă și canalizare în localitatea Valea Zălanului, numărul de racordări • Modernizarea rețelei electrice • raportul preț-calitate al serviciilor, • diminuarea gradului de poluare a mediului, • creșterea nivelului de sănătate publică în rândul localnicilor, • scăderea costurilor de funcționare a rețelei de iluminat, • Rețea de gaze naturale construite și numărul gospodăriilor și instituțiilor racordate • scăderea costurilor de încălzire etc. • Viteza internetului, acoperirea rețelei de telefonie mobilă

9.1.3. Măsura 1.3 Dezvoltarea imaginii comunei, reabilitarea spațiilor și clădirilor publice din Malnaș

Scopul măsurii	Reabilitarea, dezvoltarea și întreținerea spațiilor publice și al clădirilor publice, creșterea gradului de funcționalitate a mediului antropic, înființarea noilor funcții comunitare astfel încât comuna să devină mai atractivă pentru locuitorii săi dar și pentru turiști și investitori.
Obiective conexe	O1 - Îmbunătățirea calității vieții și a confortului populației locale prin dezvoltarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de bază și a serviciilor de utilități publice accesibile și de înaltă calitate
Descriere	Resursele antropice existente în comuna Malnaș nu reprezintă numai clădiri aflate în domeniul public în care generațiile anterioare au investit astfel încât să servească comunitatea locală și să profite din urma acestora, ci reprezintă instrumente de dezvoltare comunitară. Măsurile anterioare au avut menirea de a asigura condiții optime de locuit pentru populația din Malnaș prin acces la infrastructură modernă, prezenta măsură deja se referă la îmbunătățirea, înfrumusețarea imaginii de ansamblu a comunei, și vizează toate acele activități care soluționează menținerea și întreținerea acestor clădiri/spații, precum și dezvoltarea și extinderea acestora, inclusiv dotarea lor. În cadrul acestei intervenții am cuprins și tema siguranței publice, problemelor din domeniul salubrității și protejarea valorilor locale.
Proiecte	→ Înființarea, dezvoltarea spațiilor publice: Este nevoie de înființarea unor spații, suprafețe (scenă în aer liber – Malnaș Băi, spații care sprijină interacțiunea, centre de agrement sau centre multifuncționale în favoarea comunității, terenuri de sport, etc.) care pot fi folosite de comunitatea locală, în care oamenii pot interacționa între ei. Prin amenajarea spațiilor cu mobilier se pot sprijini aceste interacțiuni, iar prin plantarea florilor și copacilor se poate îmbunătăți estetica spațiilor publice. → Amenajarea terenurilor de joacă: Menținerea tinerilor în comuna Malnaș necesită o serie de factori, iar printre nevoile formulate pe parcursul activităților de teren (locuri de muncă, activități de agrement, sport, programe culturale, etc.) se regăsesc și terenurile de joacă amenajate pentru copii. Trebuie stabilite acele locuri din comună care pot adăposti astfel de terenuri de joacă sigure, care vor fi frecventate cu plăcere de mamicile cu copii.

- **Reabilitarea externă și internă a clădirilor publice și al instituțiilor din localitate, eficientizare energetică:** Această activitate prevede reabilitarea, întreținerea și extinderea anumitor funcții a instituțiilor locale, cum ar fi primăria, școlile și grădinițele , reabilitarea integrală a căminelor culturale cultural etc. Pe lângă reabilitarea generală ar fi indicată și îmbunătățirea caracteristicilor de consum energetic (de exemplu: izolație termică, schimbarea ferestrelor și ușilor), precum și al dotărilor interioare.
- **Elaborarea noului plan urbanistic (PUG) și reglementarea construcțiilor:** Comuna Malnaș nu dispune de un nou plan urbanistic general, cel actual datează de pe vremea când Malnaș forma o comună mare împreună cu Micfalău și Bixad. După separarea comunelor în unități administrative distincte nu s-a realizat plan urbanistic pentru Malnaș. Ținând cont de caracterul și importanța acestui document, considerăm importantă introducerea unor reglementări cu privire la formele, dimensiunile și culorile folosite la noile construcții. Pe deasupra în noul PUG trebuie stabilite acele zone de construcție unde pot fi înființate noile spații rezidențiale, delimitarea zonelor industriale și turistice. Realizarea celor de mai sus presupune antrenarea unor specialiști în domeniu. După ce acest document va fi dezbătut de comunitatea locală, și va fi aprobat de consiliul local și va intra în vigoare, primăria locală va avea rolul de a supraveghea respectarea normelor stabilite și impunerea unor sancțiuni pentru cei care nu respectă normele stabilite.
- **Curățenie publică** – Pe parcursul activităților de teren am aflat că în comună există o serie de probleme legate de curățenia generală, de depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor. Aspectul, imaginea comunei în sine este o carte de vizită a localității, astfel inițiativele locale în domeniul turismului nu se pot îndeplini dacă localitatea nu este menținută în curățenie. Se necesită aplicarea legislației în vigoare și sancționarea persoanelor care depozitează în mod ilegal deșeurile menajere. Totodată, periodic în parteneriat cu organizațiile locale și școlile din comună se necesită organizarea de activități de ecologizare, curățire a spațiilor publice, albiilor pâraielor, etc.

Parteneriat	• Administrația Publică Locală • Consiliul Județean Covasna • Școlile locale • Organizații locale • Antreprenori locali • GAL Leader Alutus • CNI
Rezultate așteptate	În urma realizării activităților și proiectelor din cadrul măsurii, comuna va deveni una atractivă, fiind extinse și modernizate spațiile publice actuale, fiind reabilitate clădirile publice, iar prin noul plan urbanistic general imaginea comunei va deveni unitară, atractivă pentru localnici și pentru turiști. Mentalitatea populației locale cu privire la depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor se va schimba și comuna va deveni una frumoasă, atractivă.
Indicatori de rezultat	• Plan urbanistic general realizat și aprobat • Numărul clădirilor publice reabilitate • Numărul locurilor de joacă amenajate • Numărul spațiilor publice modernizate, amenajate • Numărul sancțiunilor aplicate pentru depozitarea ilegală de deșeuri • Numărul acțiunilor de ecologizare

9.2. Domeniul de intervenție 2: Asigurarea condițiilor necesare dezvoltării coeziunii comunitare

Comuna Malnaș este formată din trei sate, trei microcomunități, fiecare cu o identitate aparte. Comuna Malnaș și Malnaș Băi au dimensiuni asemănătoare, cu aproximativ 4-500 locuitori, însă caracterul lor diferă, deoarece stațiunea Malnaș Băi este renumit datorită activității turistice din trecut și apei minerale. Valea Zălanului se situează la o distanță mai mare față de comună și accesibilitatea sa este îngreunată datorită infrastructurii rutiere neadecvate, astfel comunitatea de aici, formată din 100-150 locuitori trăiește izolat față de celelalte sate aparținătoare comunei. Potențialul economic al zonei este destul de redus și nu contribuie la dezvoltarea comunității și cooperării. Nu există fabrică sau altă companie mare care ar putea asigura loc de muncă pentru locuitori, astfel o mare parte a acestora face navetă în reședința de județ sau caută loc de muncă în străinătate. Astfel comunitatea a pășit pe calea destrămării, ceea ce este adâncit și de spiritul individualist al zilelor noastre și lipsa culturii de cooperare.

Mijloacele care stau la dispoziția autorității publice locale sunt limitate, totuși este o cerință să se ocupe cu dezvoltarea comunității, cu asigurarea mijloacelor și spațiilor necesare dezvoltării comunităților acestor localități. Autoritatea publică locală nu poate să acceseze procesele globale și naționale, astfel trebuie să se concentreze asupra reducerii efectelor negative enumerate mai sus și să acorde o atenție sporită nevoilor schimbătoare ale societății, în ceea ce privește viața culturală-comunitară și civilă. Scopul măsurilor cuprinse în intervenție este pe de o parte dezvoltarea infrastructurii culturale-comunitare existente, organizarea programelor culturale și atragerea acestora în comună, iar pe de altă parte înființarea unor noi spații comunitare, unor puncte de întâlnire, care vor contribui la întărirea coeziunii. În vederea creșterii capacității de menținere a populației, este absolut necesară asigurarea permanentă a infrastructurii educaționale, modernizarea echipamentelor folosite și dezvoltarea resurselor umane. Menținerea școlilor în fiecare localitate reprezintă o chestiune strategică, deoarece închiderea acestora ar împinge localitățile într-o spirală cu tendință de coborâre, care ar conduce la desființarea vieții comunitare și al comunității. Școala, grădinița și evenimentele, programele organizate de aceste instituții asigură puncte de întâlnire necesare pentru comunitate.

O altă întrebare strategică de importanță asemănătoare este organizarea serviciilor sanitare locale, asigurarea și extinderea acestor servicii. Din păcate, în momentul de față lipsesc chiar și serviciile de sănătate de bază la nivelul comunei.

Având în vedere cele de mai sus, în cazul localității Malnaș, în perioada de programare care urmează, sarcinile și proiectele pot fi realizate în cadrul următoarelor măsuri: menținerea și dezvoltarea condițiilor necesare activității educaționale și culturale; extinderea gamei programelor de agrement, civile și comunitare; asigurarea și extinderea infrastructurii de sănătate și ale serviciilor aferente.

9.2.1. Măsura 2.1: Servicii de sănătate, sociale și locative

Scopul măsurii	Desființarea condițiilor actuale neadecvate în ceea ce privește sistemul de sănătate și social al micilor comunități din zonă, găsirea unor soluții, astfel încât comuna să asigure condiții locative corespunzătoare atât pentru vârstnici cât și pentru tineri.
Obiective conexe	O3 – Dezvoltarea solidarității comunitare și a coeziunii sociale prin asigurarea unei oferte socio-culturale și sanitare care garantează buna funcționare pe termen lung a comunității locale
Descriere	În comuna Malnaș, în mod asemănător ca și în localitatea Micfalău, serviciile sociale și de sănătate sunt sub orice critică. În vederea soluționării situației existente, cele două comune au încercat să colaboreze în vederea asigurării serviciilor prestate de medicul de familie, însă fără succes. Din această cauză locuitorii sunt nevoiți să se deplaseze în localitățile învecinate sau la reședința de județ pentru obținerea serviciilor medicale, și nu sunt convinși că vor exista astfel se servicii de calitate, permanente în localitate. Marea majoritate a bătrânilor însă nu poate să se deplaseze în oraș sau în alte comune din lipsa mijloacelor de transport și lipsa transportului în comun. Pentru acești oameni nu sunt asigurate nici serviciile de bază. Viabilitatea unei localități este determinată și de existența unor asemenea servicii, astfel o prioritate strategică a comunei Malnaș constituie redresarea serviciilor de sănătate și asigurarea serviciilor sociale. Scopul măsurii este realizarea urgentă a unor proiecte din surse proprii cât și din finanțări externe, care stopează în scurt timp aceste dezavantaje și normalizează îngrijirea medicală și socială a grupurilor țintă care au nevoie.
Proiecte	→ Modernizarea și echiparea cabinetului medical: Clădirea cabinetului medical se află în condiții bune, este complet reacoperit, corespunde așteptărilor existente, totuși prin efectuarea unor lucrări de modernizare, prin schimbarea tencuielilor interioare, modernizarea echipamentelor și mobilierului de interior poate deveni și mai atractiv pentru potențialii medici de familie. În fiecare localitate din comună ar fi nevoie de echiparea unei camere medicale bine dotate. → Asigurarea serviciilor de medicină de familie: În momentul de față în localitate nu există servicii de medicină de familie, fapt care face imposibilă îngrijirea medicală continuă a locuitorilor conform

cerințelor. De aceea administrația locală trebuie să asigure resurse pentru normalizarea situației, este necesară asigurarea condițiilor, beneficiilor prin care să fie atractiv exercitarea activității medicale de către un medic cu calificare profesională. Pentru realizarea acestuia este nevoie de cooperare cu localitățile vecine.

- **Bursă:** Asigurarea unei burse pentru studenții de la medicină sau pentru tinerii care aleg această profesie, cu condiția ca după terminarea studiilor să se întoarcă pe meleagurile natale, să practice în localitate sau în zonă. Programul de bursă ar trebui elaborat în parteneriat cu localitățile învecinate.
- **Locuință de serviciu:** Autoritatea publică locală asigură amenajarea/construirea locuinței de serviciu, pe care pune la dispoziția medicului de familie în mod gratuit pentru perioada în care practică profesia în localitate.
- **Înființarea serviciului de administrare comunală:** În prezent funcționează acest serviciu cu sprijinul diaconiei, care ajută persoanele vârstnice și nevoiașe și cuprinde și ridicarea medicamentelor. Acest serviciu trebuie extins și ar trebui să cuprindă și alte servicii precum efectuarea cumpărăturilor, servicii de administrare, etc.)
- **Organizarea serviciilor medicale locale:** mai ales pentru persoanele mai în vârstă este o problemă enormă efectuarea analizelor pentru îngrijirea medicală adecvată, care sunt accesibile numai la oraș (de exemplu măsurarea glicemiei și tensiunii, medicamente cardiace, analize medicale pentru tratament). Din lipsa acestora multe persoane în vârstă rămân fără tratament și îngrijire medicală. În clădirea cabinetului medical trebuie asigurate condițiile pentru efectuarea celor mai importante analize: mic laborator, sală de tratament ortopedic, instrumente medicale cardiologice de bază. Pentru îngrijirea medicală este nevoie de recrutarea personalului medical - medici de specialitate, care în mod regulat (de ex. în fiecare 2 săptămâni) deserveșc nevoile locuitorilor în cadrul unui contract pentru un salariu sigur.
- **Asigurarea serviciilor stomatologice locale:** cabinetul stomatologic trebuie renovat și modernizat pentru a fi atractiv pentru un profesionist în domeniul stomatologiei, care are un program regulat disponibil publicului contra cost.

	→ Informații despre sănătate, campanii, screening-uri: Prevenirea bolilor este, în general, neglijată în toată țara, deși schimbările aduse în stilul de viață pot preveni multe boli. Sistemul național nu îi motivează pe medicii de familie să ofere informații pentru prevenire, așa că administrația locală trebuie să furnizeze aceste informații la nivel local. Este o sarcină ce poate fi îndeplinită în parteneriat cu localități învecinate și înfrățite. → Organizarea evenimentelor: Sunt necesare evenimente tematice, potrivite gupurilor sociale, pentru menținerea și creșterea coeziunii comunității (Ziua vârstnicilor, Crăciun-Revelion pentru vârstnici și persoane defavorizate, Ziua familiilor tinere) → Programe pentru persoanele cu dependențe: Cu implicarea specialiștilor și a instituțiilor specializate, este necesar să se implementeze un serviciu regulat pentru prevenirea și tratarea dependențelor, deoarece aceasta este o problemă neglijată, redusă la tăcere, dar de amploare. → Înființarea unui cămin de bătrâni teritorial: În parteneriat cu localitățile învecinate, în vederea răspunderii la nevoile populației cu tendință de îmbătrânire, trebuie înființat un cămin de bătrâni într-una dintre comune. → Amenajarea terenurilor pentru construcții și asigurarea utilităților: Amenajarea unui teren favorabil pentru construcții noi, și asigurarea utilităților publice în scopul ca tinerii să poată construi case noi pentru familiile întemeiate.
Parteneriatul	• Consiliul Județean Covasna - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Covasna • Fundația Creștină "Diakónia" • Administrațiile publice din localitățile învecinate • Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Covasna • Composesoratele locale • Organizațiile neguvernamentale din comună • Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie "George Emil Palade"

Rezultate așteptate	Rezultatul așteptat al acestei intervenții este redresarea serviciilor sanitare de bază în localitate, și anume asigurarea serviciilor prestate de medicii de familie. La finalul perioadei de programare trebuie să existe nu numai serviciile de bază ci și alte investigații și analize profilactice care sunt necesare pentru tratarea bolilor zilelor noastre. Ca efect al acestor intervenții, sperăm că localitatea va deveni mai atrăgătoare și se va reduce fenomenul de migrație al tinerilor. Menținerea tinerilor în localitate este o prioritate strategică deoarece instituțiile de învățământ ar pierde rolul lor în lipsa tinerilor. Ca urmare a implementării proiectelor care vizează tinerii din localitate, sperăm că se vor stabili mai multe familii tinere în localitate până la sfârșitul perioadei de programare. Pe lângă acesta asigurarea serviciilor sociale și serviciilor necesare populației vârstnice reprezintă de asemenea o sarcină de rezolvat pentru autoritatea locală.
Indicatori de rezultat	• Numărul serviciilor de sănătate accesibile în localitate • Numărul serviciilor sociale accesibile în localitate • Numărul persoanelor care beneficiază de serviciile sociale • Numărul evenimentelor de tip social organizate în comună • Dispensarul medical modernizat și dotat • Număr de pacienți care participă la acțiuni de prevenire, screening • Nr. de acțiuni anual pentru conștientizare și informare a populației despre importanța unui stil de viață sănătos (sport, alimentație sănătoasă, etc.)

9.2.2. Măsura 2.2: Educație și cultură

Scopul măsurii	Scopul intervenției este dezvoltarea continuă a instituțiilor culturale și educaționale în concordanță cu exigențele comunei.
Obiective conexe	O3 - Dezvoltarea solidarității comunitare și a coeziunii sociale prin asigurarea unei oferte socio-culturale și sanitare care garantează buna funcționare pe termen lung a comunității locale O1 - Îmbunătățirea calității vieții și a confortului populației locale prin dezvoltarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de bază și a serviciilor de utilități publice accesibile și de înaltă calitate
Descriere	În privința infrastructurii culturale, este nevoie de efectuarea unor intervenții în două localități ale comunei, la Malnaș Băi și Valea Zălanului. În primul rând este nevoie de modernizarea căminelor culturale, conform nevoilor actuale, transformarea acestora, sau în unele cazuri chiar mutarea acestora în alte locații. Școlile par să fie adecvate în fiecare localitate, însă amenajarea împrejurimii lor și dezvoltarea oportunităților de agrement-educație-sport lipsesc, totodată și dotările didactice necesită dezvoltare continuă, astfel în perioada următoare este nevoie de implementarea unui proiect de dezvoltare a instituțiilor de învățământ. Este o mândrie existența grădiniței modernizate din Malnaș Băi, ceea ce reprezintă speranță pentru un nou început. Acoperișul școlii din Malnaș Băi a fost reabilitat cu sprijinul Guvernului din Ungaria, mulțumită Uniunii Profesorilor Maghiari din România. Aici a fost amenajată și grădinița din localitate. Micile măsuțe și scaune au fost schimbate, totodată au primit un ecran interactiv. Tot din sprijinul primit au reușit să modernizeze locul de joacă din curtea școlii și a fost reabilitat gardul din capătul curții. Pe lângă acestea, dezvoltarea turistică a localității Malnaș Băi cuprinde pe lângă extinderea capacității de cazare, dezvoltarea ofertei culturale, care deservește locuitorii zonei, totodată contribuie la creșterea atractivității turistice. Autoritatea publică locală consideră o prioritate strategică înființarea și promovarea evenimentelor, programelor, festivalurilor culturale, în colaborare cu organizațiile neguvernamentale, astfel contribuind la cunoașterea valorilor localității la nivel național. Este nevoie de asemenea de dezvoltarea brandului localității.

Proiecte	→ Construirea unui nou cămin cultural în localitatea Malnaș Băi:deși căminul cultural din localitate a fost reabilitat, totuși din cauza dotărilor sale, nu poate să acopere funcțiile culturale care să răspundă nevoilor actuale pe termen lung (este amenajat la parterul unui bloc). Autoritatea publică locală din Malnaș Băi a achiziționat un teren, unde se vor realiza investiții cu scop turistic-cultural, iar în cadrul acestora este prevăzut și construirea unui nou cămin cultural. → Reabilitarea căminului cultural din Valea Zălanului: Este nevoie de reabilitarea completă a căminului cultural din Valea Zălanului, modernizare interioară și exterioară, reabilitarea termică și dotarea cu echipamente moderne (mese, scaune, sonorizare, scenă, etc.). → Întreținerea școlilor din localitate și modernizarea echipamentelor: în ultima perioadă școlile au avut parte de lucrări de reabilitare complexe, astfel sunt conforme cu cerințele actuale. În perioada următoare pe lângă lucrările de întreținere curente este nevoie și de suplimentarea continuă și modernizarea echipamentelor didactice. Se vor achiziționa mijloace și echipamente IT necesare digitalizării actului educațional (table interactive, calculatoare, proiectoare) și dezvoltarea metodelor de educație on-line prin atragerea de surse de finanțare externe → Amenajarea curților școlilor și echiparea acestora: Școlile trebuie dotate în primul rând cu terenuri de sport și locuri de joacă, este nevoie de asigurarea unui mediu modernizat, în care copii pot petrece timpul pe parcursul orelor de sport și în pauze. → Construirea sălilor de sport: Școlile nu dispun de săli de sport bine echipate, deși dezvoltarea abilităților de mișcare a copiilor este tot atât de importantă ca și dezvoltarea spirituală. În perioada următoare este nevoie de construirea sălilor de sport echipate la toate cele trei școli. → Susținerea funcționării a serviciilor de after school: În scopul menținerii serviciilor de after school este necesar să se extindă clădirea școlii și să se amenajeze bucătărie în incinta clădirii. → Reabilitarea interioară și modernizarea școlii din Valea Zălanului: Este nevoie de schimbarea tencuielii din interior, zugrăvire, modernizarea punctelor sanitare.
----------	--

	→ Înființarea unui centru de perfecționare la Malnaș Băi: În clădirea fostului hotel Olt, în parteneriat cu Școala Populară și de Arte din Sfântu Gheorghe, cu sprijinul financiar la Consiliului Județean Covasna, constituie prioritate înființarea unui centru de perfecționare a adulților, care pe lângă serviciile oferite populației locale (județene), poate genera și circulație turistică pentru localitate. Clădirea hotelului va fi transformat în centru de perfecționare, totodată ar oferi și posibilități de cazare în stațiunea balneară revigorată, pentru care doresc să atragă surse de investiții guvernamentale. → Amenajare club comunitar: Persoanele în vârstă necesită un spațiu pentru petrecerea timpului liber în condiții optime, în care se pot organiza evenimente, informări, cursuri, etc. Clădirile aparținând cultelor, care nu îndeplinesc funcții în prezent ar putea constitui sedii pentru activitatea vârstnicilor, organizațiilor neguvernamentale și altor grupuri informale. Clădirea care se află în centrul comunei necesită o reabilitare completă în vederea îndeplinirii noilor funcții. → Reabilitarea bisericii: În perioada următoare este nevoie de reabilitarea interioară și exterioară a bisericilor reformate din Malnaș și Malnaș Băi. O problemă severă a acestor clădiri constituie penetrarea apei, astfel lucrările de reabilitare sunt extrem de costisitoare. → Reabilitarea acoperișului bisericii din Valea Zălanului. → Crearea identității vizuale a comunei: Bazându-se pe atractivitatea turistică a localităților Malnaș Băi și Valea Zălanului, trebuie construită identitatea vizuală a comunei, în parteneriat cu organizațiile neguvernamentale, astfel se pot pune bazele identității interioare. Realizarea materialelor informative pe bază de manual de identitate vizuală (bannere, roll-up, afișe, cărți de vizită, etc.) și punerea la dispoziție cu titlu gratuit pentru organizații locale în scopul asigurării unei imagini unitare a diferitelor activități și manifestări culturale și comunitare organizate de diferiți actori din comună.
Parteneriatul	• Consiliul Județean Covasna • Centrul Cultural Județean • Biblioteca Județeană „Bod Péter” • Composesoratul local

	• LEADER Alutus • Inspectoratul Școlar Județean Covasna • Localitățile înfrățite al comunei Malnaș • Organizațiile neguvernamentale din comuna
Rezultate așteptate	Ca urmare a acestei intervenții se va realiza modernizarea și echiparea locațiilor culturale-comunitare tradiționale din Malnaș Băi (cămine culturale, școli, biserici, clădiri ale cultelor, etc.), astfel acestea vor răspunde cerințelor zilelor noastre. Pe lângă acestea vor fi amenajate noi spații comunitare-culturale (clubul bătrânilor, căminul cultural în Valea Zălanului), ceea ce contribuie la întărirea coeziunii comunitare, asigură puncte de întâlnire, întărirea simțului de apartenență la comunitate pentru locuitorii zonei.
Indicatori de rezultat	• 2 cămine culturale dotate corespunzător • 1 cămin cultural construit • 1 centru de perfecționare • Clădiri reabilite, modernizate și dotate corespunzător ale instituțiilor locale de învățământ • Construirea Infrastructură sportivă școlară • Programe after-school, • Numărul programelor de formare-perfecționare • Numărul programelor extra curriculare ale școlilor • Numărul evenimentelor culturale • Numărul spațiilor comunitare de calitate

9.2.3. Măsura 2.3: Programele comunitare

Scopul măsurii	Scopul proiectelor cuprinse în această intervenție este dezvoltarea cooperării comunitare, asigurarea posibilităților pentru fiecare grup de vârstă să participe la viața comunitară, asigurarea petrecerii timpului liber de calitate și întâlnirii cu ceilalți membri ai comunității.
Obiective conexe	03 - Dezvoltarea solidarității comunitare și a coeziunii sociale prin asigurarea unei oferte socio-culturale și sanitare care garantează buna funcționare pe termen lung a comunității locale
Descriere	Proiectele au ca scop ca fiecare persoană activă din localitate să poată contribui la implementarea activităților de dezvoltare a comunității. În acest sens autoritatea publică locală dorește să înființeze și să mențină spații adecvate pentru întâlnirile comunitare, sedii pentru asociații, totodată să sprijine programele valoroase inițiate de comunitatea locală. Pe lângă sprijinirea programelor și evenimentelor actuale, autoritatea publică locală dorește lansarea unor noi programe, astfel încât fiecare grup țintă să găsească programe de agrement și comunitare conform intereselor lor, să se întărească cultura cooperării și apartenenței în localitate. Este foarte important promovarea unui stil de viață sănătos, pentru care există aspirație din partea locuitorilor, însă trebuie asigurată infrastructura de bază ceea ce asigură practicarea sporturilor și menținerea sănătății.
Proiecte	→ Înființarea unor terenuri de sport în localitățile aparținătoare comunei: Construirea unor terenuri de sport multifuncționale cu gazon artificial în toate cele trei localități, astfel încât fiecare locuitor să găsească posibilități pentru practicarea sporturilor în localitatea sa. Înființarea acestor terenuri ar trebui făcută în apropierea școlilor sau legate de acestea, deoarece astfel deservesc în același timp dezvoltarea copiilor și nevoile locuitorilor. → Construirea unei săli de sport comunale: Condițiile climaterice din zonă nu permit practicarea sporturilor în aer liber pe tot parcursul anului, astfel este nevoie de construirea unei săli de sport, care pe lângă asigurarea condițiilor pentru practicarea sporturilor poate oferi condițiile necesare pentru organizarea programelor comunitare (evenimente școlare, festivități, programe de sport permanente, etc.), chiar și pe timp de iarnă.

- **Sprijinirea înființării unor organizații neguvernamentale:** Autoritatea publică locală asigură sprijin administrativ și înființează programe de sprijinire pentru crearea organizațiilor comunitare din localitate. Aceste organizații asigură viabilitatea comunității, stau la baza dezvoltării comunităților, astfel trebuie asigurate condițiile minime materiale și de infrastructură necesare funcționării lor. În momentul de față înregistrarea asociațiilor de tineret este în curs în localitățile Malnaș și Malnaș Băi, iar elanul tinerilor trebuie menținut în continuare prin acordarea unui sprijin din partea autorității locale.
- **Susținerea evenimentelor tradiționale:** Susținerea evenimentelor religioase, culturale și comunitare și dezvoltarea acestora (zilele localității, evenimente religioase)
- **Evenimente comunitare noi:** S-a formulat o exigență clară a din partea tineretului local despre necesitatea organizării unor evenimente noi care să satisfacă cerințele acestei generații. Organizarea evenimentelor și programelor trebuie sprijinită de către autoritatea publică locală prin resurse financiare și posibilități de colaborare.
- **Organizare campanie** de conștientizare despre menținerea în curățenie și ordine a comunei: Pe plan local există o problemă legată de mentalitatea cetățenilor față de curățenie, lipsesc normele comunitare astfel este necesar organizarea de campanii de informare și conștientizare despre importanța menținerii localității în curățenie și ordine (colectarea deșeurilor în formă de calcă).
- **Finanțarea din bugetul local a programelor** (evenimente, cursuri, prezentări) **și dotărilor organizațiilor neguvernamentale locale:** Prin program de finanțare local se poate contribui la dezvoltarea activităților organizației de tineret, și alte organizații locale.
- **Modernizarea clădirilor care ar putea adăposti sălile comunitare și cluburile:** În comună există mai multe clădiri comunitare deteriorate, aflate în proprietatea cultelor. Acestea ar trebui să fie salvate de către autoritatea publică locală, și să permită organizațiilor locale formale sau informale să folosească aceste clădiri ca sediu, să asigure reabilitarea acestora.

	→ Puncte de întâlniri comunitare: În fiecare localitate din comună este nevoie de înființarea unor spații comunitare în aer liber, în care locuitorii se pot întâlni și astfel va crește numărul interacțiunilor comunitare. În acest sens trebuie amenajate și întreținute spațiile comunitare centrale, terenurile de joacă, băncile, echipamentele pentru practicarea sporturilor sau scena în aer liber, etc. În aceste locații va fi posibilă organizarea programelor de agrement la inițiativa locuitorilor din zonă. → Amenajare și marcare trasee pentru excursii, drumeții și piste de biciclete: Acestea sunt investiții care necesită un buget redus dar pe lângă dezvoltarea posibilităților de sport și timp liber pentru localnici pot fi interesante și pentru turiștii care vizitează sau tranzitează comuna. → Programe de cooperare, schimburi de experiențe între comună și alte localități din țară și străinătate.
Parteneriatul	• Consiliul Județean Covasna - Centrul Cultural Județean • Composesoratul local • Biserici • Localități învecinate • Localitățile înfrățite ale comunei Malnaș • Direcția Județeană pentru Sport și Tineret Covasna • Organizațiile neguvernamentale din comună
Rezultate așteptate	Odată cu crearea condițiilor adecvate, scopul autorității publice locale este ca organizațiile neguvernamentale din localitate precum și celelalte grupări comunitare informale să poată organiza cât mai multe programe și evenimente permanente sau ocazionale, astfel încât membrii comunității să se întâlnească mai frecvent și să contribuie astfel la creșterea simțului apartenenței. Astfel de programe sunt cele sportive și de agrement pentru care este nevoie de construirea unor săli de sport și terenuri de sport, este nevoie de o locație adecvată, o sală comunitară, un „cămin” pentru activitățile artisanale, pentru grupurile de canto, fanfare, coruri. Pe lângă acestea, autoritatea publică locală prin intermediul programelor proprii poate să asigure în fiecare an surse financiare pentru dezvoltarea evenimentelor în favoarea comunității. La finalul perioadei de programare

	comuna va dispune de 3-4 organizații locale eficiente a căror funcționare este stabilă (dispun de infrastructură, finanțare și resurse umane) și permanentă. Mulțumită activității acestor organizații pentru fiecare membru al comunității locale li se va asigura posibilitatea petrecerii timpului liber în mod activ, în spirit comunitar. (tineri, femei, vârstnici, sportivi, etc.)
Indicatori de rezultat	• Min. 3 sedii pentru organizații civile • Menținerea tuturor evenimentelor, programelor actuale • Numărul programelor comunitare anuale • Numărul facilității de sport

9.3. Domeniul de intervenție 3: Dezvoltarea economiei locale și a mediului de afaceri din comuna Malnaș

Analizele efectuate pe baza datelor statistice oficiale au scos la iveală faptul că în comuna Malnaș viața economică se construiește în principal pe agenți economici cu activități în zootehnie (creșterea bovinelor) extracția pietrei ornamentale și pentru construcții, comerț și transportul rutier al mărfurilor, și nu în ultimul rând activități în domeniul turismului.

Comuna are un trecut important în turism, odinioară, înainte de Revoluție a fost o stațiune importantă din România prin stațiunea Malnaș Băi, astfel în procesul de planificare a strategiei de dezvoltare pe termen mediu, în domeniul economic trebuie să construim pe agricultură, activitățile de producție și comerț și turismul rural, agroturismul și turismul balneoclimateric. În domeniul dezvoltării economiei locale, sarcina administrației locale este de a asigura acele condiții de bază prin care poate ajuta și poziționa fermierii și antreprenorii locali, prin evaluarea realității și luând în considerare propriile posibilități și competențe. Pe lângă dezvoltarea mediului fizic și asigurarea infrastructurii necesare, aceste măsuri includ și diseminarea informațiilor, organizarea cursurilor de perfecționare și informare, precum și activități de sprijin activ (consiliere).

Din cauza numărului redus al firmelor din localitate (există puține locuri de muncă), rolul agriculturii se evidențiază, și fermele existente asigură o sursă de venit pentru numeroase familii din localitate. Condițiile existente în agricultură sunt favorabile însă resursele nu sunt valorificate în mod eficient; astfel dezvoltarea durabilă și echilibrată a acestui sector precum și creșterea competitivității apar ca obiective de realizat în viitoarea perioadă.

Este evident faptul că o parte a resurselor agricole nu sunt valorificate sau nu sunt exploatate în mod eficient, iar printre cauzele complexe găsim lipsa capitalului, lipsa spiritului de inițiativă sau lipsa cooperării dintre actorii locali. Luând în considerare cele de mai sus în cadrul domeniului de intervenție figurează o serie de intervenții care au ca scop creșterea gradului de prelucrare a produselor realizate în localitate – în vederea dezvoltării durabile – înființarea unor locuri de muncă (în industria alimentară / agricultură, servicii și turism) care necesită experiență profesională, organizarea atragerii surselor de finanțare și al activităților agricole în vederea depozitării, procesării și valorificării mai eficiente a produselor agricole.

În vederea creșterii rentabilității propunem orientarea către o structură care se conformează mai bine cu resursele și condițiile existente, care deschide către noile cunoștințe și tehnologii în vederea realizării produselor cu valoare adăugată mai mare, care presupune crearea formelor de asociere și accesarea piețelor de desfacere externe. Activitățile prioritare din perioada de planificare constă în creșterea gradului de organizare și cooperare, gradului de prelucrare și capacitatea de reprezentare.

Funcționarea corespunzătoare a economiei locale asigură surplusul de resurse necesare pentru dezvoltare, iar în același timp contribuie și la rezolvarea problemelor altor sfere sociale legate de aceasta (sărăcie, locuințe, șomaj, sistem social și educațional lipsit de resurse financiare, investiții publice etc.).

Marea problemă a regiunilor rurale este faptul că nu le stau la dispoziție capitalul necesar investițiilor necesare pentru exploatarea resurselor existente. În agricultură lipsește activitatea de prelucrare, în turism nu sunt exploatare de exemplu băile, infrastructura turistică existentă și sursele de apă minerală, nu sunt posibilități de petrecere a timpului liber permanente, care să genereze venituri. Una dintre posibilele opțiuni pentru realizarea acestora este activitatea activă de atragere de investiții.

Comuna poate oferi posibilități de recreere legate de domeniul turismului rural, turismului activ, agroturismului și turismului balnear pentru turiștii care vizitează obiectivele turistice mai mari din zonă. Datorită renumelui de fostă stațiune turistică, fluxului de turiști din orașele din apropiere, și de campaniile de promovare inițiate la nivel județean și comuna poate profita de turism. Pentru toate acestea am formulat trei măsuri de dezvoltare, prima se referă la dezvoltarea sectorului agricol, cea de-a doua la sprijinirea firmelor locale și stimularea înființării de noi întreprinderi, iar cea de-a treia este destinată dezvoltării sectorului turistic prin investiții locale dar și prin atragerea de investitori externi.

Având în vedere că mediul de afaceri necesită sprijin și deschidere permanentă din partea autorității publice locale, în cadrul celor trei măsuri menționate se vor regăsi și activități și proiecte care sunt destinate dezvoltării serviciilor administrației locale în scopul sprijinirii mediului de afaceri din comuna Malnaș.

9.3.1. Măsura 3.1 Dezvoltarea sectorului agricol și silvic

Scopul măsurii	Scopul măsurii este de a valorifica în mod mai eficient și durabil resursele existente în agricultură și silvicultură, dezvoltarea acestor sectoare în direcția de a crește gradul de prelucrare și procesare pentru a asigura noi locuri de muncă și venituri pentru familiile locale.
Obiective conexe	O2 - Creșterea viabilității comunei Malnaș, prin dezvoltarea și diversificarea economiei locale bazată pe consolidarea întreprinderilor locale și atragerea de investitori; O4 – Asigurarea comunității și mediului de afaceri local a unor servicii moderne și eficiente de către administrația publică locală
Descriere	Am prezentat în analiza situației că în comuna Malnaș există terenuri importante utilizate în activitatea agricolă și în silvicultură. Modelul actual de producție agricolă și gestionare forestieră trebuie să se dezvolte în direcția prelucrării și procesării produselor agricole și forestiere, pentru a crește rentabilitatea acestor domenii. În agricultură este necesar să fie soluționate drepturile de proprietate, să se realizeze o bună cooperare între fermierii locali și să li se asigure acestora informațiile necesare pe baza cărora vor putea obține capital din surse externe care să faciliteze realizarea unor investiții în domeniul prelucrării materiilor prime obținute din agricultură și zootehnie. Creșterea gradului de prelucrare a masei lemnoase exploatare primește un rol important pe lângă o gestionare sustenabilă a fondului forestier existent.
Proiecte	→ Soluționarea drepturilor de proprietate: Nicio investiție importantă nu se poate realiza pe parcele fragmentate sau care nu sunt clarificate din punct de vedere al dreptului de proprietate. Autoritatea publică locală trebuie să fie partenerul fermierilor locali și să depună toate eforturile pentru a soluționa integral cât mai urgent situația drepturilor de proprietate asupra suprafețelor agricole. → Cooperare locală în scopul creșterii competitivității sectorului agricol: Unul din obiectivele formulate în cadrul strategiei, cel de creștere a gradului de prelucrare a produselor agricole în scopul eficientizării sectorului se poate realiza numai prin cooperarea dintre

agenții agricoli din Malnaș. Se propune înființarea de cooperativă/cooperative pentru colectarea, prelucrarea laptelui și prelucrarea de carne). Fermierii din regiune sunt reticenți cu privire la cooperare, având experiențe neplăcute ce datează din perioada de colectivizare, însă viitorul agriculturii românești va fi bazat pe cooperative, fondurile de finanțare vor putea fi accesate mult mai ușor în viitor prin aceste forme de organizare, astfel, prin implicarea unor specialiști și prin activități de informare, fermierii locali trebuie să obțină informații despre avantajele existenței cooperativei și oportunitățile existente și viitoare în domeniul fondurilor nerambursabile pentru înființarea de unități de procesare.

- **Diseminarea informațiilor și conștientizare în rândul fermierilor**
Informarea periodică a fermierilor despre: bune practici, modele de cooperare, metode moderne de producție, reglementări legale, surse de finanțare
- **Atragerea de fonduri pentru dezvoltarea agriculturii:** Sprijinirea atragerii fondurilor nerambursabile în scopul dezvoltării fermelor agricole, achiziția de echipamente pentru fermieri.
- **Lemn prelucrat în Malnaș:** Composesoratele locale, întreprinderile existente sau întreprinderile start-up în domeniul prelucrării lemnului trebuie sprijinite înspre a utiliza noi tehnologii în procesele de producție și prelucrare în sectorul de prelucrare a lemnului, și sprijinirea prelucrării la un nivel mai înalt a lemnului.
- **Valorificarea/prelucrarea fructelor de pădure și a ciupercilor:**
Date fiind suprafețele forestiere extinse din Malnaș, o resursă importantă nevalorificată corespunzător este reprezentată de fructele de pădure și de ciuperci. Composesoratele locale pot introduce în activitate de gestionare forestieră inițiative pentru colectarea în mod organizat a acestora și realizare de unitate de prelucrare a fructelor și ciupercilor. Această inițiativă se poate realiza în parteneriat cu întreprinderi locale existente sau înființate pentru acest scop.
- **Întreținerea și modernizarea drumurilor de exploatație agricolă și silvică:** activitatea se regăsește și în cadrul măsurii destinate modernizării infrastructurii rutiere, și formulează necesitatea întreținerea și modernizarea drumurilor de exploatație în scopul asigurării accesului ușor la proprietăți, în lipsa căreia activitatea de producție agricolă și forestieră este greoaie.

	→ Produse locale, valorificate local: Asigurarea platformei de valorificare a produselor locale existente prin organizare de piață, târg în aer liber cu o frecvență lunară în comuna Malnaș.
Parteneriat	• Fermieri din comună • Asociații ale fermierilor din zonă • Consiliul Județean Covasna • GAL Alutus • Direcția Agricolă Covasna
Rezultate așteptate	Măsura va contribui la creșterea rentabilității, competitivității și sustenabilității a activităților agricole și silvice. Malnaș va deveni o comună în care se realizează prelucrarea materiilor prime, realizându-se astfel valoare adăugată în comună, crescând veniturile obținute și dezvoltându-se firmele locale. Pe plan local vor fi soluționate problemele legate de drepturile de proprietate, iar relația dintre fermierii locali va fi caracterizată prin cooperare. Prelucrarea se va realiza și în domeniul forestier, contribuindu-se la realizarea unei practici de gestionare forestieră sustenabilă.
Indicatori de rezultat	• Valoarea produselor comercializate • Număr ferme modernizate • Numărul produselor prelucrate la un nivel mai înalt • Numărul asociațiilor/cooperativelor înființate în domeniu • Suma nerambursabilă atrasă

9.3.2. Măsura 3.2: Malnaș – trecut, prezent și viitor în turism

Scopul măsurii	Scopul măsurii este de a contribui la dezvoltarea infrastructurii și suprastructurii turistice pentru a redobândi renumele de odinioară al comunei pe piața turistică națională.
Obiective conexe	O2 – Creșterea viabilității comunei Malnaș, prin dezvoltarea și diversificarea economiei locale bazată pe consolidarea întreprinderilor locale și atragerea de investitori; O5 – Dezvoltarea sectorului turistic pentru a reobține statutul de stațiune turistică de renume național ;
Descriere	Comuna Malnaș, în special prin localitatea Malnaș Băi și Valea Zălanului este o stațiune balneoclimaterică care a avut un mare renume în trecut, fiind caracterizată de resurse importante de ape minerale carbogazoase, bicarbonate, sodice, etc. recomandate în cura afecțiunilor digestive și renale. Există și importante resurse naturale (peisajul, pădurile, etc.) și un patrimoniu construit (instalațiile de îmbuteliere, bisericile și monumentele locale, casa de oaspeți Zălan – restaurată de prințul Charles) pe care se poate construi dezvoltarea turismului local. Momentan, sectorul de turism este un sector în care există un potențial ce poate fi valorificat în perioada următoare în așa fel încât să se diversifice turismul local și să asigure venituri pentru mai multe familii din Malnaș. Actualmente, turismul nu are o contribuție semnificativă la economia locală, însă dispune de resurse care ar putea fi integrate într-o ofertă turistică locală bine concepută. Istoria locală, tradițiile, meșteșugurile, obiceiurile și evenimentele culturale reprezintă de asemenea elemente care ar putea fi valorificate prin sistemul turismului. Măsura formulează activități și proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii turistice, pentru dezvoltarea și promovarea de noi produse și oferte turistice.
Proiecte	→ Inventarierea resurselor naturale și culturale ce pot fi valorificate în dezvoltarea turismului: În scopul dezvoltării unor pachete integrate de programe și oferte turistice pentru mai multe categorii de turiști (turism rural, agroturism, turism cultural, turism activ și ecoturism, sport, agrement, turism balnear) se propune realizarea unui inventar al resurselor, atracțiilor turistice ce pot fi valorificate în pachetele locale

- **Baza de tratament Drumul Apelor Minerale - promotorul turismului local:** Centrul de sănătate din Malnaș Băi a fost reabilitat prin intermediul programului „Drumul Apelor Minerale”, și în pofida faptului că starea clădirii este bună, serviciile acestui centru sunt inaccesibile, baza de tratament fiind momentan închisă. Se necesită identificare scenariilor prin care acest centru poate fi repus în funcțiune, deoarece este principalul punct de atracție prin care Malnaș se poate repune pe harta localităților turistice din regiune și din țară.
- **Reabilitarea integrală a clădirii Hotelului Oltul, și introducerea acestuia în circuitul turistic local și regional:** Alături de centrul de tratament din Malnaș Băi, această clădire printr-o investiție masivă și o reabilitare și refuncționalizarea sa poate deveni centrul activităților turistice din Malnaș. Prin modernizarea clădirii principale și a anexelor se poate construi un centru sportiv, de tineret, sau de afaceri/conferințe prin care se poate reobține clasificarea hotelului și reintroducerea acestuia în circuitul turistic, iar împreună cu centrul de tratament poate genera un număr important de sosiri și înnoptări.
- **Cazare în campinguri și bungalouri:** În plus față de structurile de primire turistică existente, se propune înființare de noi locuri de cazare de tip camping și bungalouri, pentru a atrage turiștii interesați de turismul activ, ecologic.
- **Construire centru de evenimente/tabără în Malnaș Băi:** Comuna Malnaș a achiziționat un teren în localitatea Malnaș Băi, care este lipsit de sarcini și poate fi utilizat eficient în dezvoltarea unei infrastructuri care să contribuie la dezvoltarea turismului din Malnaș. În această locație se propune amenajarea unui centru de evenimente și infrastructură pentru tabere de copii, în care se pot organiza tabere de vară, concerte și evenimente de mare interes pentru a atrage un număr cât mai mare de vizitatori.
- **Marcare trasee turistice/întreținere poteci:** După realizarea inventarului resurselor turistice, marcarea unor poteci turistice care pot fi parcurse pe jos și/sau cu bicicleta, în scopul ca turiștii să poată petrece timpul în mod activ, vizitând atracțiile locale. Traseele pot fi marcate în parteneriat cu localitățile din vecinătate.

- **Asociația Pro Turism Malnaș:** Turismul local poate fi funcțional dacă dispune de o asociație bazată pe parteneriatul actorilor locali (pensiuni, primăria locală, fermieri, proprietari de resurse turistice, etc.). Această asociație trebuie să primească roluri importante în realizarea strategiei de dezvoltare și promovare turistică și să fie principalul actor în domeniul elaborării și valorificării pachetelor turistice.
- **Conceperea și valorificarea unor pachete turistice:** (trasee de drumeție, amenajări peisagistice, cărări, amenajarea unor zone de odihnă în natură, valorificarea ariilor protejate, pășuni, stâne, turism silvic etc.) Conceperea unor programe pentru turiști în scopul ca aceștia să poată cunoaște și tradițiile și frumusețile, cultura locală: tur gastronomic, natura tur prin vizitarea frumuseților zonei prin căruțe trase de cai, ATV-uri, iarna cu sănii trase de cai, vizitarea stațiilor de îmbuteliere, monumente locale, programe active pentru turiști – cosit, pomana porcului, pregătirea pâinii de casă, etc.
- **Turism în Malnaș și împrejurimi:** Lansarea unor colaborări cu localitățile din proximitate (Bodoc, Micfalău, Bixad, Băile Tușnad) în scopul dezvoltării în comun a unor pachete de oferte turistice.
- **Lansarea paginii web și formarea brandului turistic www.visitmalnas.ro :** Simultan cu realizarea investițiilor în infrastructura turistică și cu dezvoltarea de programe turistice este necesar să se realizeze o platformă web, care să devină brandul oficial turistic al comunei. Se propune lansarea paginii www.visitmalnas.ro și încărcarea acesteia cu informații și oferte actuale în scopul ca aceasta să devină principalul canal de mediatizare a zonei și a ofertei turistice.
- **Marketing și promovare turistică:** Prin intermediul asociației turistice propuse a fi înființată este necesar să se elaboreze materiale de promovare în turism (materiale audiovizuale, on-line și off-line media, etc.) Totodată, după ce turismul va fi funcțional, cu o ofertă corespunzătoare, Malnaș trebuie să fie reprezentată la târguri și evenimente de promovare turistică din regiune și din țară.

Parteneriat	• Administrația publică locală • Agenți turistici locali (furnizori de servicii de bază și servicii auxiliare, transportatori, etc.) • Proprietari ai atracțiilor turistice • Asociație înființată în domeniu, • Asociația pentru Dezvoltarea Turismului în Județul Covasna • Microregiunea, Autorități publice locale/Consiliul Județean Covasna • GAL Alutus
Rezultate așteptate	Implementarea proiectelor și activităților din cadrul măsurii se va reabilita infrastructura turistică, vor fi lansate noi servicii, prin intermediul unor noi actori devotați, și prin colaborarea cu localitățile din apropiere. Astfel, se va recâștiga renumele pe care această comună l-a deținut pe piața turistică din România și vor apărea noi întreprinderi în domeniul turistic ceea ce va contribui la creșterea veniturilor realizate din activitățile turistice.
Indicatori de rezultat	• 1 inventar turistic realizat • Numărul pachetelor turistice realizate • 1 asociație turistică înființată și numărul membrilor • 1 centru de tratament funcțional • 1 hotel repornit cu infrastructură conexă • Valoarea investițiilor în infrastructura turistică • Număr de sosiri în structurile de cazare locale • Numărul înnoptărilor • Durata medie a sejurului • Numărul structurilor de primire turistice noi (campinguri și bungalouri) • Număr programe turistice valorificate • Venit, încasări realizate din activități de turism • 1 pagină web de promovare a zonei, număr de accesări

9.3.3. Măsura 3.3: Dezvoltarea mediului de afaceri local din Malnaș și dezvoltarea serviciilor administrației locale	
Scopul măsurii	Proiectele și activitățile măsurii susțin dezvoltarea economiei locale prin sprijinirea întreprinderilor existente și înființarea de noi întreprinderi. Totodată vizează și realizarea unor activități de eficientizare și modernizare a administrației publice locale în scopul ca aceasta să devină prin serviciile sale un partener de încredere al mediului de afaceri local.
Obiective conexe	02 - Creșterea viabilității comunei Malnaș, prin dezvoltarea și diversificarea economiei locale bazată pe consolidarea întreprinderilor locale și atragerea de investitori; 04 - Asigurarea comunității și mediului de afaceri local a unor servicii moderne și eficiente de către administrația publică locală
Descriere	Mediul de afaceri reprezintă un concept complex în care pe lângă condițiile de producție, piață, juridice și infrastructurale, mai este nevoie și de existența condițiilor necesare funcționării (colaborare dintre autoritatea publică locală și întreprinzătorii locali, operativitatea administrării, autorizării construcțiilor și investițiilor, proiecte și reglementări de amenajare a teritoriului, reglementări locale, relații de colaborare între antreprenori, etc.). Autoritatea publică locală nu poate participa în mod direct în procesele economice locale și nici nu trebuie să participe, însă îi revine un rol important în crearea unor condiții bune la nivel local pentru funcționarea firmelor, întreprinderilor. Deoarece funcționarea cu succes a firmelor locale depășește interesele private (dacă ne gândim la ocuparea forței de muncă, plata taxelor, activităților de sponsorizare, etc.), strategia stipulează participarea mai activă a autorității publice locale în procesul de sprijinire al antreprenorilor și în privința înființării noilor afaceri. Pentru acestea este necesar ca și administrația publică locală să dispună de servicii destinate întreprinderilor locale. Crearea unui mediu de afaceri favorabil care încurajează creativitatea, încurajează transpunerea ideilor în business va contribui și la menținerea/revenirea tinerilor care lucrează în străinătate, totodată va sprijini și stabilirea firmelor externe în localitate. Proiectele enumerate mai jos pornesc de la dezvoltarea condițiilor fizice dar cuprind și acțiuni așa zise soft, de dezvoltare a relațiilor între antreprenori și APL, respectiv proiecte de dezvoltare a spiritului antreprenorial.

Proiecte	→ Diversificarea economiei locale prin noi afaceri: Sprijinirea înființării de noi afaceri în domenii precum: industria alimentară (produse de panificație, prelucrarea laptelui, colectarea și prelucrarea fructelor de pădure și a ciupercilor etc.), prelucrarea lemnului, servicii. → Consultări publice cu mediul de afaceri: Organizarea unor întâlniri periodice cu firmele locale, inventarierea problemelor existente și dezbateră necesităților, identificarea unor soluții comune în scopul dezvoltării armonioase a economiei locale susținute de administrația locală → Sprijinirea întreprinzătorilor locali: Acordarea unor stimulente pentru antreprenori locali (În limita posibilităților bugetare, respectând reglementările legale în domeniul administrației publice și principiul șanselor egale, ar fi indicată introducerea unor deduceri fiscale periodice (2-3 ani) pentru firmele nou înființate → Dezvoltarea spiritului antreprenorial: Sprijinirea spiritului antreprenorial în rândul tinerilor prin organizarea unor activități și programe (prin implicarea instituțiilor de învățământ, firme locale, și asociații în domeniu) → Informare și consultanță pentru afaceri: La inițiativa administrației publice, prin implicarea firmelor de consultanță trebuie acordate servicii de consultanță pentru tineri și firme (în parteneriat cu Camera de Comerț, AJOFM Covasna, AFIR, etc.) care cuprind informare cu privire la schimbări în domeniul legislației, surse de finanțare existente, etc. → Lansarea serviciilor de e-guvernare: Simplificarea interacțiunii dintre cetățeni, mediul de afaceri și administrația locală prin tehnologie (digitalizare) – Realizare platformă de digitalizare a comunei prin intermediul căreia să se poată realiza plata on-line a taxelor locale, eliberarea on-line a diferitelor documente, certificate, depuneri de formulare, acces la registrul agricol, etc. Dezvoltarea website-ului comunei www.primariamalnaso.ro în așa fel încât să devină platforma de e-administrație.
------------------------	--

	→ Dezvoltarea resurselor umane din cadrul administrației: Asigurarea unei echipe bine calificate în diferite domenii (economie, urbanism, achiziții publice, finanțe) în scopul implementării proiectelor din viitoarea perioadă și sprijinirea mediului de afaceri local. În creșterea calității serviciilor administrative un rol primordial îi revine dezvoltării resursei umane din cadrul aparatului de specialitate. Prezenta activitate propune organizarea, respectiv participarea în programe de formare profesională ale angajaților din cadrul administrației publice locale în domeniile menționate mai sus, și în limita posibilităților dezvoltarea aparatului propriu prin înființare de noi posturi. → Atragerea de investitori: Realizarea unui inventar cu posibilitățile de investiții în Malnaș (ape minerale, turism, etc.) și promovarea acestuia pe website-ul comunei, identificarea de potențiali investitori, mai ales în activitatea turistică.
Parteneriat	• Întreprinzători locali • Tineri cu inițiativă și spirit antreprenorial • Școlile din Malnaș • Camera de Comerț și Industrie Covasna • AJOFM Covasna
Rezultate așteptate	În urma activităților și proiectelor din cadrul măsurii se va consolida și dezvolta mediul de afaceri local, administrația publică locală va oferi servicii suport pentru întreprinderile locale, se va dezvolta spiritul antreprenorial fiind înființate noi întreprinderi de tip start-up, se vor consolida actualele firme și vor deveni viabile și sustenabile, crescând deopotrivă și eficiența și profitabilitatea acestora. Administrația va avea servicii de e-guvernare, și va deveni un partener de încredere al întreprinderilor locale, toate acestea transpunându-se pe termen lung pe o economie locală dezvoltată și diversificată în care va crește considerabil numărul locurilor de muncă.
Indicatori de rezultat	• Numărul firmelor existente • Număr firme nou înființate anual • Cifra de afaceri/profit realizat de către firme locale • Număr întâlniri, programe organizate • Investiții realizate de către firme locale • Pagină de e-administrație lansată și funcțională

10. LISTA PROIECTELOR ȘI CATALOGUL SURSELOR DE FINANȚARE

Nr. Crt.	Denumirea măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
1.1	Dezvoltarea, întreținerea și modernizarea infrastructurii rutiere	→ Modernizarea străzilor locale → Modernizarea drumul comunal DC44 → Construire rută de ocolire → Modernizarea drumurilor de exploatație agricolă și forestieră → Construire de trotuare și șanțuri, protecția împotriva inundațiilor → Construire pistă de biciclete	1 1 2 3 1 3	• Buget Local • PNS 2021-2027 • PNDL • CNI • Programul Național de Redresare și reziliență
1.2	Asigurarea serviciilor comunitare de utilități publice (apă, canalizare, iluminat public, gaz, electricitate) moderne și accesibile	→ Creșterea eficienței rețelei de apă și canalizare → Modernizarea și creșterea capacității stației de epurare → Construire rețea de alimentare cu apă și canalizare în localitatea Valea Zălanului → Întreținerea și modernizarea rețelei de iluminat public → Dezvoltarea rețelelor de telefonie mobilă și internet → Modernizarea și dezvoltarea rețelei de alimentare cu energie electrică → Dezvoltarea rețelei de alimentare cu gaze	1 1 1 2 1 2 1	• Buget Local • PNS 2021-2027 • PNDL • CNI • Programul Național de Redresare și reziliență

Nr. Crt.	Denumirea măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
1.3	Dezvoltarea imaginii comunei, reabilitarea spațiilor și clădirilor publice din Malnaș	→ Înființarea, dezvoltarea spațiilor publice → Amenajarea terenurilor de joacă → Reabilitarea externă și internă a clădirilor publice și al instituțiilor din localitate, eficientizare energetică → Elaborarea noului plan urbanistic (PUG) și reglementarea construcțiilor → Curățenie publică	2 2 2 1 1	• Buget Local • PNS 2021-2027 • PNDL • LEADER • Programul Național de Redresare și reziliență
2.1	Servicii de sănătate, sociale și locative	→ Modernizarea și echiparea cabinetului medical → Asigurarea serviciilor de medicină de familie → Bursă pentru tineri → Locuință de serviciu → Organizarea serviciilor medicale locale → Asigurarea serviciilor stomatologice locale → Informații despre sănătate, campanii, screening-uri → Organizarea evenimentelor tematice → Programe pentru persoanele cu dependențe → Înființarea unui cămin de bătrâni teritorial → Amenajarea terenurilor pentru construcții	1 1 1 3 1 1 2 3 2 2 2 3	• Buget local • Programe Guvernamentale (CNI) • PNS 2021-2027 • Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială • Programul Național de Redresare și reziliență • Consiliul Județean Covasna • Comune înfrățite

Nr. Crt.	Denumirea măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
2.2	Educație și cultură	→ Construirea unui nou cămin cultural în localitatea Malnaș Băi	2	• Buget Local
		→ Reabilitarea căminului cultural din Valea Zălanului	2	• PNS 2021-2027
		→ Întreținerea școlilor din localitate și modernizarea echipamentelor	2	• LEADER ALUTUS
		→ Amenajarea curților școlilor și echiparea acestora	1	• PNDL
		→ Construirea sălilor de sport	1	• CNI
		→ Susținerea funcționării a serviciilor de after school	1	• Consiliul Județean Covasna
		→ Reabilitarea interioară și modernizarea școlii din Valea Zălanului	2	• AFM
		→ Înființarea unui centru de perfecționare la Malnaș Băi	1	• Programul Operațional Educație și Ocupare
		→ Amenajare club comunitar	2	• Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
		→ Reabilitarea bisericii	2	• Programul Național de Redresare și reziliență
		→ Reabilitarea acoperișului bisericii din Valea Zălanului	2	
		→ Crearea identității vizuale a comunei	3	

Nr. Crt.	Denumirea măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
2.3	Programele comunitare	→ Înființarea unor terenuri de sport în localitățile aparținătoare comunei → Construirea unei săli de sport comunale → Sprijinirea înființării unor organizații neguvernamentale → Susținerea evenimentelor tradiționale → Evenimente comunitare noi → Organizare campanie de conștientizare despre menținerea în curățenie și ordine a comunei → Finanțarea din bugetul local a programelor (evenimente, cursuri, prezentări) și dotărilor organizațiilor neguvernamentale locale → Modernizarea clădirilor care ar putea adăposti sălile comunitare și cluburile → Puncte de întâlniri comunitare → Programe de cooperare, schimburi de experiențe	2 1 2 3 1 2 2 2 2 3	• Buget Local • LEADER • Consiliul Județean Covasna • Administrația Fondului Cultural Național • Fondul Bethlen Gabor • INTERREG 2021-2027 • Programul Europa pentru cetățeni • Programul Ro-Cultura
3.1	Dezvoltarea sectorului agricol și silvic	→ Soluționarea drepturilor de proprietate → Cooperare locală în scopul creșterii competitivității sectorului agricol → Diseminarea informațiilor și conștientizare în rândul fermierilor → Atragerea de fonduri pentru dezvoltarea agriculturii → Lemn prelucrat în Malnaș → Valorificarea/prelucrarea fructelor de pădure și a ciupercilor → Întreținerea și modernizarea drumurilor de exploatare agricolă și silvică → Produse locale, valorificate local	1 3 3 2 2 2 3 3	• Buget Local • ANCPI • PNS 2021-2027 • PNDL • LEADER • Programul Național de Redresare și reziliență

Nr. Crt.	Denumirea măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
3.2	Malnaș – trecut, prezent și viitor în turism	→ Inventarierea resurselor naturale și culturale ce pot fi valorificate în dezvoltarea turismului → Baza de tratament Drumul Apelor Minerale – promotorul turismului local → Reabilitarea integrală a clădirii Hotelului Oltul, și introducerea acestuia în circuitul turistic local și regional → Cazare în campinguri și bungalouri → Construire centru de evenimente/tabără în Malnaș Băi → Marcare trasee turistice/întreținere poteci → Asociația Pro Turism Malnaș → Conceperea și valorificarea unor pachete turistice → Turism în Malnaș și împrejurimi → Lansarea paginii web și formarea brandului turistic → Marketing și promovare turistică	2 1 1 2 1 2 3 3 1 2 2	• Buget local • PNS 2021-2027 • LEADER ALUTUS • Programul Național de Redresare și reziliență • Consiliul Județean Covasna
3.3	Dezvoltarea mediului de afaceri local din Malnaș și dezvoltarea serviciilor administrației locale	→ Diversificarea economiei locale prin noi afaceri → Consultări publice cu mediul de afaceri → Sprijinirea întreprinzătorilor locali → Dezvoltarea spiritului antreprenorial → Informare și consultanță pentru afaceri → Lansarea serviciilor de e-guvernare → Dezvoltarea resurselor umane din cadrul administrației → Atragerea de investitori	3 3 2 1 1 1 3 2	• Buget local • PNS 2021-2027 • Programul Național de Redresare și reziliență • Consiliul Județean Covasna • Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027

11. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

11.1. Activități de monitorizare

Monitorizarea este o activitate continuă prin care se urmărește procesul de implementare a strategiei, activitatea concentrându-se pe proces și nu pe rezultatele acțiunii. Implementarea strategiei necesită participarea tuturor actorilor sociali (instituții, organizații, comunități, grupuri sociale, indivizi, etc.) care au deseori motivații diferite, interese convergente sau divergente și priorități proprii. Însă ei trebuie angrenați în implementarea strategiei și activitățile lor trebuie monitorizate permanent în vederea coordonării. În acest sens, se necesită ca la nivelul Consiliului Local să fie desemnat un grup de E&M (evaluare și monitorizare) care va întocmi rapoarte periodice de monitorizare (la fiecare 6 luni) care vor fi pe de o parte un bun suport pentru conducerea locală, iar pe de altă parte va avea rolul de conștientizare și interiorizare a obiectivelor urmărite la nivelul actorilor individuali și colectivi. Astfel grupul E&M va organiza la fiecare șase luni întâlniri, dezbateri, sesiuni de informare a actorilor sociali, iar după aceste întâlniri se vor întocmi rapoartele de monitorizare.

În fiecare an, odată cu aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli ar fi indicat să se aprobe și un plan de acțiune pentru anul în curs, planul de acțiune fiind realizat pe baza priorităților, obiectivelor și măsurilor de dezvoltare cuprinse în strategia de dezvoltare a comunei Malnaș, pe perioada 2021-2027, și a termenelor prevăzute de aceasta.

Planul de acțiune anual ar putea fi dezbătut cu două ocazii la dezbaterile publice organizate de grupul de E&M, astfel fiecare actor implicat ar fi la curent cu gradul de realizare a strategiei de dezvoltare, și se pot formula anumite corecții în cazul în care lucrurile nu decurg conform celor planificate anterior.

11.2. Evaluarea

Evaluarea este o activitate periodică de analiză a relevanței unei strategii, a eficienței și impactului acesteia față de obiectivele, măsurile stabilite. Activitatea de evaluare poate conduce la modificări ale strategiei din motivul că aceasta se concentrează pe eficiența globală al acesteia.

Activitatea de evaluare va fi sarcina echipei de E&M, care prin colaborare cu membrii Consiliului Local, al Primarului vor desfășura cu 4 ocazii sesiuni de evaluare a strategiei, după cum urmează:

- Evaluarea baseline, la începutul implementării strategiei, trimestrul 4 al anului 2021, în care actorii implicați se vor familiariza cu prioritățile și obiectivele strategice. Prima sesiune de evaluare necesită desemnarea grupului de E&M din partea aparatului propriu al consiliului local.

- Evaluare intermediară, în semestrul 2 al anului 2024.
- Evaluare finală – ultimul semestru al anului 2027
- Evaluare de impact – semestrul 2 al anului 2028

În cazul în care pe parcursul activității de evaluare intermediară se constată grave abateri de la situația, direcția inițială trasată de strategia de dezvoltare se necesită replanificarea obiectivelor strategice și a măsurilor de dezvoltare (prin implicarea specialiștilor) , în scopul ca viziunea de viitor și prioritățile să fie îndeplinite.

Fiecare etapă de evaluare va necesita întocmirea unui raport de evaluare și prezentarea acestuia în cadrul unor forumuri organizate cu actorii locali (antreprenori, instituții, ONG-uri, agricultori, indivizi, etc.).

